

บทที่ 4

ภาพตัวแทนและกลวิธีการสร้างความหมายในสื่อภาพยนตร์ เรื่อง น.ช.นักโทษชาย

ในการวิจัยเรื่อง การสื่อสารภาพตัวแทนของคุณชายในภาพยนตร์ไทย : ศึกษากรณี ภาพยนตร์เรื่อง “น.ช.นักโทษชาย” นั้น ผู้วิจัยได้อาศัยแนวคิดเรื่ององค์ประกอบของการเล่าเรื่อง (Narration) และแนวคิดเรื่องภาพตัวแทน (Representation) มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ภาพตัวแทนของคุณในภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย ซึ่งการวิเคราะห์ดังกล่าว จะตอบปัญหานำวิจัยข้อ 1 ที่ต้องการศึกษาว่า ภาพยนตร์ไทยสร้างภาพตัวแทนของคุณชายอย่างไร รวมถึงเรื่องอำนาจ และการสร้างความหมายของคุณ ผ่านสื่อภาพยนตร์ที่มีภาพของคุณชายเป็นโครงเรื่อง ว่ามีลักษณะอย่างไร โดยการวิเคราะห์ จะแบ่งเป็นหัวข้อสำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้

1. สังเขปภูมิหลังภาพยนตร์ เรื่อง น.ช.นักโทษชาย
 2. การวิเคราะห์ความหมายของ “คุณ” ผ่านโปสเตอร์เปิดภาพยนตร์ เรื่อง น.ช.นักโทษชาย
 3. การวิเคราะห์การสร้างความหมายตามองค์ประกอบการเล่าเรื่อง (Narration) ของภาพยนตร์ เรื่อง น.ช.นักโทษชาย
 4. กลวิธีการสร้างความสมจริงของภาพยนตร์
 5. สรุปภาพตัวแทนของคุณจากภาพยนตร์ เรื่อง น.ช.นักโทษชาย
- ทั้งนี้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบปัญหานำวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้ศึกษาจากแผ่น VCD ภาพยนตร์ไทยเรื่อง น.ช.นักโทษชาย

1. สังเขปภูมิหลังภาพยนตร์ เรื่อง น.ช.นักโทษชาย

ภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย เป็นภาพยนตร์ที่ดัดแปลงมาจากเรื่องจริง โดยการดัดแปลงมาจากสารคดีเรื่อง “คุณ..ชีวิตในพันธนาการ” ของอรสม สุทธิสาคร ที่ได้เขียนถึงชีวิตของนักโทษภายในคุกต่าง ๆ เช่น คุกคลองเปรม (ลาดยาว), คุกบางขวาง เป็นต้น

ความยาว : 114 นาที

ออกฉาย : 1 มีนาคม 2545

ประเภทของหนัง : ภาพยนตร์แนว ดราม่า ที่ถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่
ของนักโทษชายในคุก รวมถึงสภาพจิตใจของนักโทษภายในคุก

ภาพยนตร์เรื่องนี้ ได้รับรางวัลสมาพันธ์ภาพยนตร์แห่งชาติ สาขากำกับศิลป์ยอดเยี่ยม
ประจำปี พ.ศ. 2546

กำกับภาพยนตร์และเขียนบทภาพยนตร์โดย มานพ เจนจรัสสกุล

ภาพยนตร์เรื่องนี้สร้างจากสารคดีเรื่อง “คุก-ชีวิตในพันธนาการ” ของ อรสม สุทธิสาคร
(บทประพันธ์)

อำนวยการผลิตโดย : วิสูตร พูลวรลักษณ์

ควบคุมการผลิตโดย : ชนะใจ ดันไทรทอง

ช่วยกำกับโดย : วิชญวัฒน์ หล้าคำ และ กันยรัตน์ พุทธศาสน์

กำกับภาพโดย : ฐนิสสพงษ์ ศศินมานพ และ ศิริเพ็ญ ศศินมานพ

คัดเลือกนักแสดงโดย : พุฒยา ชัยมงคลเพชร

ฝึกสอนการแสดงโดย : วิจิตนันท์ ไรจนพานิช

ออกแบบงานสร้างโดย : ธานินทร์ จักรเวช

กำกับศิลป์โดย : ธงชัย สิทธิรักษ์

แต่งหน้าโดย : พงศ์รัตน์ กิจบำรุง

ทำผมโดย : บุญส่ง ช่วยชูหนู

ออกแบบเครื่องแต่งกายโดย : ภูษณิศ กิติเกรียงไกร

นำแสดงโดย : ชลัฏ ณ สงขลา รับบทเป็น น.ช.เรย์

สหัชชัย ชุมชุม รับบทเป็น มั่น ผู้คุมนักโทษ

พรชัย พงษ์รัตนภรณ์ รับบทเป็น น.ช.จ๋อน

คงศักดิ์ แก่นมีผล รับบทเป็น ผู้บัญชาการเรือนจำ

สามารถ แสงเสงี่ยม รับบทเป็น น.ช.สิน

สุทธิพงศ์ กนิษฐานนท์ รับบทเป็น น.ช.ศิลป์

โอรรสสา ฤทธิกาญจน์ รับบทเป็น น.ช.หนุ่ม

พงษ์ศักดิ์ ดิษยะเดชา รับบทเป็น หมอจอน ผอ.โรงพยาบาล

เกษมา มุสิกกุล รับบทเป็น แฟนของเรย์

สันติ บุญนก รับบทเป็น เพชฌฆาต

บัณฑิต แก้ววรรณ รับบทเป็น น.ช.ตุ๊ด

อุเทน ชาญหัด รับบทเป็น น.ช.เหิน

ธีระวัฒน์ มุลวิไล	รับบทเป็น	น.ช.ดำ
กัมปนาท แยมวิมล	รับบทเป็น	น.ช.ขาใหญ่
เวสลิย์ หอมจันทร์	รับบทเป็น	น.ช.ตุ้ย
ตฤณ ลิ้มปสุวัต	รับบทเป็น	นักธุรกิจ
วิฑิตนันท์ โรจนพานิช	รับบทเป็น	น.ช.วิกลจริต
ณัฐ สัตบุตร์	รับบทเป็น	น.ช.ชื่อยา
ปฐมาภรณ์ เพ็ญชาติ	รับบทเป็น	สาว

จากที่กล่าวมาข้างต้น ที่แสดงถึง สังเขปภูมิหลังภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย จะเห็นได้ว่าเนื่องจากภาพยนตร์เรื่องนี้ใช้การอ้างอิงจากงานเขียนสารคดี เรื่อง “คุก” ชีวิตในพันธนาการ ของ อรสม สุทธิสาคร ซึ่งนำเสนอเรื่องทั่วไปของ “คุก” ที่เป็นเรื่องจริง จากการที่ผู้เขียนได้ไปสัมผัสชีวิตของคุก ในฐานะของนักเขียนที่เข้าไปเยี่ยมเยียนนักโทษ เข้าไปสัมผัสชีวิตของนักโทษโดยตรง ภายในคุก เข้าไปสัมผัสภาวณชีวิตจริงของนักโทษ ก่อนที่ผู้เขียนจะนำมาเขียนสารคดีเรื่องดังกล่าว

เรื่องย่อของภาพยนตร์ น.ช.นักโทษชาย

มอเตอร์ไซค์คันหนึ่งวิ่งปาดหน้ารถของเรย์ (น.ช.เรย์) เรย์หักหลบอย่างแรง ทำให้รถของเขาวิ่งเข้าชนนักธุรกิจคนหนึ่ง จนตัวลอยขึ้นมาอยู่บนหลังคารถและนักธุรกิจคนดังกล่าวเสียชีวิต เรย์จึงต้องติดคุกด้วยข้อหาฆ่าผู้อื่นตายโดยประมาท (ไม่ได้เจตนา) ครั้งแรกที่เรย์ต้องเข้ามาอยู่ในคุกนั้น เรย์ไม่สามารถปรับตัว ให้เข้ากับชีวิตภายในคุกได้ ทำให้เรย์รู้สึกทุกข์ทรมานกับการที่ต้องมาติดคุก

ผู้บัญชาการเรือนจำ ได้อ่านประวัติของเรย์ เห็นว่าไม่มีประวัติต่างพร้อย จึงยื่นข้อเสนอให้เรย์ว่า ถ้าอยากพ้นโทษเร็ว ๆ ให้รับเป็นสายให้กับทางคุก แต่สิ่งที่เรย์จะต้องทำก็คือ เรย์จะต้องถูกส่งไปในแดนต่าง ๆ และต้องทนปรับสภาพให้เข้ากับนักโทษคนอื่น ๆ ให้ได้ เพื่อที่จะคอยสืบความเคลื่อนไหว ของพวกนักโทษเหล่านั้น ผู้บัญชาการเรือนจำได้บอกกฎเหล็กให้เรย์ต้องจำไว้ว่า ห้ามเชื่อเรื่องราวต่าง ๆ ที่นักโทษเล่าเด็ดขาด เพราะนักโทษทุกคน มักจะพูดเหมือนกันหมด คือ “พวกเขาไม่ผิด”

น.ช. (นักโทษชาย) เรย์ เหมือนเป็นตัวแทนของคนภายในคุก ที่จะนำผู้ชมเข้าไปสู่โลกของและเปิดเผยให้เห็นถึงชีวิตความเป็นอยู่ของนักโทษ เรย์ได้เข้าไปอยู่ในแดนต่าง ๆ ในฐานะนักโทษใหม่ ต้องเจอสิ่งต่าง ๆ ที่เลวร้ายซึ่งอยู่ภายในคุก ทั้งเรื่องยาเสพติด เรื่องการพนัน เรื่องพวกนักโทษที่ทำตัวเป็นขาใหญ่ แต่เรย์ก็จะมีผู้คุม (ผู้คุมมัน) เป็นผู้ช่วยเรย์ในการปฏิบัติหน้าที่ในการ

เป็นสายลับให้กับทางคุณ เรย์ได้เจอกับ น.ช.ด้วยตัวเอง ที่มีอยู่หลายประเภทด้วยกันทั้ง พวกเก่าคุณ พวกขาใหญ่ พวกเพี้ยน พวกหัวหมอน พวกแท็กซี่ พวกพ่อค้า พวกอิทธิพล ในสังคมของคนพวกนี้ เรย์ต้องเผชิญกับสิ่งต่าง ๆ แบบครบทุกรส ยาเสพติด รักร่วมเพศ วิกลจริต ฯลฯ เพื่อไม่ให้ถูกจับได้ว่าเป็นสายให้ผู้คุม เรย์ก็ต้องกู้เรื่องของตัวเองขึ้นมาให้ น.ช.อื่น ๆ ฟังเช่นกัน เรย์จึงต้องกู้เรื่องต่าง ๆ นานา ขึ้นมาแล้ว แล้วแต่ว่าเขาจะคุยกับ น.ช. ที่เจอข้อหาไหน แต่เรื่องที่ดูเหมือนว่าจะน่าเชื่อถือที่สุด ก็คือเรื่องที่เขาสอบเล่าให้ ใจจ๋อนฟัง เรย์สนิทกับจ๋อนมาก เพราะจ๋อนมีนิสัยดี ตลกโปกฮา เป็นพวกเบาปัญญา แต่ชอบสอดรู้เรื่องชาวบ้าน จ๋อนติดข้อหาขโมยของ และคงจะได้ออกไปในเร็ววัน เรย์เล่าว่าเขาเคยติดคุกมาแล้วในอดีต พ่อเป็นช่างยนต์ และต้องการให้เขาเรียนเทคนิค เรย์สอบเข้าไม่ได้ จึงต้องไปเรียนช่างกล นั่นเป็นช่วงเวลาที่เขาได้เริ่มรู้จักว่าการติดคุกเป็นอย่างไร แต่เป็นการติดคุกในสถานีดำรง

เรย์ใช้ชีวิตอยู่ในคุกได้ในระยะเวลาหนึ่ง เรย์ก็เริ่มปรับตัวกับการเป็นสายลับในคุกได้ และเขาจับยาเสพติดได้หลายครั้ง งานขึ้นโบว์แดงของเขาคือ การให้ข่าวการแหกคุก จนกระทั่งพวก ลูกน้องโดน “วิสามัญ” ขณะที่นี่ และหัวใจ (ไอ้ดำ) ถูกจับขังในห้องขังเดี่ยว ไอ้ดำเริ่มสงสัยว่าเรย์เป็นสาย จึงพยายามหาทางแก้แค้น เรย์จับยาเสพติดได้อีก แต่ก็ต้องพบว่า คนที่เรย์จับได้เป็น “แพะ” ที่ไอ้ดำวางแผนแก้แค้น เหมือนกับเรย์ที่สมัยที่เรียนอยู่ช่างกล ด้วยความที่เขาเป็นเด็กเรียน ไม่เข้ากับพวกเกเร เขาจึงต้องถูกจับให้เป็นแพะรับบาป โดยเมื่อไอ้ดำอยู่ใช้ปืนปากกายิงกรอกปากคู่อริ แล้ววิ่งหนีผ่านมายึดปืนใส่กระเป๋าสื่อเรย์ ก่อนที่ตำรวจจะเข้ามารวบตัวได้ทั้งหมด แต่ก็มีผู้ใหญ่ มาช่วย โดยจอยแฟนสาวของเรย์ต้องเอาตัวเข้าแลกเพื่อแลกกับการที่เรย์ไม่ต้องไปติดคุก

ต่อมา เรย์ก็ได้พบกับนักโทษ ที่เป็นคนดีภายในคุกทั้งครูศิลป์ ครูโรงเรียนต่างจังหวัด ที่ทำผิดแค่ขโมยเครื่องดนตรีโรงเรียนไปจำหน่าย แต่กลับถูกตัดสินจำคุกถึง 100 ปี, ลุงสิน ลุงตาบอดสนิท ที่เจอข้อหาพยายามฆ่าคนตาย ต้องติดคุกตลอดชีวิต, หนู่ม เด็กหนุ่มที่มองความรักเป็นสิ่งสวยงาม จนกระทั่งยอมทำผิด ฆาตกรรมยาเสพติด เพียงเพื่อต้องการเงินไปขอสาวแต่งงาน...เรย์รู้สึกว่าคุณเหมาะสำหรับคนเลวเท่านั้น ต่อมาเรย์ได้รับข่าวว่าจ๋อนจมน้ำตายในท่อระบายน้ำ ในขณะที่มีการนำเหล่า น.ช.ออกไปลอกท่อ ทั้ง ๆ ที่จ๋อนเหลือเวลาในคุกอีกเพียงแค่วันเดียวก็จะพ้นโทษ เรย์รู้สึกเสียใจกับเหตุการณ์ในครั้งนี้มาก เนื่องจากจ๋อนเป็นเพื่อนรักของเรย์ในขณะที่อยู่ในคุก

ต่อมาเรย์ได้พบกับ หมอจอน ซึ่งเป็นคนที่ชาวคุกรัก และเชื่อใจมากที่สุด เรย์สืบได้ว่าจะมีการแหกคุกอีก เรย์เริ่มคิดว่านักโทษที่เป็นคนดีในคุกควรจะได้อาศัยชีวิตในสังคมปกติ เรย์จึงเริ่มหาโอกาสวางแผนให้คนพวกนี้ได้หนีออกจากคุก โดยการไปตกลงกับพวกนักโทษคนเลวที่จะแหกคุก เรย์เข้าไปตกลงกับไอ้ดำ โดยเรย์จะไม่บอกเรื่องแหกคุกกับผู้คุม แต่มีข้อแม้คือจะต้องพาพวกนักโทษคนดีเหล่านี้ออกไปด้วย เรย์เข้าร่วมมือวางแผนให้การแหกคุกเกิดขึ้น ตรงกับวันที่เรย์พ้น

โทษออกจากคุก แต่แล้วเธอก็พบกับสิ่งที่คาดไม่ถึง เมื่อเห็นว่าผู้ที่เดินเข้ามาในฐานะนักโทษใหม่คือ ผู้บัญชาการเรือนจำ หรือ ผบ.นั่นเอง ผบ.เจอข้อหาปล่อยนักโทษผิดคน แต่เมื่อเธอยิ่งเรื่องนักโทษที่เป็นคนดีในคุกให้กับผู้บัญชาการเรือนจำฟังว่านักโทษเหล่านี้ไม่ควรต้องมาติดคุก รวมถึงความคิดที่จะปลดปล่อยนักโทษคนดีเหล่านี้ให้ออกจากคุก ผู้บัญชาการเรือนจำกลับแสดงจุดยืนของการเป็นผู้คุมด้วยการบอกว่า เธอแหกกฎที่เคยบอกไว้ว่า “ห้ามเชื่อพวก น.ช.เด็ดขาด”

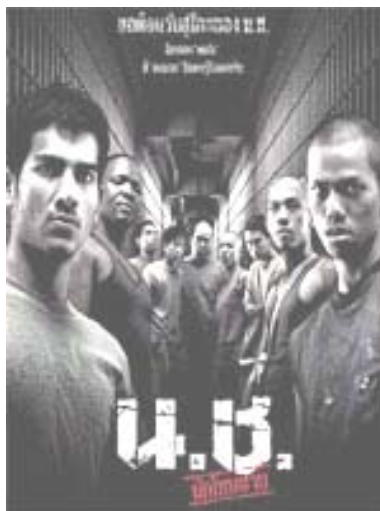
เธอตัดสินใจอย่างหนักว่าจะช่วยนักโทษที่เป็นคนดีในคุก หนีออกจากคุกหรือไม่ ถ้าช่วยนักโทษคนดีเหล่านี้ นักโทษที่เป็นคนเลวก็ต้องออกไปด้วย และตัวเธอก็จะต้องกลั้วมาติดคุกอีกครั้ง เนื่องจากเธอเป็นสายลับให้กับทางคุก ถ้าเธอบอกแผนเรื่องการแหกคุกให้ผู้คุมฟัง นักโทษที่เป็นคนดีในคุก ก็ต้องติดคุกต่อไป เธอคิดหนักกับการตัดสินใจในครั้งนี้ และสุดท้ายเธอก็ตัดสินใจช่วยนักโทษที่เป็นคนดีแหกคุก เธอก็พ้นโทษ และการแหกคุกครั้งนี้ก็ทำได้สำเร็จ นักโทษที่เป็นคนดีสามารถออกจากคุกได้ ส่วนนักโทษที่เป็นคนเลวที่ทำการแหกคุกทั้งหมดนี้ไม่สำเร็จ ถูกยิงตายเสียชีวิตในคุก

2. การวิเคราะห์ความหมายของ “คุก” ผ่านโปสเตอร์ ใบปิดภาพยนตร์ เรื่อง น.ช.นักโทษชาย

เหตุผลที่ผู้วิจัยเลือกวิเคราะห์โปสเตอร์เป็นอันดับแรกนั้น เนื่องจากภาพโปสเตอร์ หรือ ภาพปก เป็นภาพแรกๆ ที่ผู้ชมเห็นก่อนที่จะนำไปสู่การชมภาพยนตร์ นอกจากนี้ภาพปกหรือภาพใบปิดดังกล่าว ยังสามารถสื่อสารความหมายของคุณให้เราเห็นได้โดยตรงว่าภาพตัวแทนของคุณที่ภาพยนตร์สร้างขึ้นเป็นอย่างไร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งภาพปกเป็นการสรุปรวบรวมแก่นความคิดหลักของภาพยนตร์ที่ทำให้ผู้ชมเห็นจุดยืนการสร้างควมหมายเกี่ยวกับคุณได้จากภาพโปสเตอร์

ภาพที่ 4.1

ตัวอย่าง ภาพแสดงหน้าปกของภาพยนตร์ เรื่อง น.ช.นักโทษชาย

ในโปสเตอร์นี้การวางตัวอักษร คำว่า “น.ช.” ซึ่งเป็นคำย่อของคำว่า “นักโทษชาย” ผู้ออกแบบใช้ตัวอักษรที่มีความหนา อันเป็นตัวอักษรที่แสดงถึงความรู้สึกที่แข็งแกร่ง น่าเกรงขาม

การจัดวางองค์ประกอบของภาพที่นำเสนอวิธีการยืนเรียงของภาพผู้ชายที่หน้าโปสเตอร์ ซึ่งก็คือนักโทษ เป็นอำนาจที่มองจากสายตาในระดับแนวเดียวกัน เป็นมุมที่มองจากสายตาคนนอกเข้าไปสัมผัสสายตาคนในออกมา จากการมองด้วยระดับสายตา หรือมุมระนาบสายตานี้ แสดงให้เห็นถึงความเหมือนจริง เพราะอยู่ในระดับเดียวกันที่ผู้ชมสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน หรือเป็นมุมที่สร้างให้มีเหมือนกับของจริงนั่นเอง และจากการที่นักโทษหลายคนยืนอยู่ด้านข้างโดยมีช่องตรงกลางว่างไว้ แล้วมองลึกเข้าไปก็จะสัมผัสกับนักโทษที่ยืนอยู่ตรงกลางอีกคนหนึ่ง เป็นการแสดงให้เห็นถึงอำนาจอยู่รวมกันที่ศูนย์กลาง อยู่ในความมืด คล้ายอำนาจในที่มืด ซึ่งก็คือในคุก นอกจากนี้ การจัดให้นักโทษมายืนเรียงเข้าแถวกัน จะเป็นการเรียงตามลำดับจากตัวละครหลักลดหลั่นกันไปตามความสำคัญ และยังสื่อให้เห็นถึง การจัดระเบียบวินัยของนักโทษ ให้อยู่ในกรอบที่กำหนด นั่นก็คืออยู่ภายใต้อำนาจของคุกนั่นเอง

ส่วนวัตถุที่อยู่ด้านหลัง ก็คือ คุกกรง สื่อให้เห็นถึงอำนาจที่กระจายอยู่รอบ ๆ ตัวของนักโทษหรืออีกนัยหนึ่ง เป็นอำนาจในการกักขังนักโทษ ให้ต้องอยู่ในพื้นที่ที่จำกัด

จากการวิเคราะห์ลักษณะของตัวละครในใบปิด จะเห็นได้ว่าหน้าตาของนักโทษแต่ละคนดู ไม่มีรอยยิ้มปรากฏบนใบหน้าของนักโทษเลย แสดงให้เห็นถึงความหมายของ ความเหี้ยมเกรียม โหดร้าย และความน่ากลัว จากสายตาของนักโทษแบบนี้ เป็นการจ้องมองออกมา แสดงถึง

ความพยายามของนักโทษในการที่จะแสดงอำนาจออกมา และการจ้องนั้นแสดงให้เห็นถึงแววตาที่ปราศจากความสุข หรือดูแล้วไม่มีความสุขนั่นเอง

สำหรับรูปภาพที่แสดงจากใบปิดนั้นจะเห็นได้ว่า ภาพดังกล่าวไม่มีผู้คุมหรือพัศดียืนอยู่เลย แสดงถึง อำนาจของคุณที่ซ่อนเร้น ถึงแม้จะไม่มีผู้คุมอยู่ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าไม่มีอำนาจปรากฏอยู่ อำนาจดังกล่าวนี้มี แต่เป็นอำนาจที่แอบแฝง ซ่อนเร้นไม่ปรากฏให้เห็นชัดเจนแก่สายตาเท่านั้นเอง

ส่วนกรณีเรื่องการมองด้วยสายตา จากภาพหน้าปก เป็นสายตาของคนนอกที่มองเข้าไป สัมผัสสายตาของคนในที่มองออกมา เป็นการต่อต้านอำนาจของนักโทษทางสายตา ชี้ให้เห็นถึงนักโทษที่อยู่ในคุก มีการต่อต้านอำนาจ และแสดงให้เห็นว่าคุณเป็นสถานที่ที่คนนอกไม่ควรเข้ามาอยู่ใน คุก เพราะคุณเหมาะสำหรับคนที่จิตใจโหดร้ายหรือเป็นคนเลว

3. การวิเคราะห์การสร้างความหมายตามองค์ประกอบ

การเล่าเรื่อง (Narration) ของภาพยนตร์

เรื่อง น.ช.นักโทษชาย

ในกรณีของการวิเคราะห์องค์ประกอบการเล่าเรื่องนั้น สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้การวิเคราะห์การเล่าเรื่อง เพื่อให้เห็นถึงเบื้องหลังของการสื่อความหมายที่อยู่ในโลกของภาพยนตร์ ซึ่งมีวาทกรรมหลักของคุณ เป็นวาทกรรมตามหลักทฤษฎีวาทกรรมกำกวมอยู่ โดยในการกำกวมวาทกรรมของคุณดังกล่าวซึ่งอยู่ในภาพยนตร์นั้นจะถูกกำกับผ่านองค์ประกอบของการเล่าเรื่องทั้งหมดเหล่านี้

การเล่าเรื่องในภาพยนตร์เป็นการเริ่มต้นด้วยสถานการณ์หนึ่ง เป็นความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นไปตามรูปแบบต่าง ๆ จนในที่สุดสถานการณ์ใหม่หนึ่ง ๆ ก็เกิดขึ้นตามมาจนนำไปสู่ตอนจบของการเล่าเรื่อง อาจกล่าวได้ว่าการเล่าเรื่องเป็นส่วนของการวิเคราะห์ภาพยนตร์ เรื่อง น.ช. นักโทษชาย ว่ามีการลำดับเหตุการณ์เกิดขึ้นตั้งแต่ต้นจนจบเป็นอย่างไร และเชื่อมโยงไปถึงการสร้างความหมายของ “คุก” ในภาพยนตร์ดังกล่าวว่ามีความหมายอย่างไรอีกด้วยเช่นกัน

โดยการวิเคราะห์การสร้างความหมายตามองค์ประกอบการเล่าเรื่อง (Narration) จะมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. โครงเรื่อง (Plot)
2. แก่นความคิด (Theme)
3. ความขัดแย้ง (Conflict)
4. ฉาก (Setting)

5. ตัวละคร (Character)
6. จุดยืนในการเล่าเรื่อง (Point of view)

1. โครงเรื่อง (Plot)

โครงเรื่องถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการเล่าเรื่อง เพราะเป็นการกำหนดทิศทางของเรื่องหรือเนื้อหาว่าควรจะเป็นไปในทิศทางใด ซึ่งโครงเรื่องนี้จะสัมพันธ์ไปถึงการกำหนดส่วนอื่น ๆ ด้วย เช่น โครงเรื่องเป็นเรื่องเกี่ยวกับการต่อสู้ต่อความถูกต้อง บุคลิกลักษณะของตัวละคร ก็จะต้องเป็นคนที่มีความยุติธรรมและกล้าเผชิญหน้าต่อสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่ถูกต้องอย่างไม่เกรงกลัว ชัดเจนมากกว่าลักษณะอื่น เป็นต้น สำหรับภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย ที่เลือกมาทำการวิเคราะห์ มีลักษณะของโครงเรื่องที่สรุปได้ดังนี้

1.1 การเริ่มเรื่อง (Exposition)

การเริ่มเรื่อง (Exposition) เป็นจุดเริ่มต้นเพื่อชักจูงความสนใจของผู้ชมให้ติดตามต่อไป ซึ่งอาจใช้กลยุทธ์การเริ่มเรื่องได้หลาย ๆ แบบ เช่น แนะนำตัวละคร แนะนำฉาก เปิดประเด็นขัดแย้งเพื่อชวนติดตาม การเริ่มเรื่องไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับเหตุการณ์ อาจเริ่มจากตอนกลางเรื่องหรือย้อนจากท้ายเรื่องมา ก็ได้

รูปแบบการเริ่มเรื่องของภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย คือ เริ่มต้นเปิดประเด็นให้เห็นถึงเหตุการณ์ที่ทำให้ตัวเอกของเรื่อง (เรย์) จะต้องเข้ามาอยู่ในคุก โดยขณะที่เรย์ขับรถยนต์ออกจากบ้าน แล้วมาติดอยู่ตรงทางรถไฟ มีรถมอเตอร์ไซด์คันหนึ่งจอดอยู่ข้าง ๆ กับรถของเรย์ ทั้งสองมองหน้าเหมือนเกิดความไม่พอใจซึ่งกันและกัน และรอสัญญาณที่ถนนไฟเปิดขึ้น เพื่อขับรถแข่งมุ่งกันไปข้างหน้า ตรงไปด้วยความเร็วสูง วิ่งไปได้สักพัก รถมอเตอร์ไซด์ก็วิ่งปาดหน้ารถของเรย์ ทำให้เรย์ต้องหักหลบอย่างแรง รถของเรย์วิ่งเข้าชนนักธุรกิจเข้าเต็มที่ จนตัวของนักธุรกิจคนนั้นล้มลุกขึ้นมาอยู่บนหลังคารถ และเสียชีวิตทันที เป็นจุดที่ทำให้ตัวเอกของเรื่องต้องเข้ามาอยู่ในคุก โดยศาลตัดสิน ว่าฆ่าผู้อื่นตายโดยประมาท (โดยไม่ได้เจตนา) เป็นอุบัติเหตุอย่างหนึ่งที่ตัวเรย์ไม่ได้ตั้งใจจะให้เกิดขึ้น ทำให้ต้องจำคุกเป็นเวลา 3 ปี

จากการเริ่มเรื่องเช่นนี้เป็นการชักจูงความสนใจให้ติดตามเรื่องราว มีการเปิดประเด็น เปิดฉาก เป็นการเริ่มต้นของภาพยนตร์จากต้นเรื่องโดยที่ภาพยนตร์ได้จับคนดูมาเฝ้าอยู่หลังตัวละครเอกอย่างเรย์ และเป็นการอธิบายได้ถึง สาเหตุที่ตัวละครตัวเอกของเรื่อง คือ เรย์ เข้ามาอยู่ในโลกของคุก และที่สำคัญเป็นการให้เหตุผล (rationalization) ของการที่เรย์จะต้องเปลี่ยนสถานภาพของตัวเองมาเป็นนักโทษชาย โดยเรย์เป็นคนดึงผู้ชมให้เข้าไปสัมผัสโลกของคุก ส่วน

สาเหตุที่เรย์จะต้องกระทำความผิดนั้นส่วนหนึ่งก็เนื่องมาจากเรย์โดนเพื่อน ๆ ไล่ร้าย (ให้กลายเป็นแพะรับบาป) ในข้อหาที่ใช้ปืนปากกายิงคนอื่นตาย ทั้ง ๆ ที่เรย์นั้นไม่ได้เป็นคนทำ และตัวเรย์เองจะต้องติดคุก แต่แฟนสาวของเรย์ได้ขอร้องให้นักธุรกิจคนดังกล่าวช่วยเหลือ แต่มีข้อแม้ว่าแฟนสาวของเรย์ คือ จอย จะต้องยอมเอาตัวเองเข้าแลก และหลังจากที่เรย์หลุดพ้นในการที่จะไม่ต้องเข้าไปติดคุก แต่ตัวเรย์เองก็เกิดความแค้นนักธุรกิจที่นอกจากแฟนสาวเรย์จะต้องเอาตัวเข้าแลกแล้ว แฟนสาวเรย์ยังต้องติดยาเสพติดเนื่องจากถูกบังคับอีกด้วย เรย์จึงแก้แค้นนักธุรกิจคนดังกล่าว ด้วยการสร้างสถานการณ์ให้เป็นเหมือนอุบัติเหตุในการแก้แค้น สุดท้ายตัวเรย์เองก็ต้องมาติดคุก แต่ติดคุกเป็นเวลาเพียง 3 ปีเท่านั้น เนื่องจากเป็นอุบัติเหตุที่เกิดจากความไม่ได้ตั้งใจ

ภาพที่ 4.2

ตัวอย่าง แสดงการเริ่มเรื่องของภาพยนตร์ เรื่อง น.ช.นักโทษชาย

1.2 การพัฒนาเหตุการณ์ (Rising Action)

การพัฒนาเหตุการณ์ (Rising Action) คือ การที่เรื่องราวดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ปัญหาเริ่มทวีความเข้มข้นเรื่อย ๆ ตัวละครอาจมีความลำบากใจหรืออุปสรรคที่ต้องเผชิญ อันเป็นการพัฒนาเหตุการณ์ของภาพยนตร์ให้ดำเนินต่อไป

ในเรื่อง น.ช.นักโทษชาย ช่วงการพัฒนาเหตุการณ์นี้ ได้แก่ หลังจากที่ตัวเองของเรย์ถูกศาลตัดสินให้จำคุกเป็นเวลา 3 ปี การพัฒนาของเหตุการณ์ก็เริ่มขึ้นด้วย การที่ตัวเรย์ต้องเข้าไปอยู่ในคุก เรย์ได้ลิ้มรสสัมผัสกับคุก สัมผัสกับสิ่งต่าง ๆ ภายในคุก ตัวเรย์เองต้องมาอยู่ในห้องสี่เหลี่ยมแคบ ๆ ซึ่งห้องสี่เหลี่ยมดังกล่าวแสดงถึงขอบเขตที่จำกัด ไร้ซึ่งอิสรภาพ เรย์ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่พลิกผันอย่างรวดเร็ว ทำให้เรย์ต้องต่อสู้กับอุปสรรคที่จะต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมภายในคุก ซึ่งเรย์เป็นนักโทษใหม่ที่เข้ามาอยู่ในคุกทำให้เรย์เครียด และทรมานจิตใจที่ต้องเข้ามาอยู่ในคุก

เรื่องราวเริ่มทวีความเข้มข้นขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อผู้บัญชาการเรือนจำ (คุก) ได้อ่านแผนประวัติของเรย์ เห็นว่าไม่เคยมีประวัติต่างพร้อย จึงยื่นข้อเสนอให้เรย์ว่า ถ้าอยากพ้นโทษเร็ว ๆ ให้รับเป็นสายให้กับทางเรือนจำ แต่สิ่งที่เรย์จะต้องแลกกับการพ้นโทษเร็วกว่ากำหนด จะเห็นได้ว่าการยื่นข้อเสนอดังกล่าวเหมือนเป็นการต่อรองซึ่งกันและกัน ระหว่างการจัดระเบียบวินัยของคุกกับนักโทษเรย์ โดยถ้าเรย์ยอมเป็นสายให้กับทางผู้คุม เรย์ก็จะได้ออกจากคุกเร็วกว่ากำหนด แต่ตัวเรย์เองจะต้องถูกส่งไปในแดนต่าง ๆ และต้องทนสภาพเหมือนกับนักโทษทั่ว ๆ ไป เพื่อที่จะคอยสืบความเคลื่อนไหวของพวกนักโทษด้วยกัน ผู้บัญชาการเรือนจำเริ่มด้วยการบอกกฎเหล็กที่เรย์จะต้องจดจำคือ ห้ามเชื่อเรื่องราวต่าง ๆ ที่นักโทษเล่าเด็ดขาด เพราะนักโทษทุกคน จะพูดเหมือนกันหมด คือ “พวกมันไม่ผิด” คำพูดนี้เป็นคำพูดของผู้บัญชาการเรือนจำ ที่พูดเพื่อให้เรย์อย่าไปหลงเชื่อนักโทษคนอื่น ๆ ได้ง่าย วิธีพูดดังกล่าวถือเป็นการพูดจากสายตาของคนที่คอยควบคุมดูแลนักโทษ

แล้ว น.ช. (นักโทษชาย) เรย์ ก็เป็นเสมือนตัวแทนของคนภายในคุก ที่นำผู้ชมภาพยนตร์เข้าไปสู่โลกของนักโทษ เปิดเผยให้เห็นถึงชีวิตความเป็นอยู่ของ น.ช. (นักโทษชาย) เรย์ ที่แทรกตัวเองเข้าไปอยู่ในแดนต่าง ๆ ทั่วคุก ในฐานะนักโทษใหม่ ทำให้เรย์ต้องผ่านความเลวร้ายต่าง ๆ ซึ่งไม่ใช่ความเลวร้ายของผู้คุม แต่เป็นความเลวร้ายของตัว น.ช. (นักโทษชาย) ด้วยกันเอง ที่นักโทษมีความเลวร้ายอยู่ทุกประเภท ทั้งพวกเก๋าคู พวกขาใหญ่ พวกเพี้ยน พวกหัวหมอ พวกแท็กซี พวกพ่อค้า พวกอิทธิพล ในสังคมของคนพวกนี้ ทำให้เรย์ต้องเผชิญกับความเลวร้ายต่าง ๆ แบบครบทุกรส ความเลวร้ายในที่นี้ หมายถึงความเลวร้ายจากทั้งเพื่อนนักโทษด้วยกัน ทั้งยาเสพติด รกร่วมเพศ วิกลจริต ฯลฯ และเพื่อไม่ให้ถูกจับได้ว่าเรย์เป็นสายให้กับผู้คุม เรย์ก็ต้องโกหกเรื่องตัวเองขึ้นมาให้ น.ช. (นักโทษชาย) คนอื่น ๆ ฟัง เรย์เริ่มจะเหมาะกับการเป็นสายลับในคุก เรย์ทำหน้าที่ในการเป็นสายลับให้กับผู้คุมได้เป็นอย่างดี

จากการพัฒนาของเรื่องเช่นนี้ อธิบายถึงการสร้างความหมายของ “คุก” จากการที่เรย์ ซึ่งเป็นตัวละครเอกของเรื่องได้เข้าไปสัมผัสโลกของคุก ที่สำคัญการพัฒนาของเรื่องในช่วงนี้นั้นได้สร้างผ่านสายตาของตัวละครเอก คือเรย์ ที่ทำหน้าที่ประหนึ่งเป็น “คนใน” มาเล่าเรื่องของคุกเอง แต่ในอีกด้านหนึ่งก็ทำหน้าที่เป็นเหมือน “คนนอก” เนื่องจากตัวเรย์เองก็ทำหน้าที่เป็นสายให้กับพัศดี และ สำหรับการรับรู้คุกในช่วงแรก ๆ ของเรย์นั้นจะเห็นว่า คุก เป็นที่ที่เลวร้ายน่ากลัว ไม่น่าอยู่ ตัวเรย์เองในระยะแรกก็ไม่สามารถที่จะปรับสภาพของตนเองให้เข้ากับคุกได้ สังเกตได้จากการกอดเข้าร้องไห้อยู่คนเดียว รับไม่ได้กับสิ่งที่ตนเองต้องเผชิญอยู่ นอกจากความเลวร้ายของคุกแล้ว การที่เรย์ได้สัมผัสกับตัวละคร นักโทษชายคนอื่น ๆ ที่เป็นทั้งนักโทษที่เลวร้ายและนักโทษที่เป็นคนดีในคุกนั้น ทำให้เรย์ได้รู้ว่า คุกนั้นไม่ได้เป็นแหล่งรวมเฉพาะคนเลวเท่านั้น แต่คุกก็ยังมีคนดีที่ต้องมาอยู่รวมกันปะปนกันกับคนเลวด้วย การที่เรย์รับรู้เรื่องดังกล่าวจากการ

แสดงออกของเรย์ผ่านทางความคิดและการกระทำว่าเรย์จะต้องช่วยนักโทษที่เป็นคนดีเหล่านี้ให้ออกจากคุกให้ได้นั่นเอง

1.3 ขั้นภาวะวิกฤต (Climax)

ขั้นภาวะวิกฤต (Climax) คือ เรื่องราวกำลังถึงจุดแตกหัก และตัวละครอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจ ดังจะเห็นได้จากภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย คือ

เมื่อตัวเรย์สืบได้ว่าจะมีการแหกคุกอีกครั้ง โดยการแหกคุกครั้งนี้เป็นการแหกคุกครั้งสำคัญ เป็นจุดที่ตัวเรย์ อยู่ในสถานการณ์ที่จะต้องตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเรย์เริ่มคิดว่าเหยื่อที่ไม่มีทางจะได้รับอภัยโทษ คือ น.ช. (นักโทษชาย) ตัวครูศิลป์ทำความผิดคือขโมยเครื่องบินโรงเรียนไปจมน้ำ ถูกตัดสินจำคุกถึง 100 ปี, ลุงสิน นักโทษชายที่ตาบอดสนิท ติดคุกด้วยข้อหาพยายามฆ่าคนตาย ศาลสั่งติดคุกตลอดชีวิต เรย์คิดว่า น.ช. (นักโทษชาย) ทั้งสองคน น่าจะมีโอกาสตัดสินชะตาชีวิตของตัวเอง มากกว่าจะปล่อยให้คนอื่นมาทำลายชีวิตพวกเขา

เรย์เป็นคนที่จะต้องตัดสินใจหนักที่สุดว่าจะทำการแหกคุกหรือว่าจะนำเรื่องการแหกคุกไปบอกกับผู้คุม การที่เรย์ต้องตัดสินใจหนักในครั้งนี้ ถือว่าเป็นความขัดแย้งภายในจิตใจของตนเอง คือ ถ้าเรย์พาพวก “คนดีในคุก” นี่ เขาก็จะต้องปล่อยคนเลวออกจากคุกไปด้วย และเรย์ก็อาจจะต้องกลับเข้ามาติดคุกนี้อีก แต่ถ้าเขาบอกแผนการแหกคุกทั้งหมดกับผู้คุม คนที่เรย์คิดว่าเป็นคนดีในคุก ก็ต้องติดอยู่ในคุกตลอดไป

การตัดสินใจดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึง การกระทำที่เรย์จะต้องเป็นคนตัดสินใจ ซึ่งทำให้เรย์เผชิญกับความลำบากใจ ในการตัดสินใจเพื่อกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง

จากขั้นภาวะวิกฤตเช่นนี้ อธิบายการสร้างความหมายของ “คุก” จากความคิดของเรย์ชี้ให้เห็นว่า คุกนั้นเป็นพื้นที่ที่สามารถจัดระเบียบวินัย และคุกเป็นสถานที่ที่ฟื้นฟูพฤติกรรมของนักโทษได้ โดยสังเกตจากการที่เรย์ รวมทั้งนักโทษคนอื่น ๆ ต้องทำกิจกรรมต่าง ๆ ในเวลาที่ทางคุกกำหนด นอกจากนี้ การฟื้นฟูพฤติกรรมของนักโทษ สังเกตได้จากการที่ฝึกให้นักโทษนั้นมีอาชีพ มีพระที่เข้ามาอบรมในเรื่องศีลธรรมให้แก่ักโทษ เป็นต้น

1.4 ขั้นภาวะคลี่คลาย (Falling Action)

ขั้นภาวะคลี่คลาย (Falling Action) คือ สภาพหลังจากที่จุดวิกฤตได้ผ่านพ้นไปแล้ว ปัญหาต่าง ๆ ได้รับการเปิดเผยหรือขจัดออกไป ซึ่งได้ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์ เรื่อง น.ช.นักโทษชาย ดังนี้

การคลี่คลายเหตุการณ์นั้นด้วยวิธีการที่ตัวละครเอกของเรื่องเป็นผู้กระทำเอง โดยเรย์ตัดสินใจในการแหกคุก เรย์เริ่มหาโอกาสวางแผนให้คนพวกนี้ได้หนีออกจากคุก โดยการสวมรอยไปกับพวกที่จะแหกคุก เรย์เข้าไปตกลงกับไอ้ดำ ว่าเรย์จะไม่บอกเรื่องแหกคุกกับผู้คุม แต่มี

ข้อแม้คือจะต้องพาพวกที่เรย์คิดว่า เขาเหล่านั้นเป็นคนดีทั้งครูศิลา กับลุงสิน ออกไปด้วย เรย์เข้าร่วมมือวางแผนให้การแหกคุกเกิดขึ้น ในวันที่เรย์พ้นโทษออกจากคุก แต่แล้วเรย์ก็พบกับสิ่งที่คาดไม่ถึง เมื่อเห็นว่าผู้ที่เดินเข้ามาในฐานะนักโทษใหม่คือ ผู้บัญชาการเรือนจำ หรือ ผบ.นั่นเอง ผบ.เจอข้อหาปล่อยนักโทษผิดคน แต่เมื่อเรย์เล่าให้ฟังถึงชะตากรรมของ น.ช. (นักโทษชาย) ที่ต้องมาติดคุกด้วยเหตุผลที่ไม่สมควรกับการถูกลงโทษให้จำคุกเป็นระยะเวลาที่นานเมื่อเทียบกับความผิดเล็กๆ น้อยๆ ด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของนักโทษกลุ่มที่เป็นคนดีในคุก และความคิดที่จะปลดปล่อยนักโทษเหล่านี้ แต่ผู้บัญชาการกลับแสดงจุดยืนของการเป็นผู้คุมด้วยการบอกว่า เรย์แหกกฎที่เคยบอกไว้ว่า ห้ามเชื่อพวก น.ช. (นักโทษชาย) ด้วยกันเด็ดขาด จุดยืนดังกล่าวในฐานะที่เป็นผู้คุมนั้นก็คือจะต้องคอยควบคุมดูแลนักโทษให้อยู่ภายในกฎระเบียบของคุก ไม่ให้นักโทษกระทำความผิดและไม่ให้นักโทษหนีออกไปจากคุกได้ ซึ่งเป็นหน้าที่ที่สำคัญของผู้คุม

ถึงแม้ว่าเรย์จะได้พูดคุยกับ ผู้บัญชาการเรือนจำ ในฐานะที่เป็นนักโทษใหม่ก็ตาม แต่ตัวเรย์เองก็ตัดสินใจว่าจะช่วยคนดีที่อยู่ในคุกพ้นออกจากคุกให้ได้ (แหกคุก)

สำหรับชั้นภาวะคลี่คลาย สามารถอธิบายความหมายของ “คุก” ได้ว่า คุกเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับคนเลวเท่านั้น สังเกตได้จากตัวเรย์เองตัดสินใจที่จะช่วยนักโทษที่เป็นคนดีแหกคุก แสดงว่าตัวเรย์เองเห็นว่าคุกเป็นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับพวกเขา และถึงแม้ว่าจะช่วยปล่อยนักโทษที่เป็นคนเลวออกจากคุกก็ตาม แต่เรย์ก็ตัดสินใจช่วยเพราะเห็นว่า คุกไม่ควรจะขังคนดีไว้

1.5 ชั้นยุติเรื่องราว (Ending)

ชั้นยุติเรื่องราว (Ending) คือการสิ้นสุดของเรื่องราวทั้งหมด อาจจบแบบสูญเสียหรือจบแบบมีความสุข หรือทั้งทำให้ขบคิดก็ได้

การยุติเรื่องราวของภาพยนตร์ เรื่อง น.ช.นักโทษชาย คือ การยุติเรื่องราวแบบมีความสุข สำหรับตัวเอกของเรื่องคือเรย์ เรย์ได้ช่วยให้การแหกคุกสำเร็จ โดย น.ช.นักโทษชายที่เป็นคนดีในคุกหนีออกจากคุกได้อย่างปลอดภัย ได้รับการช่วยเหลือจากหมอจอน ที่เป็นผู้คุมด้วย ส่วนนักโทษที่เป็นคนเลวในคุก แหกคุกหนีไม่สำเร็จถูกยิงเสียชีวิตในคุก

การยุติเรื่องราวแบบมีความสุขเป็นการจบแบบนี้ เป็นการแสดงให้เห็นถึงการตัดสินใจเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งจากภายในของตัวละคร เพื่อทำให้ระบบสังคมดำรงอยู่ได้อย่างสงบต่อไป

จะเห็นได้ว่าชั้นยุติเรื่องราว ยังเป็นการตอกย้ำให้เห็นความหมายของ “คุก” มากยิ่งขึ้นว่า คุกเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับคนเลวเท่านั้น คุกเป็นพื้นที่ในการจัดระเบียบวินัยและเปลี่ยนพฤติกรรม คนที่เป็นคนดีก็สามารถออกจากคุกได้อย่างปลอดภัย ถึงแม้ว่าจะเป็น การออกโดยทางอ้อมก็ตาม สำหรับตัวเรย์เอง ออกจากคุกด้วยการถูกปล่อยตามกำหนด เรย์ก็สามารถเปลี่ยนพฤติกรรม

ได้และทำตัวเป็นประโยชน์ต่อคุณอีกด้วย ส่วนนักโทษที่เป็นคนเลวในคุก ไม่สามารถแหกคุกได้สำเร็จ ทำให้เห็นว่าถ้านักโทษคนใดก้าวเข้ามาอยู่ในคุก และยังไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนิสัยได้ นักโทษคนดังกล่าวก็ไม่สามารถออกจากคุกได้ นั่นก็คือถูกขังเสียชีวิตภายในคุคนั่นเอง การจบเรื่องแบบนี้แสดงให้เห็นถึงวิถีของภาพยนตร์อย่างหนึ่งที่สื่อให้ผู้ชมได้รับรู้ถึงจุดจบของคนที่จะทำความผิดหรือเป็นคนเลว เป็นจุดจบที่สะท้อนให้สังคมภายนอกหรือบุคคลภายนอกจะได้ไม่ทำตามคนเลว เพราะถ้าทำตามก็จะต้องมีจุดจบเช่นเดียวกับที่ภาพยนตร์ได้นำเสนอ

ในส่วนของอำนาจก็เช่นกัน อำนาจนั้นไม่ใช่แค่เรื่องของการใช้กำลัง การจงจำ แม้แต่การอนุญาตก็เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการใช้อำนาจอีกอย่างหนึ่ง กรณีการยุติเรื่องราว แสดงให้เห็นว่าคุณเป็นสถานที่ที่มีความชอบธรรมในการใช้อำนาจของการจัดวินัย เพราะคุณได้ให้รางวัลกับคนดี ทั้งคนดีนั้นก็คือตัวเรย์ที่ให้ความร่วมมือกับผู้คุมในการเป็นสายลับให้กับทางคุณในการสืบเรื่องราวของนักโทษที่กระทำความผิดของคุณ รวมถึงการให้โอกาสสำหรับนักโทษคนที่กลับตัวกลับใจเป็นคนดีที่พร้อมจะกลับมาใช้ชีวิตอยู่ในสังคม นั่นก็คือการได้ออกจากพื้นที่และอำนาจของคุณให้กลับมาอยู่ในสังคมปกติ ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับคนทั่วไปภายนอกคุกได้

จากการวิเคราะห์ โครงเรื่อง (plot) เมื่อมองในลักษณะของอำนาจ ทำให้สามารถมองอำนาจได้ 2 กรณี ได้แก่ อำนาจของปัจเจก เป็นอำนาจของบุคคลที่สามารถแสดงออกอย่างไรก็ได้ตามที่ตนเองต้องการ ในโลกภายนอกทุกคนมีสิทธิ์ที่จะทำอะไรก็ได้ตามเสรีภาพของตนเอง แต่กระทำได้ตามความต้องการ ภายใต้กติกาของสังคม แต่เมื่อมาอยู่มาอยู่ในโลกของคุณ โดยเฉพาะในฐานะของนักโทษแล้ว นักโทษไม่สามารถที่จะทำอะไรก็ได้ตามที่ตนเองต้องการ การกระทำของนักโทษดังกล่าวจะต้องอยู่ภายใต้การจัดระเบียบวินัยของคุณ กล่าวอีกนัยหนึ่งกติกาสังคมและการจัดระเบียบวินัยของคุณ ก็เสมือนเป็นกติกาเดียวกันภายใต้สังคมเดียวกันนั่นเอง ซึ่งคุณนั่นถือว่าเป็นเสรีภาพที่จะต้องมีการมีขอบเขตที่จำกัด

อำนาจอีกประการหนึ่งก็คืออำนาจที่มาจากสถาบันทางสังคม เป็นอำนาจอย่างหนึ่งที่แสดงออกภายใต้กฎระเบียบของสถาบันสังคม หรือภายใต้กฎหมาย เช่น อำนาจของศาลในการตัดสินคนที่กระทำความผิด ว่าจะต้องได้รับการลงโทษอย่างไร อย่างในภาพยนตร์เรื่อง น.ช. นักโทษชาย ก็จะมีอำนาจที่มาจากสถาบันทางสังคม นั่นก็คืออำนาจของศาลในการตัดสินลงโทษตัวละครเอกของเรื่อง นั่นก็คือตัวเรย์ ที่กระทำความผิดกฎหมาย ทำผิดไปจากบรรทัดฐานของสังคม เป็นต้น

และเมื่ออำนาจของปัจเจก และอำนาจของสถาบันทางสังคม มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ทำให้ต้องมีการแสดงอำนาจเกิดขึ้นว่าอำนาจใดจะมีเหนืออำนาจใด ยกตัวอย่างกรณีนี้ เช่น เรย์ซึ่งมีอำนาจของปัจเจกบุคคลที่อยู่ภายนอกคุก แต่เมื่อเรย์กระทำความผิดต้องมาเข้าสู่

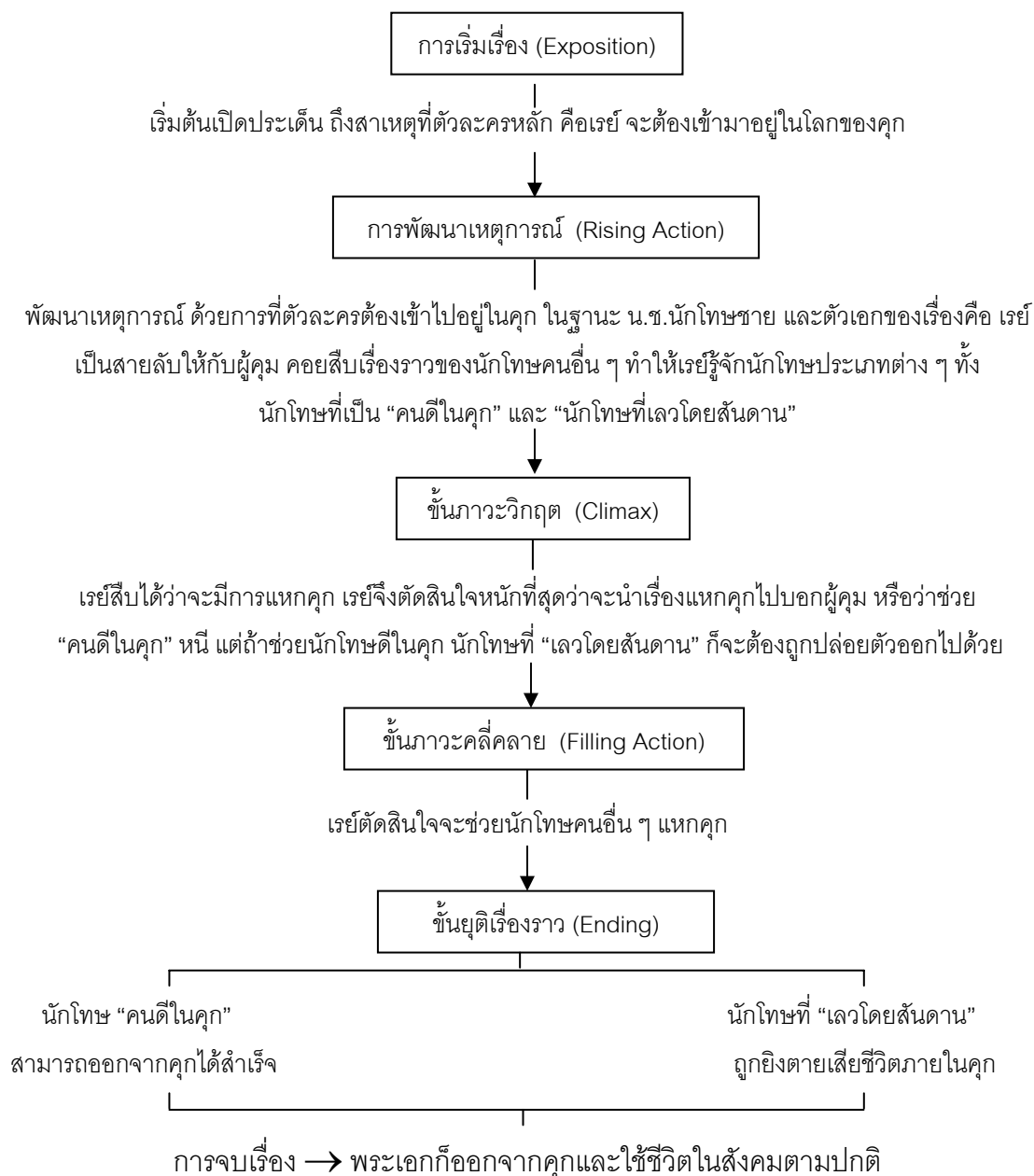
กระบวนการของอำนาจสถาบันทางสังคม นั่นก็คืออำนาจของศาล ทำให้เห็นว่าอำนาจทางสถาบันทางสังคม มีสิทธิ์ในการที่จะตัดสินอำนาจของปัจเจกบุคคล ถ้าอำนาจของปัจเจกบุคคลนั้นมีการแสดงอำนาจในด้านที่ผิด เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ถึงอำนาจของศาล ที่อยู่เหนืออำนาจกฎหมายทางสังคม ศาลมีอำนาจในการตัดสินว่าบุคคลนั้น ๆ มีความผิดหรือไม่ อำนาจดังกล่าวเป็นอำนาจอย่างหนึ่งภายใต้กติกาสังคม ภายใต้อำนาจของศาล อำนาจของกฎหมาย ดังนั้นทุกคนจึงจะต้องเคารพการตัดสินของศาล เพราะศาลถือว่ามีอำนาจสูงสุด

สำหรับการวิเคราะห์การเล่าเรื่องในส่วนหนึ่งของโครงเรื่องนั้น อาจกล่าวได้ว่าการเล่าเรื่องหรือโครงเรื่องเป็นวิธีของภาพยนตร์อย่างหนึ่งที่จะเป็นตัวนำหรือดึงดูดผู้ชมให้เกิดอารมณ์และความรู้สึกกับตัวละครที่ได้ชม โดยสำหรับภาพยนตร์เรื่อง น.ช. นักโทษชายนั้น นำมาเขียนเป็นแผนภูมิแสดงโครงเรื่องได้ ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 4.3

แสดงการวางโครงเรื่องของภาพยนตร์ไทย เรื่อง น.ช.นักโทษชาย

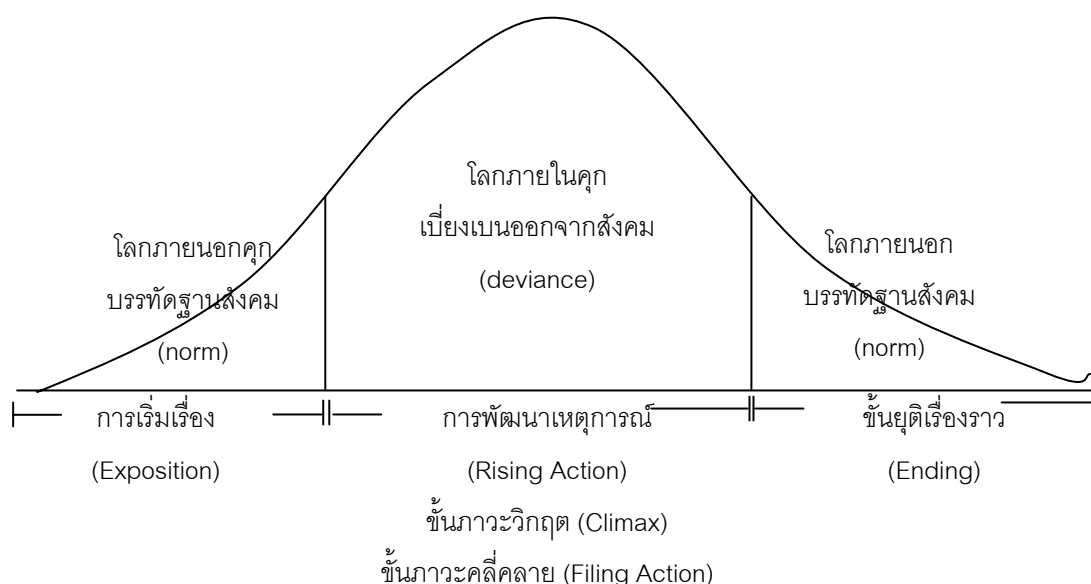

จากแผนภูมิดังกล่าว สามารถอธิบายได้ว่า ตั้งแต่ช่วงของการเริ่มเรื่อง การพัฒนาเหตุการณ์ ขั้นภาวะวิกฤต ขั้นภาวะคลี่คลาย เป็นช่วงที่ตัวละครเอกของเรื่องคือเรย์ นั้น ออกจากบรรทัดฐานของสังคมปกติ ไปสู่สังคมของคุก คือทำให้ต้องมาใช้ชีวิตอยู่ในคุก

ถ้าจะอธิบายเป็นรูปภาพที่แสดง โลกที่อยู่ภายนอกคุณ การใช้ชีวิตอยู่ในสังคมปกติ หรือการใช้ชีวิตตามบรรทัดฐานของสังคม และการใช้ชีวิตอยู่ภายในคุณ หรือการใช้ชีวิตที่เบี่ยงเบนออกไปจากสังคม ซึ่งจากโครงเรื่องนั้นสามารถวาดเป็นภาพดังกล่าวเนื่องจากภายใต้การเล่าเรื่องนั้น จะมีวาทกรรมหลักที่มากำกับการเล่าเรื่อง ซึ่งโครงเรื่องจะประกอบด้วย การเริ่มเรื่อง การพัฒนา เหตุการณ์ ชั้่นภาวะวิกฤต ชั้่นภาวะคลี่คลาย ชั้่นยุติเรื่องราว ซึ่งวาทกรรมหลักที่อยู่ข้างหลังองค์ประกอบของโครงเรื่องทั้งหมด ก็คือการสร้างความชอบธรรมในการจัดระเบียบวินัยของคุณตามหลักทฤษฎีทวิยา ซึ่งสามารถแสดงออกมาเป็นภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 4.4

แสดงบรรทัดฐานของสังคม และการเบี่ยงเบนจากบรรทัดฐานของสังคม

จากโครงเรื่องที่กล่าวมาและภาพข้างต้น สามารถตีความหมายได้ว่า ตอนแรกที่พระเอกเริ่ย์อยู่ข้างนอก ก็ถือว่าเขานั้นใช้ชีวิตอยู่ในบรรทัดฐานของสังคมตามปกติ แต่ต่อมาต้องเข้ามาติดคุก เพราะกระทำความผิด เป็นอาชญากร ถึงแม้การกระทำความผิดจะเป็นการกระทำที่ดูเหมือนว่าจะไม่ผิดก็ตาม แต่เมื่อทำความผิดแล้วก็เท่ากับว่าเป็นการกระทำที่ผิดบรรทัดฐานของสังคม อยู่ในภาวะสังคมที่มีการเบี่ยงเบน จึงต้องถูกขับให้ออกมาอยู่ในพื้นที่ของคุณ พื้นที่ที่ต้องมีการจัดระเบียบวินัย และฟื้นฟูพฤติกรรมเสีย เป็นช่วงที่ตัวเอกของเรื่องคือเริ่ย์ เกิดการเปลี่ยนผ่านสถานภาพจาก ที่อยู่ในบรรทัดฐานสังคมปกติ (norm) ต้องถูกจำกัดในพื้นที่ของคุณ เบี่ยงเบนออกจากสังคม (deviance) แสดงให้เห็นว่าคนที่กระทำความผิดก็ไม่สามารถที่จะอยู่ในสังคมปกติได้ จน

มาถึงขั้นยุติเรื่องราว เป็นขั้นที่จบแบบดี ตัวละครเอกของเรื่องคือเรย์หลังจากติดคุกแล้วสามารถปรับเปลี่ยนตัวเองได้ ทำให้สามารถที่จะกลับเข้ามาอยู่ในสังคมได้ปกติ ก็เท่ากับว่าสามารถกลับมาสู่บรรทัดฐานสังคม (norm) ได้เช่นเดิม

จากการวิเคราะห์กรณีภาพตัวแทนของคุณ ผ่านการเล่าเรื่องของภาพยนตร์นั้น ภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย ได้มีการเล่าเรื่องหรือกำหนดวิธีการเล่าเรื่องเกี่ยวกับคุณ โดยเริ่มต้นจากโลกภายนอกคุณ แล้วภาพยนตร์ก็มีการดึงมาให้ผู้ชมได้รับรู้ถึงโลกที่อยู่ภายในคุณ ซึ่งภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวจะมีการเล่าเรื่องโลกภายในคุณเป็นหลัก รวมถึงมองเห็นชัดเจนที่สุด และสุดท้าย ภาพยนตร์ก็ได้มีการเล่าถึงการออกจากคุณ ซึ่งกลับมาสู่โลกภายนอกคุณอีกครั้งหนึ่ง จะเห็นได้ว่าการเล่าเรื่องในภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย จะมีวิถีคิดทางสังคมแทรกอยู่ในนั้นด้วย คือ วิถีคิดตามหลักทฤษฎีทวิธา ว่าถ้าคนที่กระทำความผิดก็จะต้องมาติดคุก และถูกทำโทษให้ต้องอยู่ในคุก

การเล่าเรื่องดังกล่าวจึงนำมาสู่ในตอบจบของเรื่องที่มีการจบแบบ “ต้นร้ายปลายดี” ซึ่งสามารถอธิบายได้ถึงตัวแปร ก็คือ “ต้นร้าย” หมายถึง การถูกเบี่ยงเบนออกจากสังคม (deviance) และถูกเบียดขับออกจากสังคมปกติในที่สุด ส่วน “ปลายดี” ก็คือ บรรทัดฐานของสังคม (norm) การที่ “ต้นร้าย” นั้นเพราะว่าตัวละครมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนออกจากสังคม แต่ที่ “ปลายดี” เพราะว่าเป็นส่วนพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนดังกล่าว ส่วนที่ร้ายนั้นถูกจัดระเบียบวินัยไปให้กลับมาสู่สังคมปกติ (norm) การกลับมาสู่บรรทัดฐานสังคมปกติ ก็เป็นการทำให้ตอนจบดี หรือ “ปลายดี” นั่นเอง การจบแบบ “ต้นร้ายปลายดี” นั้นก็ถือเป็นวิธีหนึ่งของภาพยนตร์ทั่วไปที่มีการสร้างแบบตอนต้นจะต้องเจอสิ่งที่ไม่ดี แต่ตอนสุดท้ายก็จะได้พบกับสิ่งที่ดีและมีความสุข ภายหลังจากตัวละครได้กลับเข้าสู่จารีตปฏิบัติที่สังคมกระแสหลักยอมรับนับถือ

2. แก่นความคิด (Theme)

แก่นความคิด (Theme) หมายถึง ความคิดหลัก ความคิดรวบยอด หรือ ใจความสำคัญที่ผู้ผลิตภาพยนตร์ต้องการนำเสนอ และสื่อความหมายไปยังผู้ชมภาพยนตร์ ความคิดหลักหรือใจความสำคัญนั้นจะมีเพียงความคิดเดียวเท่านั้น แต่อาจมีแนวคิดย่อยคิด ไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งจะช่วยให้รับชมภาพยนตร์เข้าใจเรื่องราวได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

สำหรับภาพยนตร์ เรื่อง น.ช.นักโทษชาย แก่นความคิดหลัก (Theme) คือ การจัดระเบียบวินัยของคุณ กับคนที่มีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากสังคม ทุกคนที่เบี่ยงเบนไปจากสังคมก็จะต้องถูกจัดระเบียบวินัย โดยใช้พื้นที่ของคุณในการจัดระเบียบวินัย

แก่นความคิดย่อย คือ

- การเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับนักโทษที่เป็นคนดีในคุก “เหยื่อของระบบ” สามารถอธิบายความได้ว่า จริง ๆ แล้ว คนที่เลวไปจากสังคม หรือบรรทัดฐานของสังคมนั้น ไม่ได้มีแบบเลวจากตัวเองเท่านั้น “เลวโดยสันดาน” แต่มีแบบเลวจากการเป็น “เหยื่อของระบบ” ด้วยเช่นกัน
- ความพยายามเอาชนะความไม่เป็นธรรมของระบบ เช่น กฎหมาย ศาล เป็นต้น ด้วยการช่วยคนดีในคุก ให้ออกจากคุก ช่วยนักโทษที่เป็นคนดีในคุกไม่ต้องตกอยู่ภายใต้ระบบ
- เป้าหมายของคุณ ก็คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนิสัยของนักโทษให้ได้ ภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย ชี้ให้เห็นว่า ถ้านักโทษคนใดสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมนิสัยของตัวเองได้ก็จะได้ออกจากคุก ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม แต่ถ้านักโทษคนใดไม่สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองในคุกได้ (คนเลวในคุก) จุดจบของคนเลวก็คือ ไม่สามารถออกจากคุกได้ ต้องอยู่ในอำนาจของคุณ หรือจุดจบก็คือความตาย

3. ความขัดแย้ง (Conflict)

ความขัดแย้ง (Conflict) เป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของโครงเรื่องที่สร้างปมปัญหาซึ่งการพัฒนาเรื่องราวต่าง ๆ จะดำเนินขึ้นท่ามกลางความขัดแย้ง การศึกษาเรื่องความขัดแย้งนั้นก็จะทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้อย่างกระจ่างชัดนั่นเอง

มุลเลอร์ และ วิลเลียมส์ (Muller & Williams, 1985, pp. 42-43, อ้างถึงใน ฉลองรัตน์ ทิพพิมาน, 2539, น. 12) ได้แบ่งความขัดแย้งไว้เป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์
2. ความขัดแย้งภายในจิตใจ
3. ความขัดแย้งกับธรรมชาติ
4. ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสิ่งเหนือธรรมชาติ

ในการวิเคราะห์การเล่าเรื่อง ประเด็นความขัดแย้ง (Conflict) ผู้วิจัยได้นำเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ซึ่งในภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย นั้นปรากฏความขัดแย้งอยู่ 2 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย

ดังนี้

1.1 ความขัดแย้งระหว่างนักโทษกับนักโทษ เป็นความขัดแย้งที่ตัวเอกของเรื่อง คือเรย์ ต้องช่วยเหลือผู้คุมในการทำหน้าที่เป็นสายลับในเรือนจำ ทำให้นักโทษคนอื่น ๆ เกิดความไม่พอใจในตัวของเรา เรย์ นักโทษเหล่านั้นจึงหาทางแก้แค้นตัวเรย์

ความขัดแย้งระหว่างนักโทษกับนักโทษ ในเรื่องต่อมาก็คือ ความขัดแย้งของ นักโทษธรรมดา ขัดแย้งกับพวกนักโทษที่นักโทษเรียกกันเองว่า “พวกขาใหญ่” เป็นความขัดแย้งกัน เรื่องของการอาบน้ำ คือ นักโทษที่เป็นพวกขาใหญ่จะได้อาบน้ำก่อนคนแรก อาบน้ำคนเดียว นักโทษคนอื่น ๆ จะต้องนั่งรอ การอาบน้ำคนแรกเหมือนได้เปรียบนักโทษคนอื่น ๆ ที่ไม่ต้องยืนเปียกกัน อาบน้ำ น้ำที่ใช้อาบก็เป็นแรกที่ไหลออกมาจากก๊อกน้ำ ทำให้นักโทษคนอื่น ๆ เกิดความรู้สึกขัดแย้ง ไม่พอใจกับการกระทำของนักโทษที่เป็นนักโทษขาใหญ่ เป็นความขัดแย้งในเรื่องพื้นที่ของการใช้อำนาจ นั่นก็คือพื้นที่ที่ใช้ในการอาบน้ำของนักโทษ เป็นวิธีการอย่างหนึ่งของแสดงอำนาจ ทำให้นักโทษขัดแย้งกันเองในเรื่องการแย่งชิงพื้นที่

ต่อมาเป็นความขัดแย้งระหว่างนักโทษกับนักโทษด้วยกัน ในเรื่องการกินอาหาร คือ พวกนักโทษขาใหญ่มักจะมาแย่งอาหารของนักโทษคนอื่น ๆ กิน

อาจกล่าวได้ว่า คุณอาจจะเห็นแหล่งที่รวมคนไม่ดี แต่ไม่ใช่ทั้งหมด คุณก็มีคนดีเหมือนกัน คนดีในคุก ที่จะต้องมาติดคุกเหมือนเป็น “เหยื่อของระบบ” และการที่ “คนดีในคุก” กับ “คนเลวในคุก” มีการขัดแย้งกัน แสดงให้เห็นถึงอำนาจของคุณที่มีการแบ่งแยกคนออกจากกัน อย่างกรณีนี้ก็เช่นกัน อำนาจแบ่งแยกว่าคนดีกับคนชั่วอยู่ด้วยกันไม่ได้ ในพื้นที่ของคุณก็ไม่ได้แปลว่า จะเป็นคนเลวทั้งหมด ก็มีคนดีปะปนอยู่ด้วยทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างนักโทษกับนักโทษด้วยกันนั่นเอง

ความขัดแย้งได้รับการคลี่คลายจากผู้คุม ไม่ว่าความขัดแย้งนั้นจะเป็นเรื่องอะไรก็ตาม ถ้าผู้คุมรับรู้ หรือได้เห็น ผู้คุมก็จะเป็นคนคลี่คลายความขัดแย้งนั้น ด้วยการจับแยกนักโทษให้ออกจากกัน แยกห้องขังหรือไม่ก็ทำโทษนักโทษทั้งสองฝ่าย เป็นต้น จากภาวะที่คลี่คลายดังกล่าวแสดงว่าอำนาจของคุณมีการแสดงผ่านพัศดี (ผู้คุม) นั่นเอง

1.2 ความขัดแย้งระหว่างนักโทษกับผู้คุม เป็นความขัดแย้งที่นักโทษนั้น มีการท้าทายอำนาจของผู้คุม (พัศดี) ด้วยการแหกคุก เหตุผลในการที่นักโทษต้องการที่จะแหกคุก เนื่องจากว่านักโทษทุกคนส่วนใหญ่ต้องการอิสรภาพ ไม่ต้องการอยู่ภายใต้อำนาจของคุณ ที่ถูกกำจัดสิทธิในหลาย ๆ เรื่อง ทั้งเรื่องการกิน การนอน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายในคุกก็จะต้องจำกัดทั้งในส่วนของเวลาและพื้นที่ คุณเป็นพื้นที่ที่มีความแออัด สกปรก ไม่น่าอยู่ นักโทษบางคนที่เป็นคนเลวก็คอยรังแกนักโทษที่เข้ามาใหม่อยู่ตลอดเวลา ทำให้นักโทษเกิดความรู้สึกต่อต้านและไม่อยากอยู่ในคุก จึงต้องหาวิธีที่จะแหกคุกให้ได้ และความขัดแย้งดังกล่าวเป็นความขัดแย้งที่ตัวนักโทษกระทำ

ความผิดต่อต้านอำนาจของคุณ ต่อต้านกฎกติกาของทางคุณ การที่นักโทษต้องต่อต้านอำนาจของผู้คุมก็เนื่องมาจากอิสรภาพเช่นเดียวกัน นักโทษต้องการอิสรภาพ ต้องการอยู่ในพื้นที่ภายนอกคุณ ภาพยนตร์ได้สื่อให้เห็นว่าผู้คุมนั้นไม่ได้มีพฤติกรรมที่โหดร้าย หรือน่ากลัว แต่ผู้คุมทำตามหน้าที่ของตนเอง หน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากทางคุณว่าจะต้องคอยควบคุมดูแลนักโทษให้อยู่ในกฎระเบียบ ถ้านักโทษทำผิดกฎ ผู้คุมนั้นมีอำนาจหน้าที่ในการทำโทษนักโทษคนนั้น ส่วนการต่อต้านอำนาจของคุณนั้นสอดคล้องกับคำกล่าวของมิเชล ฟูกูเกต์ ว่า “ที่ใดมีอำนาจย่อมมีการต่อต้านขัดขืน” และคุณก็เป็นพื้นที่ที่มีการต่อต้านอำนาจเช่นเดียวกัน ความขัดแย้งระหว่างนักโทษกับผู้คุม ถือเป็นความขัดแย้งในเชิงอำนาจ

การแหกคุก ถือเป็นการทำผิดกฎของคุณ จากภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย มีนักโทษแหกคุกถึง 2 รอบ รอบแรก เป็นการแหกคุกของ “คนเลวโดยสันดาน” แต่ไม่ประสบความสำเร็จ ผู้คุมได้ทำการสกัด และสามารถจับกุมนักโทษดังกล่าวกลับมาได้ และทำโทษด้วยการขังอยู่ในห้องมืด เนื่องจากมีการทำผิดกฎของเรือนจำด้วยการแหกคุก ดังนั้น การที่เจ้าหน้าที่จะกระทำการ หรือใช้อำนาจในการจัดการนักโทษคนดังกล่าวได้ด้วยความชอบธรรม

ส่วนการแหกคุก ครั้งที่ 2 นั้น มีทั้งนักโทษ “คนดีในคุก” และ “คนเลวโดยสันดาน” แหกคุกพร้อมกัน ภาพยนตร์ได้สร้างเรื่องเล่าว่าเฉพาะ “คนดีในคุก” เท่านั้นที่สามารถออกจากคุกได้สำเร็จ ส่วน “คนเลวโดยสันดาน” ถูกยิงตายในคุก และแหกคุกไม่สำเร็จ

ในความขัดแย้งนี้ ผู้คุมนั้นมีความชอบธรรมในการใช้อำนาจ เพราะเป็นอำนาจที่มาจากศาล อำนาจที่มาจากกฎหมาย ผู้คุมสามารถใช้อำนาจกับนักโทษได้ถ้าหากนักโทษมีการกระทำที่ต่อต้านกฎระเบียบ กติกาของคุณ ดังในกรณีของนักโทษที่เป็นตัวละครเอกของเรื่องคือ เรย์ นั้นได้กระทำความผิด คือขับรถชนคนตาย ทำให้เรย์ถูกตำรวจจับ และต้องมาขึ้นศาลเพื่อพิจารณาคดีกระทำความผิด โดยศาลพิจารณาคดีตัดสินให้เรย์จำคุกเป็นเวลา 6 ปี แต่เมื่อเรย์ให้การรับสารภาพ ศาลจึงลดโทษให้เรย์จำคุกเป็นเวลา 3 ปี

“...ศาลได้พิจารณาจากพยานหลักฐานแล้วพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 291 ฐานกระทำความผิดโดยประมาท เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ใช้จำคุกจำเลย 6 ปี จำเลยให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณา คงจำคุกจำเลย เป็นกำหนดโทษ 3 ปี”

ภาพที่ 4.5

ตัวอย่าง แสดงการพิพากษาของศาล ที่มีการใช้อำนาจด้วยความชอบธรรม

จากตัวอย่างภาพที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ภาพด้านซ้าย เป็นภาพที่แสดงบริเวณศาล อันเป็นพื้นที่ที่มีการใช้อำนาจในการตัดสินผู้กระทำความผิด อำนาจที่มาจากศาล อำนาจเบื้องต้นในการตัดสินว่าคนนั้นกระทำความผิดหรือไม่ ก่อนที่จะนำผู้กระทำความผิดดังกล่าวมาขังอยู่ในคุก

ภาพด้านขวา เป็นภาพแสดงถึงตัวแทนของผู้ใช้อำนาจศาลในการอ่านคำพิพากษาของศาล โดยเป็นการอ่านคำพิพากษาการกระทำของตัวละครเอกของเรื่อง คือเรย์ ว่ามีความผิดฐานฆ่าคนอื่นตายโดยประมาท ก่อนที่เรย์จะถูกตัดสินว่าทำความผิด และต้องเปลี่ยนสถานภาพของตนเองจากที่เป็นคนปกติภายนอกสังคม ต้องมาอยู่ในคุก ในฐานะ น.ช. หรือ นักโทษชาย

จากภาพดังกล่าว สามารถสรุปเรื่องการใช้อำนาจได้ว่า ศาล ใช้อำนาจอย่างชอบธรรม (legitimized) ตามหลักกฎหมาย หรืออำนาจที่มาจากสถาบันทางสังคม โดยศาลมีการใช้อำนาจในการตัดสิน พิพากษาผู้ที่กระทำความผิด ว่าผู้กระทำความผิดคนนั้นควรจะได้รับโทษอย่างไรตามกฎหมาย

2. ความขัดแย้งภายในจิตใจ ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย ดังนี้

- ตัวเรย์เกิดความขัดแย้งภายในจิตใจเกี่ยวกับเรื่องของการแหกคุกว่าจะช่วยนักโทษที่เป็นคนดีในคุกหนีออกจากคุกดีหรือไม่

ความขัดแย้งภายในใจของเรย์เริ่มต้นจากการที่เรย์ได้พบกับนักโทษที่เรย์คิดว่านักโทษเหล่านั้น ไม่สมควรจะต้องมาอยู่ภายในคุก เรย์เริ่มมองเห็นว่า ระบบที่อยู่ร่วมกันภายใต้กติกาในคุก เหมาะสมสำหรับที่จะใช้กับคนเลวเท่านั้น การที่คนดีถูกจับมาเป็นแพะ ถือว่าเป็นความหายนะของระบบ จากความรู้สึกของเรย์ดังกล่าว ในภาพยนตร์นั้นมีการนำเสนอถึงคำพูดของเรย์ที่

มีต่อผู้บัญชาการเรือนจำ ว่าเรารู้สึกไม่เห็นด้วยกับกฎกติกาของสังคมบางอย่างที่คนที่เป็นคนดีนั้นไม่ควรที่จะต้องมาอยู่ในคุก

ความขัดแย้งภายในจิตใจของเรย์นี้ถูกคลี่คลายเมื่อเรย์ได้ช่วยเหลือนักโทษที่เรย์คิดว่าเป็นคนดีในคุกให้หนีออกจากคุก และก็ได้สำเร็จ คนดีในคุกสามารถหนีออกจากคุกได้ตามการช่วยเหลือของเรย์

4. ฉาก (Setting)

ฉากเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการเล่าเรื่องทุกประเภท ทำให้เรื่องเล่ามีความต่อเนื่องและมีเหตุการณ์รองรับช่วยให้เกิดความสมจริง และฉากยังมีความสำคัญในแง่ที่สามารถบ่งบอกความหมายบางอย่างของเรื่องที่มีอิทธิพลต่อความคิดและการกระทำของตัวละครอีกด้วย

การวิเคราะห์ในเรื่องของฉาก ผู้วิจัยได้แบ่งเกณฑ์ในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ประเภทของฉาก รัญญา สังขพันธานนท์ (2539, น. 191-193) ได้แบ่งเกณฑ์การพิจารณาฉากออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

- 1.1 ฉากที่เป็นธรรมชาติ
- 1.2 ฉากที่เป็นสิ่งประดิษฐ์ เช่น ตึกรามบ้านช่อง วัด สถานที่ปลูกสร้างต่าง ๆ
- 1.3 ฉากที่เป็นช่วงเวลาหรือยุคสมัย
- 1.4 ฉากที่เป็นการดำเนินชีวิตของตัวละคร
- 1.5 ฉากที่เป็นสภาพแวดล้อมเชิงนามธรรม เช่น ความคิด ความเชื่อของคน

2. วิธีการใช้มุมกล้อง ได้แก่ มุมกล้อง ขนาดของภาพ ระยะของภาพ การวางองค์ประกอบของภาพ การเคลื่อนไหวของกล้อง

1. **ประเภทของฉาก** สำหรับประเภทของฉาก ในภาพยนตร์เรื่อง น.ช. นักโทษชาย นั้น ผู้วิจัยพบว่าจะมีฉากเด่น ๆ อยู่ 3 ประเภทด้วยกัน โดยจะใช้ฉากข้อ 2 คือฉากที่เป็นสิ่งประดิษฐ์ฉากข้อ 4 ฉากที่เป็นการดำเนินชีวิตของตัวละคร และฉากข้อ 5 เป็นฉากที่เป็นสภาพแวดล้อมเชิงนามธรรม ดังรายละเอียดฉากแต่ละประเภทดังต่อไปนี้

1.1 **ฉากที่เป็นสิ่งประดิษฐ์** เช่น ตึกรามบ้านช่อง วัด สถานที่ปลูกสร้างต่าง ๆ เป็นต้น ในภาพยนตร์ไทยเรื่อง น.ช. นักโทษชาย ฉากที่เป็นสิ่งประดิษฐ์ที่ปรากฏ คือ

- ฉากตึก อาคาร ภายนอกคุก ที่มีคนเดินผ่านไปผ่านมา รถราวิ่งขวักไขว่บนท้องถนน เสียงอื้ออึงของเครื่องยนต์ แสดงให้เห็นถึงบรรยากาศความสับสนวุ่นวายของโลกภายนอกคุก แต่อย่างไรก็ตามนั่นคือสิ่งที่นักโทษปรารถนา นั่นก็คือ อิสราภาพ ดังนั้นการที่โลก

ภายนอก เมื่อเปรียบเทียบกับโลกภายในคุณ ก็ถือได้ว่า โลกภายนอกคือตัวแทนของอิสรภาพนั่นเอง ซึ่งฉากนี้จะปรากฏในตอนที่ น.ช.จ๋อน ออกมาทำงานนอกที่อยู่ออกภายนอก

- ฉากภายในคุณ ที่เป็นตึก อาคารนอน โรงอาหาร อ่างน้ำ กรงเหล็ก ห้องซัง ที่นอนของนักโทษ ฉากนี้จะปรากฏอยู่ในภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชายเกือบทั้งเรื่องตั้งแต่ นักโทษ ตัวเอกของเรื่อง คือเรย์ ก้าวเข้าไปสัมผัสโลกของคุณ

จากฉากที่เป็นสิ่งประดิษฐ์ อาจกล่าวได้ว่า ภาพยนตร์ประดิษฐ์ฉากให้ดู เหมือนกับของจริงหรือเลียนแบบของจริง ซึ่งสร้างจากภาพตัวแทนที่เป็นของจริง สำหรับฉากต่าง ๆ ที่เป็นฉากประดิษฐ์ในภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย ก็เป็นฉากที่สร้างมาจากของจริง เป็นภาพ ตัวแทนของคุณที่ปรากฏให้ผู้รับสารได้รับรู้ภาพของคุณจากภาพยนตร์ นอกจากนี้ฉากที่ประดิษฐ์ให้ เสมือนเป็นของจริงมีความสำคัญมากในแง่ของอำนาจ โดยทำให้อำนาจของคุณนั้นดูมีความชอบธรรม ยิ่งขึ้น เพราะเหมือนผู้ชมหรือผู้รับสาร ได้เห็นคุณจริง ๆ ผ่านสื่อภาพยนตร์ ทั้ง ๆ ที่ฉากดังกล่าวเป็นฉาก ที่ถูกประกอบสร้างขึ้นในโลกสัญลักษณ์

ส่วนฉากภายในคุณ ที่เป็นตึก อาคารนอน โรงอาหาร อ่างน้ำ กรงเหล็ก ห้อง ซัง ที่นอนสำหรับนักโทษ เสมือนเป็นภาพตัวแทน แทนพันธุการสิ่งต่าง ๆ ภายในคุณ รวมถึงเป็น ภาพตัวแทนของการจัดระเบียบวินัยของคุณอีกด้วยเช่นกัน

1.2 ฉากที่เป็นการดำเนินชีวิตของตัวละคร ฉากนี้ถือเป็นอีกฉากหนึ่งที่ ปรากฏในภาพยนตร์ไทยเรื่อง น.ช.นักโทษชาย เป็นฉากการดำเนินชีวิตประจำวันของนักโทษ เริ่ม ตั้งแต่ตื่นนอน จนถึงขึ้นตึกนอนอีกครั้ง เช่น ตื่นนอน อาบน้ำ กินข้าว ทำงานในโรงงาน เดินขึ้นตึก นอน เป็นต้น ซึ่งการดำเนินชีวิตสามารถนำมาใช้ในการสร้างความหมายให้แก่ นักโทษได้ว่า ไม่ว่า จะทำอะไรก็ตาม ก็จะต้องอยู่ในกฎระเบียบ อยู่ในกรอบของเวลา กรอบที่ต้องอยู่ภายในคุณ โดย การทำกิจกรรมต่าง ๆ จะต้องใช้เวลาในการควบคุม เช่น ตอนเช้านักโทษจะต้องตื่นนอน ออกกำลัง อาบน้ำ ล้างหน้าแปรงฟัน กินข้าว หลังจากนั้นนักโทษก็ต้องแยกย้ายไปทำงานของแต่ละคนตาม ความถนัด นั่นก็คือไปฝึกวิชาชีพ ช่วงเย็น ก็ต้องกินข้าว อาบน้ำ ขึ้นตึกนอน แล้วตอนเช้าก็ตื่นนอน ทำกิจกรรมดังกล่าวเป็นประจำทุกวัน เป็นต้น การดำเนินชีวิตของตัวละครนักโทษภายในคุณนั้น สอดคล้องกับแนวคิดของฟูโกต์ ในเรื่องของการจัดระเบียบวินัย ที่ฟูโกต์ได้นำเสนอถึงการทำงาน ของ “ระเบียบวินัย” (discipline) ที่กระทำต่อร่างกายมนุษย์ (นักโทษ) ในสถาบันการใช้อำนาจ เบ็ดเสร็จเด็ดขาด (คุณ) ด้วยวิธีการหลากหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการจัดแยกบุคคลออกเป็นสัดส่วน เพื่อกำหนดสถานะและหน้าที่ของบุคคล ตารางเวลาเป็นสิ่งที่กำหนดว่าบุคคลควรต้องกระทำการ หรือปฏิบัติหน้าที่ใด ๆ ให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนดและการฝึกหัดร่างกายเพื่อจะได้ประโยชน์ จากร่างกายให้มากที่สุด หรืออาจกล่าวได้ว่า ระเบียบวินัย (discipline) ใช้ร่างกายเป็นพื้นที่เพื่อใช้

อำนาจแสงหาผลกำไร สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ถูกสถาบันเบ็ดเสร็จเด็ดขาดนี้อ้างสิทธิและความชอบธรรมในการใช้ระเบียบวินัยเป็นเครื่องมือสำคัญในอันที่จะแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมนิสัยนักโทษให้กลับตัวเป็นคนดี และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้ แต่แท้ที่จริงแล้วกลับถูกใช้เป็นเครื่องมือลงทัณฑ์ประเภทใหม่ที่มีความสลับซับซ้อนและแสดงถึงชั้นเชิงของอำนาจการควบคุมมนุษย์และฟูโกต์เห็นว่า การพัฒนาและฝึกฝนตนเองเป็นการนำเอาแนวคิดเรื่องวินัยเข้ามาใช้แทนที่การใช้อำนาจแบบทารุณโหดร้าย (กาญจนา แก้วเทพ, 2548, น. 354) จะเห็นได้ว่าการดำเนินชีวิตประจำวันของตัวละคร โดยเฉพาะตัวละครที่เป็นนักโทษนั้น ล้วนแล้วแต่จะต้องอยู่ภายใต้ระเบียบวินัยทั้งสิ้น เรียกได้ว่าเกือบตลอด 24 ชั่วโมง โดยการที่มีผู้คุมคอยตรวจตราดูแลนักโทษอยู่ตลอดเวลา ทั้งกลางวันและกลางคืน นอกเหนือจากผู้คุมแล้ว การใช้แสงสว่างหรือไฟ ก็สามารถทำให้นักโทษรู้สึกตัวเองนั้นถูกจับจ้องมองอยู่ตลอดเวลา อาจกล่าวได้ว่าถูกจับตาทุกพื้นที่ที่อยู่ในคุก และทุกเวลาที่อยู่ในคุกด้วยเช่นกัน

1.3 ฉากที่เป็นสภาพแวดล้อมเชิงนามธรรม เช่น ความคิด ความเชื่อของคนเป็นต้น ภาพยนตร์ไทยเรื่อง น.ช.นักโทษชายจะปรากฏฉากที่ความคิด และความเชื่อของตัวเอกของเรื่อง ในลักษณะของความเชื่อในความคิดของตนเอง คือ น.ช.เรย์ ที่เป็นตัวเอกของเรื่องมีความเชื่อว่าคนที่ดีในคุก “เหยื่อของระบบ” ไม่สมควรจะต้องมาใช้ชีวิตอยู่ในคุก คุกไม่เหมาะสมสำหรับคนพวกนี้ ดังนั้น ทำให้เรย์ จึงต้องช่วยคนพวกนี้ให้ออกไปจากคุกให้ได้

ฉากในการดำเนินเรื่องแต่ละประเภทต่าง ๆ ย่อมมีความสัมพันธ์กับแนวความคิดหลัก และโครงเรื่อง อีกทั้งยังสามารถสร้างความหมายในสิ่งที่ต้องการนำเสนอให้มีความเด่นชัดจนผู้รับสารสามารถตีความได้ตรงกันกับสิ่งที่ผู้สร้างภาพยนตร์ต้องการนำเสนอ (ฉากที่เป็นกิจกรรมหรือการดำเนินเรื่องนั้นจะอธิบายอยู่ในหัวข้อเรื่องกิจกรรมของตัวละครในลำดับต่อไป)

2. วิธีการใช้กล้อง

วิธีการใช้กล้อง ถือว่าเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งในการสร้างความหมายของคุณ โดยใช้ภาพดังกล่าวที่ปรากฏในสื่อภาพยนตร์ ทำให้เห็นถึงความหมายที่ถูกสร้างขึ้น เสมือนภาพยนตร์ใช้รหัสภาพในการกำกับความหมาย ภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย ก็เป็นภาพยนตร์ที่มีการสร้างภาพความหมายของ “คุก” ดังนั้นการวิเคราะห์ด้านวิธีการจับภาพ ก็เป็นกลวิธีอย่างหนึ่งที่ภาพยนตร์สร้างความหมายของคุณ ภาษาของภาพยนตร์มีการทำงาน หรือสร้างความหมายผ่านกล้อง ทำให้จำเป็นจะต้องมีการวิเคราะห์เรื่องกลยุทธ์การใช้กล้อง และถือว่าเป็นอำนาจของภาพยนตร์ในการกำหนดกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ชมได้สัมผัสสภาพยนตร์เสมือนเป็นความจริงที่เกิดขึ้นกับตนเอง

สำหรับภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย มีวิธีการจับภาพในการสร้างความหมายของคุณ ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 การจัดวางองค์ประกอบของภาพ (composition)

การจัดวางองค์ประกอบของภาพ หมายถึง การจัดภาพ ฉาก เป็นองค์ประกอบของภาพที่กำหนดไว้ว่าจะวางไว้ตรงไหนในฉากนั้น วัตถุจะวางไว้ในส่วนไหน ซึ่งการจัดวางนั้นก็就会被นำมาสร้างความหมายบางอย่างให้กับคุณ โดยเฉพาะการจัดวางภาพของคุณในลักษณะของการมีอำนาจเป็นศูนย์กลาง ในขณะเดียวกัน องค์ประกอบของภาพไม่ใช่แค่การจัดวางศิลป์ แต่เป็นการสื่อสารความหมายถึง การใช้อำนาจว่าเป็นอำนาจที่รวมศูนย์อยู่ที่ใคร ดังปรากฏในภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย ดังนี้

ภาพที่ 4.6

ตัวอย่าง แสดงการจัดวางองค์ประกอบของภาพแบบรวมศูนย์อำนาจไว้ตรงกลาง

จากภาพเป็นฉากที่มีห้องขังหลาย ๆ ห้องรวมกัน แล้วมีผู้คุม 2 คนกำลังจะเปิดให้นักโทษออกมาทำกิจวัตรประจำวัน โดยมีการให้นักโทษทำการนับเพื่อตรวจสอบจำนวนนักโทษว่ามีอยู่ครบ ไม่ได้หนีหายไปไหน (อาจเรียกง่าย ๆ ว่าเป็น “การเช็คยอดนักโทษ”) โดยมีผู้คุมยืนดูการนับอยู่ตลอดเวลา แสดงให้เห็นถึงการถูกจำกัดพื้นที่ของนักโทษให้ต้องอยู่ภายในห้องขัง และสื่อถึงความมีดমনของคุณความไม่น่าอยู่ ความน่ากลัวในการที่จะต้องถูกจองจำภายในคุก

ตรงกลางของภาพคือ ทางเดินของคุณ ผู้ชมภาพยนตร์เสมือนได้เดินเข้ามาอยู่ภายในห้องขัง เหมือนเป็นทางเดินที่ให้ผู้ชมก้าวเข้าไปสัมผัสกับอำนาจของคุณ ส่วนภาพที่อยู่ด้านข้าง คือนักโทษที่อยู่ในห้องขัง เหมือนเป็นคนไร้อำนาจ ทำให้ถูกจัดวางองค์ประกอบไว้ทางด้านข้าง ไว้ในส่วนที่ไม่สำคัญของฉาก

จากภาพดังกล่าวข้างต้น เป็นการรวมอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลาง จะเห็นว่านักโทษอยู่บริเวณชายขอบของภาพไม่ได้อยู่ตรงศูนย์กลาง เสมือนว่านักโทษเป็นบุคคลที่ไร้อำนาจและไม่มี ความสำคัญ จึงถูกจัดวางให้อยู่ตรงชายขอบของภาพนั่นเอง ส่วนอำนาจที่อยู่ตรงศูนย์กลางนั้น ก็

คือบริเวณทางเดินตรงกลางของภาพ ที่เป็นการแสดงอำนาจอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นอำนาจของผู้ชมในการหลักเข้าไปสู่โลกของคุณ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ผู้ชมนั้นมีอำนาจที่จะเข้าไปดูบริเวณต่าง ๆ ของคุณโดยผ่านทางเดินที่อยู่ตรงกลางของภาพ นั่นเอง

ภาพที่ 4.7

ตัวอย่าง แสดงการจัดองค์ประกอบของภาพถึงการใช้อำนาจของผู้ชม

ภาพลำดับถัดมา เป็นฉาก ๆ หนึ่ง ซึ่งเป็นบริเวณหนึ่งของคุก ที่มีนักโทษชายตัวเอกของเรื่องคือเรย์ นั่งกอดเข่าอยู่คนเดียว ภายใต้เทียนบนสูง รวมถึงมีกรงเหล็กบริเวณหน้าต่าง นักโทษร้องไห้ เหมือนหมดสิ้นทุกสิ่งทุกอย่าง ที่ต้องมาใช้ชีวิตในพื้นที่ที่คงไม่มีใครอยากเข้า รวมถึงรับไม่ได้กับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ภายในคุก จากนั้นก็มีผู้คุม เดินมาพร้อมกระบองบอกให้นักโทษคนนั้นเดินไปเข้าแถว และถือกระบองมาลากตัวนักโทษไป ฉากดังกล่าวเป็นเหมือนให้วัตถุ ก็คือตัวเรย์ ตัวละครหลักอยู่กับที่ แล้วมีสถานการณ์บางอย่างเคลื่อนเข้ามา นั่นก็คือ ผู้คุมที่เคลื่อนเข้าหานักโทษเรย์นั่นเอง

จากการจัดองค์ประกอบของภาพแสดงให้เห็นถึงการจับจ้อง การสอดส่อง สายตาอยู่ตลอดเวลา คือไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนก็จะต้องมีผู้คุมคอยควบคุมดูแลนักโทษ โดยไม่ยอมปล่อยให้ นักโทษจะต้องอยู่คนเดียว และจากภาพอาจกล่าวได้ว่าการใช้อำนาจของผู้คุมนั้น เป็นการใช้อำนาจผ่านการกระทำที่ค่อนข้างรุนแรง โดยการลากตัวนักโทษให้ไปตามที่ผู้คุมต้องการ รวมถึงการใช้กระบองในการควบคุมอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งให้เห็นถึงการใช้อำนาจในการจำกัดความคิด จำกัดอิสรภาพ จำกัดพื้นที่ รวมถึงการจำกัดพฤติกรรมของนักโทษด้วย

เรื่องการจำกัดเวลาของนักโทษนั้น ภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย ได้แสดงให้เห็นถึงเวลาที่มีจำกัดของนักโทษ ว่าเวลานี้จะต้องกระทำกิจกรรมอะไร รวมถึงการที่นักโทษจะต้องทำตามระเบียบวินัยภายในคุกตลอดเวลา ว่าช่วงนี้นักโทษควรจะต้องทำอะไร เช่น ต้อง

กวาดพื้น ก็จะต้องทำตามเวลาที่กำหนด ทำตามพื้นที่ที่กำหนด ไม่สามารถออกไปจากเวลาและพื้นที่นั้นได้ ซึ่งแม้แต่ความคิดของนักโทษ ผู้คุมยังมีการจำกัด ไม่ให้นักโทษได้มีเวลาแม้แต่อยู่กับตัวเอง เป็นอำนาจผ่าน อวัจนภาษาไม่มีแม้แต่คำพูดซึ่งกระทำการใช้ท่าทางภาษาการใช้การลาก หรือใช้กระบองชูปักโทษ ให้ทำตามที่ผู้คุมต้องการ

ภาพที่ 4.8

ตัวอย่าง แสดงการจัดองค์ประกอบของภาพ พื้นที่อันจำกัดของคุก

ตัวอย่างภาพถัดมาได้แก่ ภาพในห้องนอนของนักโทษ เป็นฉากเรย์ที่เป็นตัวเอกของเรื่องนั่งร้องไห้ ท่ามกลางนักโทษคนอื่น ๆ ภาพที่นักโทษชายนอนอยู่ในห้องขังหรือเรือนนอนนั้นแสดงให้เห็นถึงพื้นที่อันจำกัด นักโทษจำนวนมากที่จะต้องนอนเบียดกัน คือแทบจะไม่มีช่องว่างให้เดินเลย นักโทษจะนอนสลบไปมาภายในพื้นที่ที่มีอยู่ นักโทษบางคนนอนใส่เสื้อบางคนไม่ใส่เสื้อ แสดงให้เห็นถึงความแออัดยัดเยียด ไม่น่าอยู่ ถูกจำกัดอิสรภาพยังไม่พอ แม้แต่ท่านอนยังถูกจำกัดการให้นักโทษถูกจำกัดท่านอน เป็นการแสดงอำนาจของผู้คุมผ่านการจัดระเบียบวินัย จัดท่าทางการนอนให้เป็นระเบียบ รวมถึงจำกัดพื้นที่ให้นอนอยู่ในห้องขังที่มีพื้นที่จำกัด และเนื่องจากพื้นที่ในห้องขังมีจำกัด แต่นักโทษมีอยู่จำนวนมาก ทำให้การนอนจึงจะต้องนอนเบียดเสียดกันส่งผลต่อนักโทษที่จะต้องมีการจัดทำทางการนอนให้มีเพียงพอกับพื้นที่

ภาพดังกล่าวนี้ เป็นการนำผู้ชมเข้าสู่ห้องขังที่มีนักโทษเป็นจำนวนมากนอนเรียงรายกัน เสมือนผู้ชมเข้าไปอยู่ในฉากนั้น ได้สัมผัสถึงความแออัดของการนอน การที่ผู้ชมเข้าไปอยู่ในฉากนั้น เป็นอำนาจอย่างหนึ่ง ซึ่งก็คืออำนาจในการมองผ่านสายตาของผู้ชมในการที่ได้เห็นสภาพของนักโทษในห้องขังที่นอนแออัดยัดเยียดกัน

นอกจากเรื่ององค์ประกอบของภาพแล้ว ในฉากเดียวกันนี้ ยังมีเรื่องของมุขกัณฑ์ที่เข้ามากำกับอยู่ในภาพนี้ด้วย นั่นก็คือการจับภาพมุขกัณฑ์ ซึ่งถ้าผนวกภาพเข้ากับการใช้กล้องมุขกัณฑ์ดังกล่าว ก็เสมือนกับวัตถุที่ถูกกดทับนั้นก็นักโทษที่ถูกกดทับลงไป เสมือนนักโทษเป็นผู้ไร้อำนาจ ภาพมุขกัณฑ์นั้นสามารถสื่อสารความหมายได้ในกรณีของการทำให้นักโทษมีอำนาจน้อยลง โดยจากภาพจะเห็นว่านักโทษนอนเรียงรายดูแล้วไม่มีอำนาจเลย แม้แต่การนอนนักโทษยังไม่มีอำนาจในการเลือกพื้นที่ในการนอน แต่ต้องนอนภายในบริเวณที่ทางคุกกำหนดไว้

ภาพที่ 4.9

ตัวอย่าง แสดงการจัดองค์ประกอบของภาพ แบบอยู่ตรงกลางฉาก

ตัวอย่างภาพสุดท้าย เป็นฉากห้องขัง ชั้นเดียว ประมาณ 4 ห้องเรียงกัน ดูเก่ามาก ผู้คุม 2 คน นำตัวนักโทษเข้ามาอยู่ในห้องดังกล่าว ซึ่งเป็นการทำโทษนักโทษ หลังจากก่อเหตุทะเลาะวิวาทกัน ห้องดังกล่าวเป็นห้องขังที่แยกออกมา เรียกการทำโทษดังกล่าวว่า “ขังเดี่ยว” ไม่ให้นักโทษได้เห็นแสงตะวัน มีแต่ความมืดและต้องอยู่เพียงลำพังในห้องนั้นด้วย เหมือนเป็นห้องลงโทษนักโทษที่ก่อเหตุรุนแรง ก่อปัญหาให้กับทางเจ้าหน้าที่

การจัดองค์ประกอบของภาพที่เน้นไปที่ตึกเด่น ๆ อยู่ตึกเดียว อยู่ตรงกลางของฉาก ท้องฟ้าเหมือนเป็นสัญลักษณ์แสดงให้เห็นถึงความหม่นหมอง ความมืด ความน่ากลัว ความเปล่าเปลี่ยว ของห้องขังที่นักโทษคนใดก็ตาม เมื่อมาติดคุกแล้ว ยังกระทำความผิดอีก ก็จะได้รับ การขังให้อยู่คนเดียวในห้องดังกล่าว

2.2 การใช้มุขกัณฑ์และระยะภาพ กล้องเหมือนเป็นเครื่องมือในการแสดงอำนาจอย่างหนึ่ง กล้องทำหน้าที่ในการจับจ้องวัตถุต่าง ๆ ที่อยู่ในสื่อภาพยนตร์ นอกจากการใช้กล้องแล้ว มุขกัณฑ์และระยะภาพก็เป็นส่วนสำคัญอีกส่วนหนึ่ง ที่ทำให้ผู้ชมได้เห็นถึงการแสดง

อำนาจของแต่ละบุคคลผ่านแต่ละมุมกล้องและขนาดภาพนั้น มีอำนาจมากหรือน้อยเพียงใด ในภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย มีฉากที่ปรากฏในเรื่องของการใช้มุมกล้อง ดังต่อไปนี้

- ฉากที่มีการใช้ภาพ high angle shot หรือภาพมุมสูง (มุมกด)

ภาพ high angle shot หรือภาพมุมสูง เป็นภาพที่กล้องตั้งอยู่ในระดับสูง โดยถ่ายทำด้วยการกดมุมกล้องลงเพื่อถ่ายภาพของผู้แสดง เหมาะที่จะใช้เพื่อแสดงให้เห็นถึงอาณาบริเวณของภาพ แสดงถึงอำนาจในการจับจองวัตถุ

ในขณะเดียวกันภาพมุมสูง แสดงถึงการวางอำนาจที่เหนือกว่า เป็นอำนาจที่อยู่บนวัตถุต่าง ๆ กดทับวัตถุให้ด้อยอำนาจลง

ตัวอย่างของ ภาพ high angle shot หรือภาพมุมสูง ที่ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย มีดังนี้

ภาพที่ 4.10

ตัวอย่าง แสดงภาพ high angle shot หรือภาพมุมสูง

ภาพนักโทษเดินเข้าแถวเพื่อเข้าเรือนนอน

ภาพนักโทษเดินเข้าแถวเพื่อเข้าเรือนนอน เป็นฉากที่ผู้คุม ควบคุมนักโทษ ให้เดินเข้าแถวเพื่อเดินเข้าสู่ห้องขัง (เรือนนอน) หลังจากทีปฏิบัติภารกิจที่บริเวณอื่น ๆ ภายในคุก ผู้คุมใช้อำนาจผ่านการกระทำที่ไม่รุนแรง ใช้อำนาจผ่านการจัดระเบียบวินัย ให้เข้าแถวอย่างเป็นระเบียบ ในภาพเหมือนนักโทษทุกคนจะมีผ้าขนหนูพาดที่บ่า เหมือนเป็นการทำกิจกรรมคืออาบน้ำเสร็จแล้วเดินเข้าเรือนนอน การทำงานของอำนาจ เป็นการใช้อำนาจเหนือร่างกายของนักโทษ อำนาจในการควบคุมนักโทษ

มุมกล้อง เป็นมุมสูง แสดงถึงอำนาจที่มองผ่านเลนส์มุมสูง เนื่องจากสามารถจับจองนักโทษได้เป็นบริเวณกว้าง ๆ จัดได้ในระยะไกล มองเห็นครอบคลุมบริเวณ และ

สามารถสังเกตนักโทษได้เกือบหมดทุกคน ส่วนห้องฟ้า หรือเมฆนั้น จะเป็นสีดำ หมองหม่น ดูเป็นห้องฟ้าที่ไม่สดใส เปรียบกับการอยู่ในคุกที่ไม่ว่าจะทำอะไรก็ต้องถูกควบคุมอยู่ตลอดเวลา แม้แต่ห้องฟ้ายังไม่มีสีฟ้าให้เห็น ถึงแม้จะเป็นช่วงเวลาพลบค่ำก็ตาม ห้องฟ้าก็ควรจะมีแสงที่แสดงให้เห็นช่วงเวลาเปลี่ยนผ่าน สีของแสงแดงอ่อน ๆ แสงให้เห็น แต่จากนี้สื่อให้เห็นถึงบรรยากาศที่เต็มไปด้วยกฎเกณฑ์ กฎระเบียบ ข้อบังคับ ทำให้นักโทษไม่สามารถกำหนดสิ่งที่ตัวเองต้องการกระทำได้ ถึงแม้จะมีก้อนเมฆสีขาว แต่โดยฉากโดยรวมก็ดูเหมือนสีของก้อนเมฆจะไม่สดใส

ภาพลำดับถัดมา เป็นภาพที่เสมือนนักโทษเป็นบุคคลไร้อำนาจ ผู้ชมมีอำนาจในการมองผ่านนักโทษในมุมสูง ทำให้นักโทษเหมือนกับถูกกดทับให้ด้อยอำนาจลง ดังนี้

ภาพที่ 4.11

ตัวอย่าง แสดงภาพ high angle shot หรือภาพมุมสูง ผู้คุม 3 คน
เดินเข้ามาดูตัวเอกของเรื่องทีนอนอยู่คนเดียวในห้องขัง

ภาพที่ 4.11 เป็นภาพที่นักโทษตัวเอกของเรื่องก็คือ เรย์ นอนอยู่ภายในห้องคนเดียว บนเสื่อผืนเดียว หลังจากที่นักโทษคนอื่น ๆ ออกไปหมดแล้ว เรย์นอนเหมือนหมดเรี่ยวแรง จากนั้นก็มีผู้คุม จำนวน 3 คนเดินเข้ามาภายในห้องขังดังกล่าว เพื่อมาปลุกตัวเรย์ให้ตื่น

มุกกล้องเป็นภาพมุมสูง เป็นภาพที่ถ่ายจากข้างบนให้เห็นถึงอาณาบริเวณของห้องขังที่เป็นเรือนนอน เป็นการแสดงอำนาจของผู้คุม ที่เดินเข้ามาเพื่อแสดงอำนาจกับนักโทษชาย คือเรย์ ให้ปฏิบัติตามกฎของคุก เหมือนเช่นเคยทุกวัน

จากภาพดังกล่าว ถึงแม้จะมีผู้คุมยืนอยู่ด้วยก็ตาม แต่นักโทษที่นอนราบอยู่กับพื้น ทำให้ดูเหมือนนักโทษเป็นบุคคลไร้อำนาจ ผู้ชมมีอำนาจในการมองผ่านนักโทษในมุมสูง ทำให้นักโทษเหมือนกับถูกกดทับให้ด้อยอำนาจลง

ภาพที่ 4.12

ตัวอย่าง แสดงภาพ high angle shot หรือภาพมุมสูง

นักโทษอยู่ในท่อ (ลอกท่อ)

เป็นภาพที่นักโทษที่ชื่อ จ๊อน ซึ่งเป็นนักโทษที่สนิทกับเรย์ ตัวเอกของเรื่อง นักโทษจ๊อนเมื่อใกล้พ้นโทษก็จะต้องออกมาลอกท่ออยู่ภายนอกเรือนจำ โดยอีกเพียง 1 วัน นักโทษจ๊อนก็จะพ้นโทษ

มุมกล้องภาพด้านซ้ายเป็นภาพมุมสูงที่นักโทษที่ชื่อจ๊อนกำลังมองขึ้นมา ยังข้างบน ถ่ายมาจากด้านบน แสดงถึงคนที่ไร้ซึ่งอำนาจ เพราะถึงจะออกมาภายนอกคุกแล้ว แต่ก็ไม่ได้มีอิสระในการกระทำใด ๆ ตามที่ต้องการ ยังคงต้องทำหน้าที่ของตนเองในการลอกท่อ ซึ่งเป็นการทำหน้าที่ของนักโทษ เป็นภาพนักโทษที่ชื่อจ๊อนกำลังมองขึ้นมา เห็นตึกต่าง ๆ และผู้คนเดินผ่านไปมา เหมือนอิสระภาพที่รอนักโทษจ๊อนอยู่ในวันพรุ่งนี้

ภาพดังกล่าวสรุปได้ว่า ตัวนักโทษมักจะถูกล้อส่อสารผ่านการจับภาพมุมสูง ซึ่งกล้องมีอำนาจในการกดทับวัตถุลงไป ทำให้นักโทษดังกล่าวเหมือนถูกกดทับด้วยอำนาจ ทำให้เสมือนเป็นผู้ไร้อำนาจ หรือมีอำนาจน้อยนั่นเอง

การใช้ภาพมุมสูงนั้น หากใช้ทัศนะของฟูโกต์มาอธิบายก็เหมือนเป็นมุมที่ใช้ในการจับจอง สอดส่องดูแลการกระทำของนักโทษอยู่ตลอดเวลา ดังที่ ฟูโกต์ได้กล่าวว่า การสร้างกลไกเชิงวินัยที่เขาได้ทัศนะมาจากการออกแบบสถาปัตยกรรมของ เจเรมี เบนแธม (Jeremy Bentham) ชื่อ “แพน옵ติคอน” (Panopticon) ซึ่งก็คือ อาคารที่สร้างเป็นรูปวงกลม จัดวางห้อง (ซัง) สำหรับคนป่วย คนบ้า อาชญากร คนงานหรือเด็กนักเรียน เรียงรายในวงกลมเหมือนรังผึ้ง แต่ละห้องมีหน้าต่าง 2 บาน บานหนึ่งคือลูกกรงที่หันหน้าเข้าหอดตรวจการณ์ ซึ่งตั้งอยู่ตรงกลางของอาคารเพื่อให้ผู้ตรวจการณ์บนหอสอดส่องพฤติกรรมของคนในห้องได้ โดยคนในห้องไม่มีโอกาสล่วงรู้ว่าเวลาใด ๆ ก็ตามที่พวกเขา กำลังถูกจับจ้องมองอยู่หรือไม่ (กาญจนา แก้ว

เทพ, 2548, น. 354) เพราะฉะนั้นก็คือ คุณ หรือห้องซัง สำหรับนักโทษ ก็เป็นสถานที่ที่จะต้องมีการ สอดส่องดูแลพฤติกรรมของนักโทษนั่นเอง

- ฉากที่มีการใช้ภาพ low angle shot

ภาพ low angle shot หรือภาพมุมต่ำ คือการตั้งกล้องไว้ด้านล่างแล้ว ถ่ายขึ้นไปยังใบหน้าของบุคคล ซึ่งจะทำให้ความรู้สึกของการมีพลังอำนาจ เป็นผู้ยิ่งใหญ่ แต่ทั้งนี้ การใช้ ภาพ low angle shot หรือภาพมุมต่ำที่ปรากฏในภาพยนตร์ เรื่อง น.ช.นักโทษชาย อาจไม่สามารถ ถ่ายทอดความหมายตามหลักการหรือทฤษฎีการถ่ายภาพของตัวนักโทษได้เสมอไป เพราะนักโทษ มักจะเป็นผู้ถูกใช้อำนาจ เป็นส่วนใหญ่ ทำให้ภาพ low angle shot หรือภาพมุมต่ำ ที่แสดงถึง อำนาจมักจะมีภาพที่ใช้ถ่ายตัวละครที่เป็นผู้คุม

ตัวอย่าง ภาพ low angle shot หรือภาพมุมต่ำ ที่ปรากฏในภาพยนตร์ เรื่อง น.ช.นักโทษชาย มีดังนี้

ภาพที่ 4.13

ตัวอย่าง ภาพ low angle shot หรือภาพมุมต่ำผู้คุมกำลัง
เดินตรวจตราการทำงานของนักโทษ

ภาพแรกเป็นภาพที่ผู้คุมมัน กำลังเดินตรวจตราการทำงานของนักโทษ สืบเนื่องมาจาก ภาพที่ 4.13 ผู้คุมเดินมาดุนักโทษจ๋อนที่อยู่ข้างล่าง ใต้ท่อ ซึ่งกำลังทำการลอกท่อ อยู่ อาจกล่าวได้ว่าผู้คุมกำลังทำหน้าที่ในการควบคุมดูแลนักโทษให้ทำงานให้เสร็จตามเป้าหมาย รวมถึงควบคุมไม่ให้หนีไปไหนได้

มุมกล้องเป็นภาพมุมต่ำ เป็นภาพที่ถ่ายจากข้างล่าง ถ่ายขึ้นไปยังตัวของ บุคคล คือถ่ายไปยังตัวของผู้คุมมัน ซึ่งทำให้มีความรู้สึกถึงการมีอำนาจ เป็นผู้ยิ่งใหญ่ นั่นก็คือ อำนาจในการควบคุมนักโทษให้กระทำตามกฎหมายของเรือนจำ อำนาจในการสั่งนักโทษ เป็นการใช้

อำนาจผ่านการกระทำที่ไม่รุนแรง เป็นการใช้อำนาจเพียงควบคุมดูแลให้นักโทษทำงาน และไม่ให้นักโทษหลบหนีได้

ภาพที่ 4.14

ตัวอย่าง ภาพ low angle shot หรือภาพมุมต่ำ และ

ภาพ high angle shot หรือภาพมุมสูง

จากภาพดังกล่าวข้างต้น เมื่อนำมาเสนอร่วมกัน จะเห็นได้อย่างชัดเจนถึงเรื่องของการใช้อำนาจ โดยภาพมุมสูง เป็นภาพที่ใช้ในการจับจองนักโทษ ส่วนภาพมุมนั้น เป็นภาพที่กล้องใช้จับภาพของผู้คุมหรือพัสดี ทำให้สามารถสรุปได้ว่า ภาพมุมสูงใช้กดทับวัตถุ นั่นก็คือนักโทษให้ไร้ซึ่งอำนาจ ส่วนภาพมุมต่ำเป็นภาพที่ใช้กับผู้ที่มีอำนาจ นั่นก็คือผู้คุมหรือพัสดีนั่นเอง

สำหรับการใช้ภาพมุมนั้น แสดงให้เห็นว่า วัตถุถูกกดให้อยู่ใต้อำนาจแห่งอำนาจ (subject to power) เสมือนวัตถุถูกกดให้อยู่ภายใต้อำนาจลง ในที่นี้ก็คือนักโทษถูกผู้คุมกดให้ดูเหมือนด้อยอำนาจ หรือไร้อำนาจ นั่นเอง

- ฉากที่มีการใช้ภาพ close-up และ extreme close-up

ภาพ close-up และ extreme close-up หมายถึงการใช้กล้องจับระยะภาพใบหน้าบุคคล และอวัยวะเฉพาะส่วนของบุคคล เช่น ดวงตา มือ หรือเท้า เป็นต้น ภาพเหล่านี้จะสร้างความสนใจให้แก่ผู้รับสาร ภาพจะสามารถบอกรายละเอียดบางอย่างที่เราอาจมองข้ามไปได้ และเป็นการสร้างความหมายต่อสิ่งเหล่านั้นให้ผู้รับสารทราบ

ตัวอย่าง ภาพ close-up และ extreme close-up ปรากฏในภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย มีดังนี้

ภาพที่ 4.15

ตัวอย่าง แสดงการ close-up และ extreme close- up

ของภาพนักโทษเรย์นั่งร้องไห้

ภาพการ close-up และ extreme close- up ภาพแรกนี้เป็นภาพนักโทษเรย์นั่งร้องไห้ เป็นภาพใบหน้าของบุคคล ที่แสดงให้เห็นสีหน้า สามารถบอกรายละเอียดได้ดังนี้

ภาพนี้แสดงใบหน้าที่คุณเหมือนคนหมดหวัง ร้องไห้ให้กับชะตากรรมของตัวเอง เหมือนหมดทุกสิ่งทุกอย่าง ชีวิตนี้ไม่เหลืออะไรแล้ว ต้องมาอยู่ในคุก

ภาพการใช้ close-up และ extreme close- up ดังกล่าว เป็นเหมือนการดึงผู้ชมให้เข้าไปใกล้ชิดกับตัวละคร ใกล้ชิดกับชะตากรรมตัวละคร ร่วมอารมณ์ไปกับความทุกข์ของตัวละคร ซึ่งภาพดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้ชมได้ใกล้ชิดในตัวละครเอกเรย์ของเรื่อง กับสภาพที่เรย์ต้องเผชิญอยู่

ภาพที่ 4.16

ตัวอย่าง แสดงการ close-up และ extreme close- up ของ

แสดงนักโทษมีสีหน้าโกรธ

ตัวอย่าง ภาพนี้แสดงใบหน้าของตัวเรย์ ที่ดูโกรธ โมโหอย่างรุนแรงกับนักโทษอีกคนหนึ่ง ซึ่งนักโทษคนดังกล่าวนั้น พูดถึงการข่มขืนผู้หญิงก่อนที่จะมาติดคุก แสดงอาการเหินกาม ทำให้เรย์โกรธมากกับสิ่งที่นักโทษคนดังกล่าวทำก่อนที่จะมาติดคุก

ในภาพยนตร์ เรื่อง น.ช.นักโทษชาย ให้ความสำคัญในการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกของนักโทษ โดยเห็นว่าความรู้สึกในเชิงลบ เป็นสิ่งที่น่าจะเข้าใจและสื่อถึงผู้ชม ภาพยนตร์ให้เห็นถึงสีหน้า ท่าทาง การแสดงออกของตัวนักโทษเรย์ดังกล่าว ทำให้ผู้ชมมีความรู้สึกร่วมกับตัวละครไปด้วย คือทำให้ผู้ชมรู้สึกว่ามีอารมณ์โกรธเหมือนกับตัวเรย์

ภาพที่ 4.17

ตัวอย่าง แสดงการ close-up และ extreme close- up ของภาพ
นักโทษตาบอดนั่งคุยกับนักโทษตัวเอก

ภาพนี้เป็นภาพของนักโทษอีกคนหนึ่ง ที่ชื่อลุงสิน นักโทษที่ตาบอดสนิท ที่เจอข้อหาพยายามฆ่าคนตาย ทำให้ต้องมาติดคุก ซึ่งภาพนี้เหมือนกับลุงสินรู้สึกเศร้าหมอง หดหู่กับชะตากรรมของตนเองที่ต้องมาติดคุก ขาดอิสรภาพ แต่ก็ต้องยอมรับสภาพ เพราะไม่สามารถทำอะไรได้ สังเกตได้จากการสนทนาระหว่างนักโทษเรย์ กับนักโทษลุงสิน ดังนี้

น.ช.เรย์ : “ในเมื่อลุงเองก็มองไม่เห็น ทั้งข้างนอก และข้างใน (คุก) แล้วมันต่างกันยังไงล่ะลุง”

น.ช.ลุงสิน : “ข้าไม่เคยเห็นแสงสว่าง ว่ามันเป็นยังไง แต่ถ้าจะให้ข้าเปรียบกับคนตาดี ๆ อย่างเอ็ง ข้าว่าความมืดมิดระ ก็น่าจะเหมือนกับแสงสว่างที่ทำให้เรามองเห็นอะไรได้ตามใจเรา แม้ว่าบางครั้ง เราต้องดิ้นรน ปากกัดตีนถีบไปวัน ๆ ข้าว่ามันก็ยิ่งดีกว่าอยู่ในนี้ มีกิน แต่ไม่มีอิสระ อยู่ข้างนอก ข้ายังมีชีวิตได้อย่างคนตาดีอย่างเอ็ง แต่พอเข้ามาอยู่ในนี้กลับมีความรู้สึก

เหมือนเป็นคนตาบอดจริง ๆ มองเห็นแต่ความมืด ไม่ได้เห็น ไม่ได้รับรู้ เอ็งลองแก้งกลับตา โดยไม่ลืมสักวันดี แล้วเอ็งจะรู้ว่า การไม่มีอิสระในการรับรู้เนะ มันเป็นอย่างไง”

อาจกล่าวได้ว่า การใช้ภาพ close-up และ extreme close-up ของภาพ มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับอำนาจของการจ้องมองด้วย โดยผู้ที่จ้องมองย่อมมีอำนาจในการสำรวจ และสร้างความหมายเหนือผู้ที่ถูกจ้องมอง ซึ่งผู้ที่มีอำนาจจ้องมองในที่นี้ก็คือ ช่างภาพที่มองภาพ นักโทษเร่ผ่านเลนส์ และผู้รับชมภาพตัวแทนของคุณ ที่มีนักโทษชาย ผ่านสื่อภาพยนตร์ ช่างภาพที่ถ่ายทำภาพยนตร์จะสร้างความหมายภาพตัวแทนของคุณ และนักโทษชายผ่านมุมมองเพื่อให้ ผู้ชมภาพยนตร์ตีความหมาย ขณะรับชมภาพยนตร์ นอกจากนี้ การใช้ภาพดังกล่าว ยังสามารถดึง ผู้ชมให้เข้าไปมีส่วนร่วมใกล้ชิดกับตัวละคร ให้ผู้ชมรับรู้ถึงชะตากรรม ความทุกข์ความสุขของ ตัวละครได้และทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกร่วมตามไปด้วย เช่น ถ้าตัวละครรู้สึกโกรธ ผู้ชมก็รู้สึกโกรธ ด้วยเหมือนกับตัวละคร ถ้าตัวละครรู้สึกเศร้า หรือสลด หดหู่ ผู้ชมก็จะรู้สึกดังกล่าวดังตามไปด้วย เป็นต้น

2.3 การตัดต่อ

- ฉากที่มีการใช้ภาพ flashback

การใช้ภาพ flashback หรือภาพขาวดำ จะนำมาใช้เมื่อต้องการย้อนกลับไปสู่ภาพในอดีต หรือการนำเสนอภาพในด้านมืด (dark side) ของเหตุการณ์หรือสถานการณ์นั้น ภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย ได้นำภาพ flashback มาใช้ ดังจะอธิบายให้เห็นดังต่อไปนี้

ภาพที่ 4.18

ตัวอย่าง แสดงการใช้ภาพ flashback ภาพนักโทษตัวเอกของเรื่อง
เล่าเรื่องอดีตให้นักโทษอีกคนหนึ่งฟัง

ฉากนี้เป็นฉากที่นักโทษเรย์ กำลังคุยกับนักโทษจ๋อนในโรงงานแห่งหนึ่ง ภายในคุก เรย์กำลังเล่าถึงอดีตสมัยเรียนอยู่ช่วงกล ว่าตนเองก็เคยเป็น “แพะรับบาป” มาก่อน มีเพื่อนกลุ่มหนึ่ง จำนวน 3 คน ได้ใช้ปืนปากกาไปฆ่าคน (คู่อริ) อยู่บนรถเมล์ โดยใช้ปืนปากกายิงจนตาย แล้ววิ่งหนีตำรวจ ขณะที่ตำรวจกำลังตามล่าอยู่นั้น พวกเพื่อนกลุ่มนี้วิ่งผ่านมาทางเรย์พอดี เลยยัดปืนปากกาใส่ในมือเรย์ ตำรวจวิ่งผ่านมาจึงจับตัวเรย์ เรย์พยายามบอกว่าตัวเองไม่ได้ทำ แต่ตำรวจไม่เชื่อ การโดนจับครั้งแรกนั้นเรย์ไม่ได้เข้าคุกเนื่องจากแฟนสาวของเรย์ คือ จอย ใช้ตัวเข้าแลกกับนักธุรกิจเพื่อให้อภัยเรย์ ทำให้เรย์เกิดความแค้น

ภาพนี้ เป็นภาพ flashback หรือภาพขาวดำ ที่ย้อนกลับไปในอดีต ตัดสลับไปมากับปัจจุบัน โดยภาพปัจจุบันเป็นภาพที่เรย์ยืนคุยกับจ๋อนอยู่ที่โรงงานในคุก ตัดสลับกับภาพในอดีตที่มีสีค่อนข้างมืด เป็นภาพที่เรย์ถูกใส่ร้าย

ภาพที่ 4.19

ตัวอย่าง แสดงการใช้ภาพ flashback ภาพผู้คุมนั่งคุยกันในปัจจุบัน และภาพอดีตผู้คุมทำหน้าที่ประหารชีวิตนักโทษ

การใช้ภาพ flashback หรือภาพขาวดำ ที่ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์เรื่อง น.ช. นักโทษชาย เป็นฉากที่น.ช.เรย์ นั่งคุยกับผู้คุมคนหนึ่ง ที่ทำหน้าที่ในการเป็นเพชรฆาต สังหารชีวิตนักโทษ ที่ได้รับโทษประหารชีวิต โดยเป็นภาพปัจจุบันคือภาพตอนที่นั่งคุยกัน ส่วนภาพในอดีตนั้นเป็นภาพที่ผู้คุมกำลังจะทำหน้าที่ในการประหารชีวิตนักโทษ โดยกำลังถือปืนเตรียมยิง ภาพยนตร์เรื่อง น.ช. นักโทษชาย ได้นำภาพ flashback มาใช้ความหมายในการกล่าวถึงความเป็นมาในอดีต ซึ่งเป็นลักษณะการสร้างอารมณ์ร่วมของตัวละครที่นำมาใช้เพื่อสร้างอรรถรสในการชมภาพยนตร์ โดยภาพปัจจุบันจะเป็นภาพสี ตัดสลับกับภาพในอดีตที่เป็นภาพดำเทา

ภาพที่ 4.20

ตัวอย่าง แสดงการใช้ภาพ flashback ภาพตัวเอกของเรื่อง
นั่งคิดถึงอดีตที่แฟนตัวเองเคยตีดาเซฟติด

การใช้ภาพ flashback หรือภาพขาวดำ ในฉากนี้ เป็นฉากที่เรย์ซึ่งปัจจุบันนั่งอยู่ในคุก มองไปเห็นนักโทษคนหนึ่งซึ่งมีพฤติกรรมเหมือนจะเสียนยา คือมีอาการของคนติดยาแต่ไม่มียาเสพติด ทำให้มีพฤติกรรมเหมือนเป็นคนเหม่อลอยนั่งกัดกระดาษกินแทน จากที่เรย์เห็นพฤติกรรมของนักโทษดังกล่าวจึงนึกถึงอดีตของตนเอง กับแฟนสาว ที่แฟนสาวของเรย์ก็ติดยาเสพติดเช่นกัน และเรย์ก็พยายามที่จะทำให้แฟนสาวเลิกยาให้ได้

ข้อดังกล่าว เป็นการใช้ภาพ flashback ที่ภาพปัจจุบันคือภาพที่เรย์อยู่ในคุกจะเป็นภาพสี และภาพที่เรย์อยู่ในอดีตจะเป็นภาพดำ (หรือดูแล้วเป็นสีเทาดำ) ซึ่งเป็นภาพที่ใช้แสดงให้เห็นถึงอดีตและปัจจุบัน โดยมีการตัดภาพให้เห็นถึงตัวละครอย่างชัดเจน อย่างกรณีของนักโทษ ก็จะแสดงให้เห็นว่าภาพในอดีตนักโทษคนดังกล่าวนั้น ก่อนที่จะมาติดคุกกระทำตัวอย่างไร และเมื่อต้องมาอยู่ในโลกของคุกกระทำตัวอย่างไร หรือเจอสถานการณ์อย่างใดบ้าง ซึ่งอาจแสดงความหมายของคุณได้ในลักษณะการเปรียบเทียบทั้งก่อนเข้ามาอยู่ในคุก และหลังเข้ามาอยู่ในคุก ก่อนเข้าคุกโลกภายนอกคุณเป็นโลกที่มีอิสระ เสรีภาพ อยากทำอะไรก็สามารถทำได้อย่างที่ตนเองต้องการ แต่เมื่อต้องเข้ามาอยู่ในโลกของคุกก็ต้องเผชิญ หรือเจอกับอีกเหตุการณ์หนึ่ง นั่นก็คือจะต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบวินัยของคุก ถูกจัดระเบียบวินัยอยู่ตลอดเวลา

จะเห็นได้ว่า เทคนิคด้านกล้องมีหลายอย่างในการสกัดความหมาย ทั้งภาพมุมสูง ภาพมุมต่ำ ภาพ close-ups และ extreme close-ups รวมถึงการใช้ภาพ flashback แต่ไม่ว่าจะเป็นเทคนิคใดก็ตามก็จะสอดคล้องกับหลักการแบบ “แพน옵ติคอน” (Panopticon) ของ มิเชลฟูโกต์ (Michel Foucault)

ทั้งนี้ จากที่กล่าวมาอาจสรุปในเรื่องของฉากได้ว่า กล้องเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการแสดงอำนาจในการสอดส่องดูแล แบบ “แพน옵ติคอน” (Panopticon) ซึ่งก็คือผู้คุม

สามารถจับตาและสอดส่องพฤติกรรมของนักโทษ โดยที่นักโทษไม่มีโอกาสล่วงรู้ว่าเวลาใด ๆ ก็ตามที่พวกเขา กำลังถูกจับจ้องมองอยู่หรือไม่

นอกจากผู้คุมจะคอยสอดส่องดูแลนักโทษอยู่ตลอดเวลาแล้วก็ตาม แสงสว่างที่มีอยู่ตลอดเวลาทั้งกลางวันและกลางคืนก็เป็นสิ่งที่สำคัญ แสงสว่างดังกล่าวนี้ช่วยให้ผู้คุมสามารถมองเห็นนักโทษภายในห้องได้ แพนอปปติคอนมีกลไกควบคุมตรงกันข้ามกับคุกกี้ คือ ใช้แสงสว่างและการมองเห็นได้เป็นกลไกในการสอดส่องและควบคุม เพราะฉะนั้นไม่ว่าจะมีผู้คุมอยู่หรือไม่ก็ตาม นักโทษก็จะรู้สึกเหมือนกับถูกจับตามองอยู่ตลอดเวลา

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าไม่ใช่เฉพาะคุกเท่านั้นที่มีการแสดงและใช้อำนาจ แม้แต่กล้อง ซึ่งเป็นเทคโนโลยีของอำนาจ รวมถึงการทำงานของกล้องก็ทำหน้าที่นี้เช่นเดียวกัน

5. ตัวละคร (Character)

ตัวละคร หมายถึง บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเรื่องราวในเรื่องเล่า นอกจากนี้ยังหมายถึง บุคลิกลักษณะของตัวละครจะต้องมีองค์ประกอบสองส่วนเสมอ คือ ส่วนที่เป็นความคิด (Conception) และส่วนที่เป็นพฤติกรรม (Presentation) (รุจิเรข ศษรัตน์, 2542)

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ตัวละคร ออกเป็น 2 ส่วนด้วยกัน คือ ตัวละครที่เป็นอดีต (ผู้คุม) และตัวละครที่เป็นนักโทษ ซึ่งมีเกณฑ์ในการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

1. ภูมิหลังของตัวละคร
2. การแต่งกายของตัวละคร
3. บุคลิกลักษณะของตัวละคร
4. การกระทำของตัวละคร
5. ความคิดของตัวละคร
6. กิจกรรมของตัวละคร

1. ตัวละครอดีต (ผู้คุม)

1.1 ภูมิหลังของตัวละครอดีต (ผู้คุม)

จากการวิเคราะห์ภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย ถึงภูมิหลังของตัวละครผู้คุม (อดีต) ภาพยนตร์เรื่องนี้ไม่ปรากฏที่มาของตัวละครผู้คุม (อดีต) ไม่มีการบอกถึงภูมิหลังของตัวละครว่ามีที่มาอย่างไร อาจเนื่องมาจาก ตัวละครอดีต (ผู้คุม) เป็นตัวละครที่ภาพยนตร์ได้สร้างให้เห็นถึงความดี และหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ การกระทำต่าง ๆ ก็ทำตามหน้าที่ แต่สำหรับภาพยนตร์เรื่องนี้จะบอกถึงการใช้อำนาจว่าผู้คุม (อดีต) ปฏิบัติอย่างไรหรือมีการใช้อำนาจอย่างไร ทั้งนี้ใน

กรณีของการใช้อำนาจดังกล่าวนั้น การที่ภาพยนตร์ไม่บอกที่มาที่ไปของผู้คุม (พัศดี) สอดคล้องกับทัศนะของมิเชล ฟูโกลต์ ที่ว่าอำนาจเป็นสิ่งที่มองไม่เห็น เพราะฉะนั้นอำนาจก็ต้องมีการบริหารออกมาให้คนตระหนักรู้ว่าอำนาจนั้นมีการดำรงอยู่ ซึ่งแสดงว่า ถึงแม้อำนาจจะมองไม่เห็นก็ตามแต่อำนาจก็ยังคงอยู่ และมีการใช้อำนาจให้เห็นด้วยเช่นกัน

ภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย สื่อสารให้เห็นเรื่องการใช้อำนาจของผู้คุม (พัศดี) โดยนิยามว่าอำนาจดังกล่าวเป็นอำนาจที่ถูกต้อง เป็นอำนาจที่ชอบธรรมที่สามารถกระทำกับนักโทษได้ อำนาจของผู้คุม (พัศดี) จะแสดงอยู่ภายใต้กฎระเบียบของคุณ โดยใช้ในเรื่องการจัดระเบียบวินัยของคุณ จัดระเบียบวินัยของนักโทษให้อยู่เป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่สร้างปัญหาให้กับนักโทษคนอื่น ๆ รวมถึงไม่สร้างปัญหาให้กับทางคุณด้วยเช่นกัน

1.2 การแต่งกายของตัวละครพัศดี (ผู้คุม)

ภาพที่ 4.21

ตัวอย่าง ภาพแสดงการแต่งกายของผู้คุม (พัศดี)

การแต่งกายของผู้คุม (พัศดี) มี 2 ชุดด้วยกัน ชุดแรกคือชุดข้าราชการสี kaki เข้ม อีกชุดหนึ่งเรียกว่าชุดปฏิบัติการพิเศษ สีอ่อนกว่าชุดแรก เป็นชุดที่ทางกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรมกำหนดมาให้ สื่อให้เห็นถึงยศและตำแหน่งของผู้คุม ผู้คุมทุกคนเมื่อเข้ามาทำงานในคุก ก็ถือว่าเป็นข้าราชการ สำหรับในภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย ผู้คุมมีหน้าที่ในการควบคุมดูแลความประพฤติของนักโทษให้อยู่ในระเบียบวินัย ชุดข้าราชการที่ใส่อำนาจสื่อให้เห็นถึงอำนาจที่ผู้คุมมี แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างผู้คุมและนักโทษได้อย่างชัดเจน แสดงให้เห็นถึงว่านักโทษที่อยู่ในคุกจะต้องเชื่อฟังผู้คุมทุกอย่าง ไม่สร้างปัญหา หรือก่อความวุ่นวายในคุก

อาจกล่าวได้ว่าชุดข้าราชการ เป็นตัวแทนของอำนาจจากโครงสร้างของสังคม อำนาจดังกล่าวเป็นอำนาจที่ชอบธรรม และตัวละครพัศดีนี้ถือได้ว่าเป็นตัวแทนอำนาจของรัฐนั่นเอง

1.3 บุคลิกลักษณะของตัวละครพัศดี (ผู้คุม)

จากการวิเคราะห์ภาพยนตร์ เรื่อง น.ช.นักโทษชาย ช่วงอายุของผู้คุม (พัศดี) จะดูค่อนข้างมีอายุในช่วงวัยกลางคน สังเกตได้จากตัวละครเด่น ๆ อยู่ 3 ตัวละคร ได้แก่ ผู้บัญชาการเรือนจำ ผู้บัญชาการประจำแดน และ หมอที่เป็นทั้งผู้คุม (พัศดี) และหมอด่วย

ภาพที่ 4.22

ตัวอย่าง ภาพแสดงบุคลิกลักษณะของตัวละคร ผู้บัญชาการเรือนจำ

ผู้บัญชาการเรือนจำ มีลักษณะรูปร่างหน้าตาค่อนข้างเข้ม ใส่วัยกลางคน อายุ ประมาณ 55 ปี ลักษณะการพูดค่อนข้างดุดัน ใช้น้ำเสียงที่เข้มในการสั่งงาน หรือการพูดกับนักโทษ เป็นที่น่าเกรงขามแก่นักโทษ ทำงานอย่างตรงไปตรงมา ผิดก็คือผิด ถูกก็คือถูก กฎระเบียบก็คือสิ่งที่ต้องปฏิบัติตามอย่างจริงจังและเคร่งครัด

ภาพที่ 4.23

ตัวอย่าง ภาพแสดงบุคลิกลักษณะของตัวละคร ผู้คุมมัน (หัวหน้าพัศดี)

ผู้บัญชาการประจำแดน หรือ ผู้คุมมัน (หัวหน้าพัศดี) ลักษณะบุคลิกรูปร่าง ไร้หนวดเข้ม ดูภาพโดยรวมแล้วเหมาะสำหรับการเป็นผู้คุม อายุประมาณ 40 ปี ผู้คุมมันเป็นคนที่มีจิตใจโอบอ้อมอารีต่อนักโทษทุกคน โดยเฉพาะนักโทษที่กระทำความผิด ไม่สร้างปัญหาภายในคุก ผู้คุมมันเป็นคนที่ปฏิบัติงานค่อนข้างจริงจัง และเชื่อฟังคำสั่งผู้บังคับบัญชาอย่างเข้มงวด ทำงานอย่างตรงไปตรงมา ที่สำคัญผู้คุมมันเป็นคนที่ช่วยเหลือเรย์ในการปฏิบัติภารกิจเป็นสายลับในเรือนจำ ส่วนการพูด และน้ำเสียง ไม่ดูด้นเท่าที่ควร แต่นักโทษทุกคนก็ให้ความเคารพ และเป็นที่น่าเกรงขาม ถ้าเป็นการพูดกันส่วนตัวกับนักโทษเรย์ ก็ใช้น้ำเสียงโดยทั่วไปธรรมดา

ภาพที่ 4.24

ตัวอย่าง ภาพแสดงบุคลิกลักษณะของตัวละคร หมอจอน

หมอประจำเรือนจำ (ผู้อำนวยการโรงพยาบาล) หรือ หมอจอน ลักษณะบุคลิก หน้าตาค่อนข้างดูดี เรียบง่าย เป็นที่รักของนักโทษทุกคน เพราะหมอจอน คอยช่วยเหลือนักโทษทุกคน รักษานักโทษทุกคนไม่ว่านักโทษคนนั้นจะกระทำความผิดอะไรก็ตาม แต่หน้าที่ของหมอคือการช่วยเหลือชีวิตคน โดยทั่วไปหมอดูแล้วเป็นคนที่มีความดี น้ำเสียงที่ใช้พูดกับนักโทษก็ใช้น้ำเสียงธรรมดา ๆ เรียบง่าย การแสดงออกของสีหน้าหมอ มักจะเรียบง่าย ดูแล้วใจดีกับนักโทษทุกคน

1.4 การกระทำของตัวละครพัศดี (ผู้คุม)

ในขณะที่ตัวละครที่เป็นผู้คุมจะมีเด่น ๆ อยู่เพียงจำนวน 3 ตัวหลัก แต่ในท้องเรื่องมีผู้คุมจำนวนมากที่ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงอำนาจของจำนวนผู้คุมที่มีมาก และจากการที่ผู้คุมมีจำนวนมากนั้นแสดงให้เห็นถึงอำนาจที่มีการกระจายตัวไปทั่ว ๆ เป็นลักษณะของการกระจายอำนาจ เพื่อจะได้ควบคุมนักโทษให้อยู่ในระเบียบวินัย

สำหรับผู้คุม (พัศดี) คนแรกได้แก่ ผู้บัญชาการเรือนจำ คนที่ 2 ผู้บัญชาการประจำแดน และคนสุดท้ายที่เป็นทั้งผู้คุม (พัศดี) รวมทั้งหมอประจำเรือนจำ

ผู้บัญชาการเรือนจำ เป็นคนที่ดูแล้วน่าเกรงขาม น้ำเสียงที่ใช้ในการพูดของผู้บัญชาการเรือนจำ ใช้ น้ำเสียงที่แสดงถึงความเข้มแข็ง ดุดัน ในการสั่งงานและในการควบคุมตัวนักโทษ นอกจากนี้ตัวผู้บัญชาการเรือนจำ ยังเป็นบุคคลที่ยึดในกฎกติกา นักโทษทุกคนจะต้องยอมรับกฎกติกาตามที่ทางคุกกำหนดไว้อย่างเข้มงวด การแสดงออกของผู้บัญชาการเรือนจำด้วยตำแหน่งหน้าที่ การใช้ น้ำเสียงและคำพูด อาจกล่าวได้อย่างง่าย ๆ ว่าเป็นการใช้ “พระเดช”

ส่วนผู้บัญชาการประจำแดน หรือ ผู้คุมมัน (หัวหน้าพัศดี) เป็นคนที่ค่อนข้างมีจิตใจเมตตาต่อนักโทษที่เป็นคนดีในคุก เป็นคนที่ช่วยเหลือเร่ย ตัวเอกของเรื่องในการจับผิดนักโทษคนอื่น ๆ ที่สร้างปัญหาให้กับทางคุก นอกจากนี้ผู้บัญชาการประจำแดน ยังเป็นบุคคลที่มีความพยายามจะเปลี่ยนพฤติกรรมนิสัยของนักโทษให้กลับมาเป็นคนดีสู่สังคมให้ได้

พัศดี (ผู้คุม) คนสุดท้ายซึ่งทำหน้าที่เป็นหมอรักษานักโทษภายในคุก หมอคนนี้คอยช่วยเหลือนักโทษทุกคน ไม่ว่านักโทษคนนั้นจะทำความผิดไ้มากก็ตาม แต่หน้าที่ของหมอคือช่วยรักษานักโทษให้หายจากการเจ็บป่วย และหมอคนนี้ เป็นคนที่คอยให้คำปรึกษาแก่เร่ย ตัวเอกของเรื่อง ช่วยสอน ให้แกคิดแกเร่ยเมื่อเร่ยมีปัญหาหรือมีเรื่องที่สับสนภายในใจ ที่สำคัญหมอยังเป็นคนช่วยให้นักโทษที่เป็นคนดีที่อยู่ในคุก หนีออกมาจากนอกคุกได้ ช่วยโดยไม่ได้แสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน เพราะถ้าแสดงออกโดยชัดเจนก็ถือว่าเป็นการทำผิดกฎของคุก

การแสดงออกของผู้บัญชาการประจำแดน หรือ ผู้คุมมัน กับหมอจน จาก การปฏิบัติกับนักโทษด้วยการกระทำที่ดี มีจิตใจเมตตาต่อนักโทษ คอยให้คำปรึกษากับนักโทษช่วยเหลือนักโทษโดยที่ไม่ได้เกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่เลย อาจกล่าวได้ว่าเป็นการใช้พระคุณในการควบคุมดูแลนักโทษ ให้นักโทษรู้สึกเกรงใจ และปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ

กล่าวโดยสรุป ในสื่อภาพยนตร์นั้น พาศดี เป็นตัวแทนของการใช้อำนาจ และเป็นการใช้อำนาจทั้งทางกายภาพ ด้านร่างกาย และเป็นการใช้อำนาจแบบบรรทัดฐานทางสังคมตามหลักศีลธรรม การปฏิบัติให้ถูกต้องตามศีลธรรมนั่นเอง จะเห็นได้ว่าเป็นสองด้านของอำนาจ คือ อำนาจทางกายภาพ และอำนาจตามหลักศีลธรรม

1.5 ความคิดของตัวละครพัศดี (ผู้คุม)

ภาพยนตร์ได้นำเสนออย่างชัดเจนโดยมีฉากที่ปรากฏในภาพยนตร์ และคำพูดของพัศดี (ผู้คุม) ถึงความคิดของตัวละครพัศดี (ผู้คุม) ที่ต้องการจะทำให้การอยู่ร่วมกันของนักโทษภายในคุก อยู่ด้วยกันอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย อยู่ด้วยความสงบ ไม่สร้างปัญหาให้กับทางพัศดี (ผู้คุม) ต้องการให้นักโทษเป็นคนดี เปลี่ยนแปลงทั้งความคิด พฤติกรรมนิสัยของนักโทษ ให้กลับมาเป็นคนดีคืนสู่สังคม ความคิดของตัวละครพัศดี (ผู้คุม) เป็นไปในทางที่ดี ถ้านักโทษไม่ทำความผิด ผู้คุมก็ไม่ลงโทษนักโทษ

1.6 กิจกรรมของตัวละครพัศดี (ผู้คุม)

ในภาพยนตร์นั้น พัศดี (ผู้คุม) มีกิจกรรมในแต่ละวัน เริ่มตั้งแต่ตอนเช้าตอนตื่นนอน ผู้คุม (พัศดี) จะมีหน้าที่เปิดประตูให้นักโทษออกจากคุกเพื่อมาทำกิจกรรมต่าง ๆ จากนั้นผู้คุม (พัศดี) ก็จะทำหน้าที่ในการควบคุมดูแลการนับ ตรวจเช็คจำนวนนักโทษว่าอยู่กันครบทุกคน ไม่ได้หนีหายไปไหน จากนั้นก็ควบคุมนักโทษลงมาจากห้องขัง (ตึกนอน) เพื่อคอยควบคุมดูแลนักโทษขณะที่ออกกำลังกาย อาบน้ำ กินข้าว การฝึกวิชาชีพตามความถนัดของนักโทษ ผู้คุม (พัศดี) จะทำหน้าที่คอยควบคุมดูแลนักโทษในการดำเนินทุกกิจกรรม ตลอด 24 ชั่วโมง แม้แต่เวลานอน ผู้คุม (พัศดี) ก็ยังทำหน้าที่ควบคุมดูแลนักโทษให้อยู่ในความเรียบร้อย และครบตามจำนวน การที่ผู้คุม (พัศดี) จะต้องคอยดูแลนักโทษให้อยู่ในสายตาตลอดเวลา นั้น ไม่เพียงแต่เป็นการตรวจนับจำนวนนักโทษว่าอยู่ครบหรือไม่ แต่เป็นการคอยสอดส่องดูแลไม่ให้นักโทษกระทำความผิดกฎของเรือนจำ เช่น เรืองยาเสพติด การลักลอบต่าง ๆ เป็นต้น

การทำหน้าที่ดังกล่าวของผู้คุมเสมือนเป็นการจับจ้อง สอดส่องดูแล คอยระแวดระวัง ตรวจสอบดูแลนักโทษอยู่ตลอดเวลา หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ผู้คุมคือภาพตัวแทนของการกำกับตรวจตรา (surveillance) โดยผ่านอำนาจที่มีความชอบธรรมของคุณ

2. ตัวละครที่เป็นนักโทษ

2.1 ภูมิหลังของตัวละครนักโทษ

จากการวิเคราะห์ภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย ปรากฏให้เห็นภูมิหลังของตัวละคร นักโทษที่สำคัญ ๆ อยู่ 2 ตัวละคร ได้แก่

- ตัวละครที่เป็นตัวเอกของเรื่อง คือ เรย์ ก่อนที่เรย์จะมาติดคุกนั้นเรย์เป็นนักเรียนช่างกล พ่อของเรย์เป็นช่างยนต์ และต้องการให้เรย์เข้าเรียนที่เทคนิค แต่เรย์สอบเข้าไม่ได้ จึงต้องไปเรียน ช่างยนต์แทน ภูมิหลังของเรย์ในสมัยที่เรียนอยู่ช่างกลนั้น เรย์เป็นเด็กที่ตั้งใจเรียน ไม่คบกับเพื่อนที่เกเร แต่เรย์ก็ถูกเพื่อนใส่ร้ายให้ต้องเป็นแพะรับบาป ต้องติดคุกที่สถานีดำรงจ โดยเพื่อนของเรย์ที่ชื่อถ้อย ใช้ปืนปากกายิงกรอกปากคู่อริบนรถเมล์ แล้ววิ่งหนีตำรวจ ในขณะที่วิ่งหนีตำรวจนั้น ก็วิ่งผ่านมาเห็นเรย์พอดี จึงยัดปืนปากกาใส่กระเป๋าสีเสื้อเรย์ ตำรวจที่วิ่งตามมานั้นเข้าใจผิดจึงวิ่งเข้าจับเรย์ ทำให้เรย์ต้องมาติดคุกแต่เป็นคุกตะรางที่สถานีดำรงจ แต่การถูกจับของเรย์ในครั้งนี้มีผู้ใหญ่คนหนึ่งได้เข้ามาช่วยเหลือ โดยจอย ซึ่งเป็นแฟนสาวของเรย์ต้องเอาตัวเข้าแลก ทำให้เรย์เกิดความแค้นเพราะไม่เพียงแฟนสาวของเรย์จะต้องเอาตัวเข้าแลกแล้ว แต่ยังโดนบังคับให้เสพยาเสพติดจนกระทั่งเกิดการติดยาขึ้นมา เรย์จึงอยากจะแก้แค้นเลยสร้างสถานการณ์ในการขับรถชนคนตายให้ดูเหมือนเป็นอุบัติเหตุ ก่อนที่เรย์จะต้องมาติดคุก ด้วยข้อหาฆ่าผู้อื่นตายโดยประมาท มีโทษจำคุกเป็นเวลา 3 ปี จะเห็นได้ว่าการกระทำความผิดของเรย์นั้นเหมือนเป็นการกระทำที่ถูก

ปีบบังคับจากสถานการณ์ใดสถานหนึ่ง เพราะตัวเรย์เองนั้นไม่ได้เป็นคนไม่ดี หรือไม่ได้เป็นคนเลว โดยสันดาน

- ตัวละคร ครูศิลป์ ก่อนที่ครูศิลป์จะมาติดคุคนั้น ครูศิลป์เป็นครูโรงเรียนต่างจังหวัด และสอนวิชาดนตรี ครูศิลป์เป็นคนที่มีความรักในเสียงดนตรี เวลาสอนเด็ก ๆ ในโรงเรียนครูศิลป์จะมีลีลาที่ดูเต็มเปี่ยมไปด้วยความภูมิใจ และมีความสุขในการสอน เด็ก ๆ มักจะชอบเวลาครูสอน เพราะครูศิลป์เป็นคนขยัน ทะเยอทะยาน อยากจะสร้างเนื้อสร้างตัว แต่ด้วยภาวะทางการเงิน หรือปัญหาทางการเงินของครูศิลป์ ซึ่งครูคนอื่น ๆ ก็นึกไม่ถึงว่าจะเป็นเรื่องราวใหญ่โตขนาดนี้ ทำให้ครูศิลป์จำใจต้องขโมยเครื่องดนตรีของโรงเรียนไปจำหน่าย โดยครูศิลป์คิดว่าจะไปจำหน่ายเฉย ๆ คงจะไม่มีใครรู้ แล้วพอมีเงินก็จะนำไปไถ่เครื่องดนตรีจากโรงจำนำ แต่แล้วครูศิลป์ก็ไม่สามารถหาเงินมาใช้ได้ จึงทำให้ทางโรงเรียนแจ้งความ หลักฐานก็คือใบรับจำนำจากโรงจำนำ ทำให้ครูศิลป์ต้องถูกตัดสินจำคุกเป็นเวลาถึง 100 ปี ทั้ง ๆ ที่หาเงินมาใช้หนี้ได้ครบแล้วก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถช่วยอะไรครูศิลป์ได้ สุดท้ายก็ต้องมารับชะตากรรมในสิ่งที่ไม่ได้ตั้งใจ

2.2 การแต่งกายของนักโทษ

ภาพที่ 4.25

ตัวอย่าง ภาพแสดงการแต่งกายของนักโทษ

การแต่งกายของนักโทษ เป็นเครื่องแต่งกายที่ทางกรมราชทัณฑ์มีกฎระเบียบจัดให้นักโทษใส่ ในลักษณะของกางเกงขาสั้น เสื้อแขนสั้น สีฟ้า บางครั้งนักโทษก็ใส่เสื้อของตนเอง แต่ต้องเป็นเสื้อแขนสั้นและกางเกงขาสั้นเท่านั้น เพื่อให้ดูแตกต่างจากผู้คุม แสดงให้เห็นอำนาจของผู้คุมที่ใช้ผ่านกฎระเบียบในเรื่องเครื่องแต่งกาย รวมถึงสื่อให้เห็นถึงนักโทษที่เป็นผู้ถูกใช้อำนาจในการกำหนดเรื่องเสื้อผ้า เครื่องแต่งกายที่ใส่ ซึ่งบางครั้งตัวนักโทษเองสามารถใส่ชุดที่ตนเองต้องการได้ นักโทษใช้อำนาจในการกำหนดเครื่องแต่งกายของตนเองแต่ก็เฉพาะเสื้อเท่านั้น ส่วน

กางเกงเลือกใส่ได้ตามที่ต้องการ แต่ต้องเป็นกางเกงขาสั้นเท่านั้น กางเกงขายาวใส่ไม่ได้ อันเปรียบเหมือนเป็นการใช้อำนาจได้เพียงบางส่วนเท่านั้น ไม่สามารถใช้ได้ทั้งหมด เสมือนเป็นการถอดอัตลักษณ์เดิม (deconstruction of identity) ออกจากตัวเอง ซึ่งถ้าอยู่ข้างนอกคุณนั้นสามารถแต่งชุดอะไรก็ได้ ตามที่เราต้องการ คือเราสามารถกำหนดตัวเอง แต่พอมาใช้ชีวิตอยู่ในคุก อัตลักษณ์หรือตัวตนของตัวเองก็เปลี่ยนไป ซึ่งเปลี่ยนไปตามที่ทางคุกได้กำหนดไว้

กล่าวโดยสรุป การแต่งกายของนักโทษ แสดงให้เห็นถึงการแปลงอัตลักษณ์ผ่านการจัดระเบียบวินัย เป็นการเปลี่ยนอัตลักษณ์ทางร่างกาย เปลี่ยนแปลงให้หมดทั้งตัว เป็นอำนาจที่แสดงเหนือตัวนักโทษ ไม่ได้เป็นอำนาจที่สั่งห้ามไม่ให้นักโทษกระทำการสิ่งใด ๆ แต่เป็นอำนาจที่เข้าไปกำกับร่างกายและพฤติกรรมของนักโทษ

อำนาจดังกล่าวเป็นอำนาจที่พัศดี (ผู้คุม) แสดงผ่านการจัดระเบียบวินัย เป็นอำนาจอันชอบธรรม ตามกฎของคุก ที่กำหนดว่านักโทษจะต้องกระทำการเปลี่ยนแปลงเรื่องของการแต่งกาย จากที่อยู่ในโลกภายนอกคุก สามารถที่จะแต่งตัวอย่างไรก็ได้ตามที่ตนเองต้องการ แต่เมื่อเข้ามาอยู่ในพื้นที่ของคุก พื้นที่ที่มีการจัดระเบียบวินัย จึงจำเป็นต้องแปลงอัตลักษณ์ตามที่ “คุก” กำหนด

ในขณะเดียวกัน นอกจากเรื่องของการแต่งกายของนักโทษ ที่แสดงออกอย่างเด่นชัดแล้ว เรื่องของการตัดผมของนักโทษ ก็เป็นการแสดงอำนาจผ่านเรื่องเครื่องแต่งกายเช่นเดียวกัน ดังแสดงไว้ในภาพที่ 4.26

ภาพที่ 4.26

ตัวอย่าง ภาพแสดงผู้คุมตัดผมนักโทษที่เข้ามาใหม่

จากตัวอย่าง ภาพที่ผู้คุมตัดผมนักโทษที่เข้ามาใหม่ ผู้คุมใช้อำนาจผ่านกฎระเบียบวินัย ข้อบังคับของเรือนจำ ในการควบคุมเรื่องทรงผมของนักโทษ จากที่เคยผมยาวก็ต้องตัดให้สั้น ให้เหมือนกันหมด อำนาจดังกล่าวเป็นอำนาจซึ่งผ่านกลไกในเรื่องของทรงผม เป็นการควบคุมพฤติกรรมเหนือร่างกาย

ในฉากดังกล่าว การใช้ลูกกรง เป็นสัญลักษณ์แทนคุก ที่ผู้ชมเมื่อมองผ่านลูกกรงเข้าไปก็จะเห็นผู้คุมใช้กรรไกรตัดผมนักโทษ แสดงในสิ่งที่ต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่เคยมีภายใต้ลูกกรง นั่นก็คือคุก

ส่วนฉากด้านขวา เป็นการถ่ายเข้าไปให้เห็นชัดเจนถึงการตัดผม มือของผู้คุมที่พยายามกดหัวนักโทษให้ตัดผมตามกฎระเบียบที่กำหนดไว้ ถึงแม้ว่านักโทษอาจจะมีสีหน้าท่าทางไม่ชอบให้ตัดผม แต่ก็ไม่สามารถขัดขึ้นได้ ฉากดังกล่าวเหมือนไฟกัส เฉพาะเจาะจงให้เห็นชัดเจนถึงอุปกรณ์ที่ใช้ในการตัดผม กับนักโทษที่ต้องโดนตัดผม

สรุปได้ว่า การตัดผมก็เป็นการเปลี่ยนอัตลักษณ์ของนักโทษเช่นเดียวกัน แต่เป็นการแปลงในเรื่องของทรงผม อันเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการแสดงอำนาจเหนือร่างกายของนักโทษ

2.3 บุคลิกลักษณะของตัวละครนักโทษ

นักโทษที่ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์ เรื่อง น.ช.นักโทษชาย อายุจะอยู่ในทุกช่วงวัย ตั้งแต่วัยหนุ่มไปจนถึงวัยชรา (คนแก่) อันแสดงความหมายที่ว่า ไม่ว่าใครที่ทำความผิด ถ้าบรรลุนิติภาวะก็สามารถมาติดอยู่ในคุกได้ ทั้งนี้จากการวิเคราะห์ฉากกล่าวได้ว่า คุกไม่มีการจำกัดในเรื่องของอายุ ทุกคนสามารถติดคุกได้ ไม่ว่าจะอยู่ในช่วงอายุเท่าใด สื่อให้เห็นถึงอำนาจที่มีการล่ามดองอยู่ทุกช่วงอายุ หรืออีกนัยหนึ่งอำนาจไม่มีการจำกัดอายุ

สำหรับคำนำหน้าชื่อ จากเดิมก่อนเข้าคุก ทุกคนสามารถใช้คำว่า “นาย” หรือถ้ามียศก็จะใช้เรียกยศนำหน้าชื่อ แต่พอเข้ามาอยู่ในคุกทุกคนจะต้องใช้คำนำหน้าชื่อเหมือนกัน นั่นก็คือ น.ช.นักโทษชาย สังเกตได้จากคำพูดของผู้บัญชาการเรือนจำ ในภาพยนตร์ เรื่อง น.ช.นักโทษชาย ดังนี้

“...ขอให้จำไว้ว่าไม่ว่าพวกคุณเป็นใครมาจากไหน ร่ำรวย ยากจน จะมีอิทธิพลยิ่งใหญ่ มียศถาบรรดาศักดิ์ หรือมีคำนำหน้าว่าอะไรก็ตาม ขอให้ทิ้งสิ่งเหล่านั้นเอาไว้ข้างนอก เพราะต่อไปนี้ทุกคน จะมีคำนำหน้าใหม่เหมือนกันหมดว่า น.ช. หรือ นักโทษชาย”

การเปลี่ยนคำนำหน้าชื่อ ถือเป็นการถอดถอนตัวตน หรืออัตลักษณ์เดิม (reconstruction of self) ของนักโทษ ซึ่งแม้แต่คำนำหน้าชื่อเวลาอยู่ในคุก ก็จะต้องใช้คำว่า น.ช.

เป็นอำนาจที่ใช้ในการกำหนดค่านำหน้า อำนาจในการควบคุมตัวตนของนักโทษ อำนาจดังกล่าวเป็นอำนาจอันชอบธรรมผ่านการจัดระเบียบวินัยในเรื่องของการเรียกชื่อ

จากภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย สามารถอธิบายบุคลิกลักษณะของตัวละครนักโทษ แต่ละตัว โดยการใช้ภาพตัวแทนบุคลิกลักษณะของตัวละครแต่ละตัว รวมถึงการกระทำของตัวละครที่แสดงออกมา ซึ่งสามารถแบ่งเป็นกลุ่มได้ 2 กลุ่ม ได้แก่ นักโทษที่เป็น “คนดีในคุก” หรือ “เหยื่อของระบบ” และ นักโทษที่เป็น “คนเลวโดยสันดาน” ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- นักโทษที่เป็น “คนดีในคุก” หรือ “เหยื่อของระบบ”

ภาพที่ 4.27

ตัวอย่าง ภาพแสดงบุคลิกลักษณะของตัวละคร น.ช.เรย์

น.ช.เรย์ เป็นนักโทษที่มีบุคลิกลักษณะสูงใหญ่ ผิวสีเข้ม ดูแข็งแรง เป็นคนที่มีจิตใจดี มีความคิดดี และปฏิบัติตัวดี เวลาอยู่ในคุกเขาก็จะไม่สร้างปัญหาให้แก่ผู้คุม (พัศดี) แต่เรย์จะคอยทำหน้าที่ในการเป็นสายลับคอยจับผิดพฤติกรรมของนักโทษคนอื่น ๆ ที่ทำตัวไม่ดี นอกจากนี้เรย์ยังเป็นคนที่มีความเมตตาสงสารนักโทษคนอื่น ๆ ที่เป็นคนดีแต่ต้องมาติดคุก น้ำเสียงของเรย์ก็เป็นปกติ คุยดีกับนักโทษที่ดีกับตนเอง เรย์จะคอยให้ความช่วยเหลือกับนักโทษคนอื่น ๆ รวมถึงนักโทษคนที่ยังไม่สามารถปรับสภาพเวลาที่เข้ามาอยู่ในคุกใหม่ ๆ

ภาพที่ 4.28

ตัวอย่าง ภาพแสดงบุคลิกลักษณะของตัวละคร น.ช.จ๋อน

น.ช.จ๋อน เป็นนักโทษที่มีบุคลิกลักษณะผอมบาง ตัวสูงพอประมาณ ไม่ใหญ่ หรือเล็กจนเกินไป จ๋อนเป็นคนที่มีนิสัยดี ตลกไปกฮา สนุกสนาน เป็นพวกเบาปัญญา ไม่มีพิษมีภัยกับใคร แต่ก็ชอบสอดรู้สอดเห็นเรื่องของชาวบ้าน การที่ภาพยนตร์ได้ใช้บุคลิกลักษณะแบบนี้ เพื่อให้เห็นถึงตัวละครนักโทษที่เมื่อผู้ชมได้เห็นจะรู้สึกว่าเป็นบุคลิกนักโทษจะต้องมีจุดด้อย แตกต่างจากบุคลิกของพศดี (ผู้คุม) ที่มีลักษณะโดดเด่น มีบุคลิกที่ดี น่าเชื่อถือ

ภาพที่ 4.29

ตัวอย่าง ภาพแสดงบุคลิกลักษณะของตัวละคร น.ช. ศิลป์

น.ช.ศิลป์ (ครูศิลป์) เป็นครูสอนดนตรี เป็นคนขยัน เป็นนักโทษที่ทำผิด ด้วยข้อหาขโมยเครื่องดนตรีโรงเรียนไปจำหน่ายไม่ได้เจตนา ถึงแม้จะหาเงินมาใช้แล้วก็ไม่สามารถหลุดพ้นจากการติดคุกได้ บุคลิกลักษณะเป็นคนนิ่ง ๆ เรียบร้อย น้ำเสียงค่อนข้างนุ่ม สุภาพ พูดดี เข้าใจชีวิต รูปร่างหน้าตาดี ยอมรับสภาพที่เป็นอยู่ เพราะยังมีคนอื่นอีกมากมายที่รับชะตากรรม เด็ดร้อนมากกว่าเขา

ภาพที่ 4.30

ตัวอย่าง ภาพแสดงบุคลิกลักษณะของตัวละคร น.ช. ลุงสิน

น.ช.ลุงสิน ลุงตาบอดสนิท ติดคุกด้วยข้อหาฆ่าคนอื่นตาย อายุอยู่ในช่วงวัยชรา หรือคนแก่ มีบุคลิกลักษณะเรียบง่าย ชอบดอกไม้เป็นพิเศษ ชอบกวาดใบไม้ภายในคุก เป็นคนดี คอยให้คำปรึกษากับเรย์อยู่เสมอ น้ำเสียงก็ดูแข็ง แต่ไม่ได้เลวร้าย แข็งแบบนุ่มนวล พูดจาดีเหมือนผ่านชีวิตอะไรมามากมาย

ภาพที่ 4.31

ตัวอย่าง ภาพแสดงบุคลิกลักษณะของตัวละคร น.ช. หนูม

น.ช.หนูม นักโทษที่ติดคุกด้วยข้อหาขายยาเสพติด เป็นเด็กหนุ่มที่หน้าตาดี ผอมบาง น้ำเสียงการพูดจาดี สุภาพ มองความรักเป็นสิ่งที่สวยงาม จนกระทั่งยอมทำผิด ขายยาเสพติดครั้งแรก เพียงเพื่อต้องการเงินไปขอสาวแต่งงาน แต่ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพในคุกได้

จากการวิเคราะห์บุคลิกลักษณะของนักโทษที่เป็น “คนดีในคุก” หรือ “เหยื่อของระบบ” จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า บุคลิกของตัวละครแต่ละตัวดังกล่าวล้วนแล้วแต่เป็นภาพตัวแทนที่ให้ว่าเป็น คนดี มีจิตใจดี ไม่ได้เป็นพิษเป็นภัยต่อสังคม ลักษณะทางกายภาพ รูปร่าง

หน้าตาที่ดี การพูดจาหรือวิธีสื่อสารด้วยคำพูดก็จะสุภาพนุ่มนวล ไม่พูดในสิ่งที่ไม่ดี ไม่กล่าวหาว่าร้ายคนอื่น ๆ คนเหล่านี้จึงสามารถที่จะอยู่ร่วมกับคนทั่วไปในสังคมได้อย่างปกติ ทำให้เห็นได้ว่าบุคคลเหล่านี้เป็นบุคคลที่ไม่สมควรที่จะต้องมาใช้ชีวิตใน “คุก”

- นักโทษที่เป็น “คนเลวโดยสันดาน”

ภาพที่ 4.32

ตัวอย่าง ภาพแสดงบุคลิกลักษณะของ น.ช.ดำ

น.ช.ดำ หรือ “ไอ้ดำ” เป็นหัวใจของบรรดานักโทษคนอื่นที่เป็นคนเลวในคุก ไอ้ดำ มีหน้าตาที่ดูน่ากลัว มองดูแล้วก็รู้เลยว่าเป็นคนไม่ดี รูปร่างไม่สูงมาก ผอม มีรอยสักบนไหล่ขวา ผิวสีดำนแดง การมีรอยสักบนไหล่ขวาของนักโทษ สื่อให้เห็นถึงความน่ากลัว แทนสิ่งที่ไม่ดี ขณะที่อยู่ในคุกก็ยังทำตัวไม่ดีสร้างปัญหาให้กับผู้คุมอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะการแhekคุกหนึ่งครั้งแรก ได้ฆ่าตัวประกันตายไป 1 คน ลักษณะการพูดจา น้ำเสียงที่ใช้มักจะพูดจาจนอยู่ตลอดเวลา พูดจาไม่ดี ทำตัวเกร คอยหาเรื่องนักโทษคนอื่น ๆ คอยแกล้งนักโทษคนอื่นด้วยการเอายาเสพติดไปยัดไว้ให้นักโทษคนอื่น ทำให้นักโทษคนนั้นถูกทำโทษ

ภาพที่ 4.33

ตัวอย่าง ภาพแสดงบุคลิกลักษณะของ น.ช.เหิน

น.ช.เหิน เป็นนักโทษที่มีรูปร่างหน้าตาดูน่ากลัว ไว้หนวดหนามมาก ผิวมีดำนํ้า รูปร่างสูงใหญ่ แต่ค่อนข้างผอม หน้าตาดูน่ากลัว ดูโหดเหี้ยม น้ำเสียงที่ใช้มักจะแข็งกร้าว พูดจาแต่สิ่งที่ไม่ดี ชอบพูดแต่เรื่องการข่มขืนเหยื่อ ลักษณะออกหื่นกาม การที่นักโทษมีหนวดหนา แสดงให้เห็นถึงความเหี้ยมเกรียม น่ากลัว คุร้าย ซึ่งแสดงออกในลักษณะของการข่มขืนคนอื่น

ภาพที่ 4.34

ตัวอย่าง ภาพแสดงบุคลิกลักษณะของ น.ช.ขาใหญ่

น.ช.ขาใหญ่ เป็นนักโทษที่มีรูปร่างใหญ่ อ้วน หัวล้าน ไว้หนวดหนา คอยทำตัวเป็นขาใหญ่มีอภิสิทธิ์เหนือนักโทษคนอื่น ๆ เช่น การอาบน้ำ ก็ต้องได้อาบน้ำก่อนนักโทษคนอื่น เป็นการใช้อำนาจในการข่มเหงรังแกนักโทษคนอื่น สังเกตเห็นได้ว่าลักษณะของตัวละครนักโทษแบบนี้มีรูปร่างใหญ่ ซึ่งสื่อให้เห็นถึงพลังอำนาจที่จะสามารถรังแกนักโทษคนอื่น ๆ ได้

จากการวิเคราะห์บุคลิกลักษณะของนักโทษที่เป็น “คนเลวโดยสันดาน” จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า บุคลิกของตัวละครแต่ละตัวดังกล่าวล้วนแล้วแต่เป็นภาพตัวแทนของคน

ไม่ดี นับตั้งแต่ลักษณะทางกายภาพ รูปร่างหน้าตาที่ดูน่ากลัว มีลายสักตามตัว นอกจากบุคลิก ลักษณะทางกายภาพแล้ว ลักษณะนิสัยของนักโทษดังกล่าวก็เห็นได้อย่างชัดเจนซึ่งปรากฏอยู่ในภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย ว่าแม้จะต้องมาอยู่ในคุก นักโทษที่เป็น “คนเลวโดยสันดาน” ก็ยังไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองได้ ยังทำตัวเป็นข่าใหญ่ คอยทำผิดกฎของเรือนจำ รังแกนักโทษคนอื่น ๆ ที่อ่อนแอกว่า ทำให้เห็นว่านักโทษพวกนี้สมควรที่จะต้องมาใช้ชีวิตอยู่ในคุกต่อไป ไม่ควรได้รับการปลดปล่อยออกไปใช้ชีวิตในสังคมอีก

2.4 การกระทำของตัวละครนักโทษ

การกระทำของตัวละครนักโทษที่เป็น “คนดีในคุก” หรือ “เหยื่อของระบบ”

- น.ช.เรย์ สำหรับตัวละครที่เป็นนักโทษ เหตุผลที่นักโทษที่เป็นตัวเอกของเรื่องจะต้องมาติดคุก เนื่องจาก นักโทษคนดังกล่าวได้ทำการขบถจนทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย จึงถูกศาลตัดสิน จำคุกผู้อื่นตายโดยประมาท ทำให้ต้องจำคุกเป็นเวลา 3 ปี

ภาพในคุกโดยรวมที่ปรากฏในภาพยนตร์ ตัวละครก็คือ มีค่อนข้างหลากหลายทั้งการใช้ชีวิตที่จะต้องมีการเรียนรู้เพื่อเอาตัวรอด การปฏิบัติตัวให้ถูกต้องตามกฎระเบียบของคุก การเอาตัวรอดจากการโดนรังแกจากพวกนักโทษที่เป็นข่าใหญ่

สำหรับตัวเรย์ ซึ่งเป็นตัวเอกของเรื่อง จากการวิเคราะห์จิตใจของเรย์ก่อนเข้าคุก เรย์เป็นคนที่มีรักแฟนของตัวเองมาก ที่ต้องทำความผิดจนต้องเข้าคุก เพราะต้องการแก้แค้นผู้ชายคนหนึ่งที่มีชู้ รังแกแฟนของเรย์ รวมถึงผู้ชายคนดังกล่าวต้องทำให้แฟนสาวของเรย์ติดยาเสพติด คือบังคับให้แฟนเรย์เสพยาเสพติด เรย์จึงซื้อมอเตอร์ไซด์เพื่อไปแก้แค้นให้แฟนสาว แต่ทำให้เหมือนเป็นอุบัติเหตุ การกระทำของเรย์ก่อนเข้าคุก มองได้เป็นสองด้าน แสดงให้เห็นว่าเป็นคนที่รักแฟนสาวอย่างมาก ทำได้ทุกอย่างเพื่อแก้แค้นในสิ่งที่แฟนสาวต้องโดนตกเป็นเหยื่อ

ส่วนการกระทำระหว่างที่อยู่ในคุก ตัวเรย์เอง เป็นที่ไว้วางใจของผู้บัญชาการเรือนจำ รวมถึงผู้คุมคนอื่น ๆ ทำให้เรย์ถูกเลือกให้เป็นสายลับของเรือนจำ โดยเรย์ทำตัวเหมือนเป็นนักสืบเพื่อจับผิดนักโทษด้วยกันเอง เรย์เป็นคนที่เห็นใจเพื่อนที่อยู่ในคุกด้วยกัน นักโทษหลายคนที่ต้องมาอยู่ในคุก เรย์เห็นว่ามันเป็นสิ่งที่ไม่ค่อยสมควรเท่าใดและไม่ควรจะต้องมาสัมผัสคุกก่อนเวลาอันควร เรย์พยายามช่วยเหลือนักโทษเหล่านี้ให้ได้ออกจากคุก ด้วยการแหกคุก เนื่องจากเรย์ได้ข่าวว่ามีนักโทษที่เกเรกลุ่มหนึ่งจะทำการแhekคุก เรย์จึงเห็นเป็นช่องทางที่จะช่วยนักโทษที่เรย์เห็นว่าเป็นคนดี ไม่สมควรติดคุกออกไปด้วย และในที่สุดก็สำเร็จ กล่าวคือเรย์ได้ช่วยเพื่อนนักโทษที่เป็นคนดีในคุก ออกจากคุกได้สำเร็จในตอนจบ

ส่วนการกระทำของเรย์หลังจากออกจากคุก เรย์ก็ได้พบแฟนสาวที่มารอเรย์ออกจากคุก และเรย์ก็เป็นคนดี ใช้ชีวิตในสังคมอย่างปกติเหมือนคนทั่วไปที่อยู่ภายนอกคุก

- น.ช.จ๋อน สาเหตุของที่ทำให้นักโทษจ๋อนต้องมาติดคุก เนื่องจากกระทำ ความผิดด้วยการขโมยของเล็ก ๆ น้อย ๆ จากการวิเคราะห์การกระทำระหว่างที่อยู่ในคุก พบว่า น.ช.จ๋อน เป็นเพื่อนสนิทของเรย์ที่เป็นตัวเอกของเรื่อง น.ช.จ๋อนเป็นผู้ช่วยเรย์ในการเป็นสายในคุก การกระทำโดยทั่วไปถือว่า น.ช.จ๋อน กระทำแต่สิ่งที่ดี ไม่สร้างปัญหาให้กับผู้คุม ทำตัวอ่อนน้อม ถ่อมตน ไม่เป็นพิษเป็นภัยกับคนอื่น ๆ

การกระทำของ น.ช.จ๋อนก่อนที่จะพ้นโทษเพียงวันเดียว ขณะที่ออกมา ทำงานลอกท่อยังบริเวณภายนอกคุก ด้วยชะตากรรมก็ทำให้ น.ช. จ๋อน ต้องจมน้ำตาย การตาย ของ น.ช. จ๋อน ที่เป็น “คนดีในคุก” นั้น แสดงให้เห็นถึงการที่ น.ช. จ๋อน สามารถเปลี่ยนพฤติกรรม ของตนเองได้ ก็ควรจะได้ออกจากคุก แต่ด้วยชะตากรรมดังกล่าวทำให้ น.ช. จ๋อน ต้องตาย ถึงแม้ จะตาย แต่การตายดังกล่าวก็เป็นการตายยังโลกภายนอก หรือภายนอกคุกนั่นเอง

- น.ช.ศิลป์ สาเหตุของการติดคุก คือ การขโมยเครื่องดนตรีของโรงเรียนไป จำนำ ศาลตัดสินจำคุกเป็นเวลา 100 ปี จากการวิเคราะห์การกระทำของ น.ช.ศิลป์ ที่อยู่ในคุกนั้น น.ช. ศิลป์ ประพฤติดี ทำตามหน้าที่ของตนตามที่ได้รับมอบหมายภายในคุก เป็นคนนอบน้อม เจียมตน ไม่สร้างปัญหาให้กับทางคุกเลย

ส่วนการกระทำหลังจากออกจากคุก ในภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย ไม่ได้ กล่าวถึงชีวิตหลังจากออกจากคุก เพียงแต่บอกถึงการออกจากคุกของ น.ช.ศิลป์ ว่า ได้ออกจากคุกด้วย การช่วยเหลือจาก น.ช.เรย์

- น.ช.ลุงสิน ลุงที่ตาบอดสนิท สาเหตุของการติดคุก คือ พยายามฆ่าคนอื่น ตาย ทั้ง ๆ ที่ น.ช.ลุงสิน เป็นคนตาบอดมาตั้งแต่กำเนิด จากการวิเคราะห์การกระทำระหว่างที่ น.ช. ลุงสิน อยู่ในคุกนั้น พบว่า ประพฤติดี ขยันทำความสะอาดรอบ ๆ บริเวณคุก ทั้ง ๆ ที่ตัวเองตาบอด แต่การตาบอดก็ไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการทำประโยชน์ให้คุกเลย น.ช.ลุงสิน จะคอยกวาดไม้ใบที่ หล่น นอกจากนี้ น.ช.ลุงสิน ยังคอยให้คำปรึกษาที่ดีแก่ตัวละครเอกของเรื่อง ก็คือเรย์

ส่วนการกระทำหลังจากออกจากคุก ในภาพยนตร์เรื่องนี้ไม่ได้กล่าวถึง ชีวิตหลังจากออกจากคุก ของ น.ช.ลุงสิน เพียงแต่บอกว่าสุดท้ายแล้ว น.ช.ลุงสิน ก็ได้ออกจากคุกได้ สำเร็จ ด้วยการช่วยเหลือของ น.ช.เรย์

- น.ช.หนุ่ม สาเหตุของการติดคุกของ น.ช.หนุ่ม คือ การค้ายาเสพติด เป็น การค้ายาเสพติดครั้งแรก เพื่อความรัก จะนำเงินที่ได้ไปขอแฟนสาวแต่งงาน การกระทำของตัวละคร น.ช.หนุ่ม ขณะที่อยู่ในคุกนั้นพบว่า น.ช.หนุ่ม ก็ไม่ได้สร้างปัญหาให้กับทางคุกมากมายเท่าไร เพียงแต่ ยังทำใจไม่ได้ รับประทานอาหารไม่ได้ที่จะต้องมาติดคุก เพราะว่าคิดถึงแฟนสาว น.ช.หนุ่ม เป็นคนที่บูชา ความรัก เมื่อต้องมาติดคุกทำให้ยังปรับตัวไม่ได้

การกระทำของตัวละคร น.ช.หนุ่ม หลังจากที่อยู่ในคุก เนื่องจากสภาพ ไม่ได้ทำให้ น.ช.หนุ่ม ตัดสินใจหนีออกจากคุก แต่การแหกคุกของ น.ช.หนุ่ม ทำไม่สำเร็จ ถูกไฟฟ้าช็อตตายบริเวณนอกคุกในที่สุด จะเห็นได้ว่า ชะตากรรมของ น.ช.หนุ่ม กับ น.ช.จ๋อน มีลักษณะคล้ายกัน แต่การตายของทั้งสองคน ก็เป็นการตายบริเวณนอกคุก

การกระทำของตัวละครนักโทษที่เป็น “คนเลวในคุก” หรือ “คนเลวโดยสันดาน”

- น.ช.ดำ จากการวิเคราะห์การกระทำของ น.ช.ดำ ซึ่งเป็นหัวใจของบรรดานักโทษคนอื่น ๆ การกระทำระหว่างที่อยู่ในคุก น.ช.ดำ มักจะคอยสร้างปัญหาให้กับทางคุก อยู่เสมอ คอยรังแก กลั่นแกล้งนักโทษที่อ่อนแอกว่า ยกตัวอย่างเช่น แกล้งยัดยาเสพติดให้นักโทษคนอื่น ทำให้นักโทษคนนั้นต้องตกเป็นแพะรับบาป, ใส่ยาพิษลงในอาหารให้ น.ช.จ๋อน กิน หลังจาก ที่ น.ช.จ๋อนเห็น น.ช.ดำ จะกระทำความผิด เป็นต้น และที่สำคัญ น.ช.ดำ พยายามที่จะแหกคุกอยู่ตลอดเวลา โดยการแหกคุกครั้งแรก ใช้ปืนจับประชาชนเป็นตัวประกัน อีกทั้งฆ่าตัวประกันคนนั้นตายขณะหลบหนีอยู่ในป่า แต่สุดท้าย น.ช.ดำ ก็จมนมต้องยอมจำนน หนีไปไม่รอดถูกจับให้กลับมาติดคุกอีกเช่นเดิม

ส่วนการแหกคุกครั้งที่ 2 นั้น เป็นการวางแผนร่วมกันกับ น.ช.เรย์ แต่สุดท้าย น.ช.ดำ ก็ไม่สามารถจะแหกคุกออกไปได้สำเร็จ ถูกยิงตายอยู่ในคุก

- น.ช.เหิน สาเหตุของการติดคุกของ น.ช.เหิน ก็คือ การข่มขืนเด็ก ข่มขืนเหยื่อที่ไม่มีทางสู้ การกระทำระหว่างที่อยู่ในคุกนั้น น.ช.เหิน ประพฤติตัวไม่ดี และคอยสร้างปัญหาให้กับทางผู้คุมอยู่เสมอ อีกทั้งยังเคยมีเรื่องทะเลาะวิวาทชกต่อยกันกับ น.ช.เรย์ เพราะ น.ช.เหิน พุดถึงการกระทำของตนขณะที่ไปข่มขืนเหยื่อ แล้ว น.ช.เรย์ ทนฟังไม่ได้ ทำให้มีเรื่องทะเลาะชกต่อยกันไม่เพียงเท่านี้ น.ช.เหิน ยังคอยยุแหย่ให้ น.ช.ดำ เกลียด น.ช.เรย์ เนื่องจากรู้ว่าเรย์เป็นสายลับให้กับทางผู้คุม

ส่วนผลสุดท้ายของการกระทำของ น.ช.เหิน นั้น น.ช.เหิน พยายามที่จะแหกคุก โดยทำหน้าที่เป็นผู้ช่วย น.ช.ดำ แต่สุดท้ายก็ไปไม่รอดเช่นกัน ถูกยิงตายอยู่ในคุก

- น.ช.ขาใหญ่ การกระทำของ น.ช.ขาใหญ่ขณะที่อยู่ในคุกนั้น มักจะทำตัวเป็นขาใหญ่อยู่ตลอดเวลา คอยแย่งอาหารนักโทษที่เข้ามาใหม่กิน มักจะรังแกนักโทษคนอื่นที่อ่อนแอกว่า นอกจากนี้เวลาจะทำกิจกรรมอะไรก็ตาม อย่างกรณีการอาบน้ำ น.ช.ขาใหญ่ มักจะเอารัดเอาเปรียบนักโทษคนอื่น ๆ ด้วยการอาบน้ำก่อนคนอื่น อาบน้ำคนเดียวโดยไม่ต้องมีใครมาแย่งอาบ

การกระทำของ น.ช.ขาใหญ่ หลังจากนั้น ภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย ไม่ได้แสดงให้เห็น แต่จากการวิเคราะห์ น.ช.ขาใหญ่ ไม่ได้กระทำการแhekคุด้วย จึงสันนิษฐานได้ว่า เมื่อไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ ก็ยังคงอยู่ในคุกต่อไปนั่นเอง

2.5 ความคิดของตัวละครนักโทษ

ในส่วนของความคิดของตัวละครนักโทษนั้น นักโทษตัวเอกของเรื่องคือเรย์ และนักโทษคนอื่น ๆ ที่เป็นคนเลวในคุก มีความคิดที่จะแhekคุ ซึ่งเป็นการทำทลายอำนาจของผู้คุม (พัศดี) ทำทลายอำนาจของคุณ ทำทลายอำนาจของกฎระเบียบ

ดังที่ มิเชล ฟูโกลต์ กล่าวว่า “ที่ใดมีอำนาจ ย่อมมีการต่อต้านเกิดขึ้น” ภายในคุก มีอำนาจที่ปรากฏ ทำให้ผู้ที่ถูกใช้อำนาจมีการต่อต้านเกิดขึ้น นั่นก็คือการแhekคุ แสดงว่าอำนาจมีอยู่ทุกหนทุกแห่ง และมีการใช้อำนาจอย่างไม่มีวันจบ

เนื่องจากเรย์ซึ่งเป็นตัวเอกของเรื่อง เป็นนักโทษที่ทำความดี เป็นผู้ช่วยผู้คุม ในการเป็นสายลับให้กับทางคุก เพื่อจับผิดพฤติกรรมของนักโทษที่ทำตัวเกรงในกลุ่มต่าง ๆ เช่น พวกที่ทำตัวใหญ่ มีอิทธิพลในคุก ขยายเสพติดในคุก พวกขาใหญ่ พวกนักโทษที่แอบสักลายกัน สรุปก็คือคอยจับผิดพวกที่ทำผิดกฎของคุก จากการที่เรย์ทำหน้าที่ดังกล่าว จึงทำให้ได้รับการลดหย่อนผ่อนโทษให้เหลือ 1 ปี กับอีก 6 เดือน ส่วนการปล่อยตัวนักโทษที่เป็นตัวเอกของเรื่องนั้น ได้รับการปลดปล่อยโดยที่จำคุกครบตามกำหนด และได้รับการลดหย่อนผ่อนปรนตามกำหนด จึงได้รับการปลดปล่อย และมีนักโทษอีกบางกลุ่มที่ได้รับการปลดปล่อยเนื่องจากทำการหลบหนี (แhekคุ) ซึ่งการแhekคุถือเป็นการทำลายอำนาจของคุณลง

การแhekคุ ถือเป็นการทำลายอำนาจของคุณอย่างหนึ่ง โดยการฝ่าฝืนกฎระเบียบวินัยของคุณ การต่อต้านอำนาจของคุณ โดยใช้วิธีการแhekคุ เป็นเครื่องมือในการต่อต้านอำนาจ และผลสุดท้ายของตัวละครที่เป็นตัวเอกของเรื่อง คือเรย์ ก็สามารถช่วย “นักโทษที่เป็นคนดี” หนีออกจากคุกได้สำเร็จ แสดงได้ว่า การต่อต้านอำนาจของคุณสามารถกระทำได้ และนักโทษก็มีความพยายามที่จะต่อต้านอำนาจของคุณอยู่ตลอดเวลาด้วย การแhekคุหรือการหนีไปจากอำนาจของคุณนั้นสามารถกระทำได้ ภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย ได้แสดงให้เห็นว่าการจะหนีออกจากคุกได้นั้นต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่สำคัญ นั่นก็คือ การที่นักโทษสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองได้ หรือ การเป็น “นักโทษที่เป็นคนดีในคุก” นั่นเอง

2.6 กิจกรรมของตัวละครนักโทษ

ภาพที่ 4.35

ตัวอย่าง ภาพแสดงกิจกรรมการกินของตัวละคร ขณะกินข้าว

กิจกรรมของนักโทษ เริ่มต้นตั้งแต่ช่วงเช้า หลังจากที่นักโทษตื่นนอน นักโทษก็ต้องนับเช็คยอดของตัวเอง หลังจากนั้นนักโทษก็จะลงมาจากตึกนอน และทำกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

การออกกำลังกาย เป็นกิจกรรมที่นักโทษเริ่มต้นทำหลังจากที่ลงมาจากตึกนอน

ภาพที่ 4.36

ตัวอย่าง ภาพแสดงกิจกรรมการกินของตัวละคร ขณะอาบน้ำ

การอาบน้ำ ล้างหน้า แปรงฟัน เป็นกิจกรรมที่ต่อมานักโทษต้องทำหลังจากที่ออกกำลังกายเสร็จเรียบร้อยแล้ว จากการวิเคราะห์ภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย นักโทษทุกคนจะมีขัน ผ้าขนหนู แปรงสีฟัน เป็นของตนเอง ถือลงมาเพื่ออาบน้ำ

การกินข้าว เป็นกิจกรรมต่อมาที่นักโทษจะต้องทำหลังจากที่อาบน้ำเสร็จ ก่อนกินข้าวก็ต้องมีการท่องคำปฏิญาณต่าง ๆ ก่อนแล้วจึงจะสามารถลงมือกินได้ ภาพด้านซ้ายมือ เป็นกิจกรรมการเข้าแถว นักโทษจะท่องปฏิญาณตนประสานเสียงกัน ก่อนที่จะกินอาหารได้ “...ข้าจะทำแต่ความดี และเคารพกฎหมายของบ้านเมือง ข้าจะเคารพต่อเจ้าพนักงานทุกท่าน...” โดยภายนอกทั่วไปเวลาคนเราจะกินข้าว ก็สามารถกินได้เลยโดยไม่ต้องมีการท่องคำปฏิญาณใด ๆ ทั้งสิ้น แต่ภายในคุกจะต้องทำ แสดงให้เห็นถึงการจัดระเบียบวินัย เรื่องการกินภายในคุก ซึ่งแม้แต่การกินก็ยังมี การจัดระเบียบวินัย ต้องยืนเข้าแถวในแต่ละโต๊ะ

ภาพด้านขวามือ เป็นฉากการกินอาหารของนักโทษ คือจะมีถ้วยกับช้อนสำหรับใส่อาหารของนักโทษแต่ละคน และมีน้ำซุ๊ป อยู่ตรงกลางให้นักโทษแบ่ง ๆ กันกิน ก่อนการกิน ผู้คุมก็จะมีกรเป่านกหวีดส่งสัญญาณให้เริ่มกินอาหารได้

กิจกรรมต่อมาคือ นักโทษแต่ละคนจะแยกย้ายกันปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากทางคุก ซึ่งแบ่งตามความถนัดของนักโทษ เช่น นักโทษบางคนให้ปลูกผัก บางคนให้ไปทำอาหาร นักโทษบางคนก็ไปฝึกซ้อมรถ เป็นต้น เรียกได้ว่าเป็นการฝึกวิชาชีพของนักโทษ

หลังจากนั้น ช่วงเย็น นักโทษก็จะรวมตัวกันอีกครั้ง เพื่ออาบน้ำ และกินข้าว แล้วก็ขึ้นตึกนอน เข้านอน แล้วทำกิจกรรมประจำวันเช่นเดิมในวันรุ่งขึ้น

จากกิจกรรมที่นักโทษทำอยู่ประจำ เรียกได้ว่า เป็นการจัดระเบียบวินัย นักโทษ ให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ตั้งไว้ เป็นการจัดระเบียบวินัยในเรื่องของเวลา ตั้งแต่ช่วงเช้าว่าจะทำอะไรบ้าง เป็นการจัดระเบียบวินัยตามลำดับของเหตุการณ์และเวลา

ตารางที่ 4.1

แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลประเภทของนักโทษ สาเหตุของการติดคุก การกระทำของ
ตัวละคร ความคิดของตัวละครบุคลิกลักษณะของตัวละคร และจุดจบของ
ตัวละคร ที่ปรากฏในภาพยนตร์ไทยเรื่อง น.ช.นักโทษชาย

การสร้างความหมาย ประเภทของ ตัวละคร ตัวละครนักโทษ	สาเหตุของการติดคุก	การกระทำ ของตัวละคร	ความคิดของตัว ละคร	บุคลิกลักษณะ ของตัวละคร	จุดจบของตัวละคร
“เหยื่อของระบบ” คนดีในคุก	ส่วนใหญ่แล้วตัวละคร ติดคุก เพราะว่า การ กระทำโดยประมาท หรือกระทำความผิด เล็ก ๆ น้อย ๆ	ประพจน์ตัวดี ไม่สร้างปัญหาให้ กับผู้คุม และนักโทษ คนอื่น ๆ	คิดในสิ่งที่ดี ยอมรับในชะตา กรรมของตนเอง	บุคลิกลักษณะของ ตัวละครโดยรวม รูปร่างหน้าตาดี ทำตัวอ่อนน้อม ถ่อมตน	พ้นโทษออกจากคุกได้ตาม กฎหมาย และนักโทษส่วน หนึ่งสามารถออกจากคุกด้วย การช่วยเหลือจากละครตัว เอกของเรื่อง คือเรย์
“คนเลวโดยสันดาน” คนเลวทั้งในคุก และนอกคุก	ส่วนใหญ่แล้วตัวละคร ติดคุก เพราะว่า กระทำ ความผิดร้ายแรง หรือ โทษที่เป็นคดีอุกฉกรรจ์	ประพจน์ตัวไม่ดี คอยสร้างปัญหาให้กับ ทางผู้คุม และคอยรังแก นักโทษคนอื่น ๆ	คิดแต่สิ่งที่ไม่ดี คอยแต่จะกระทำ ความผิด รวมถึง คิดที่จะแหกคุก ตลอดเวลา	หน้าตาดูโหดเหี้ยม ดูดุร้าย น่ากลัว	ขณะที่ทำการแหกคุก นักโทษ เหล่านี้ถูกยิงตายเสียชีวิต ภายในคุก หนีไม่สำเร็จ

6. มุมมองของตัวละคร (Point of view)

มุมมองของตัวละคร (Point of view) คือ การมองเหตุการณ์ เข้าใจพฤติกรรมของตัวละครในเรื่องผ่านสายตาของตัวละครตัวใดตัวหนึ่ง หรือหมายถึงการที่ผู้เล่ามองเหตุการณ์จากวงในใกล้ชิด หรือจากวงนอกในระยะห่าง ๆ ซึ่งแต่ละมุมมองมีความน่าเชื่อถือต่างกัน มุมมองมีความสำคัญต่อการเล่าเรื่องอย่างยิ่ง เพราะมุมมองจะมีผลต่อการชักจูงอารมณ์และความรู้สึกของผู้ชม

เริ่มต้นจากชื่อของภาพยนตร์ไทยเรื่องนี้คือ น.ช.นักโทษชาย ก็ได้สะท้อนให้เห็นถึงเนื้อหาในภาพยนตร์ ที่จะต้องมีการนำเสนอเรื่องของคุก โดยเฉพาะเรื่องของนักโทษชาย ที่กระทำกิจกรรมอยู่ภายในคุก

สำหรับมุมมองของตัวละครในภาพยนตร์ เรื่อง น.ช.นักโทษชาย ก็คือ มุมมองการมองผ่านสายตาของบุรุษที่ 1 คือ น.ช.เรย์ แต่ถึงอย่างไรก็ตามถ้าใช้ทฤษฎีว่าด้วยอำนาจของ มิเชล ฟูโกต์เข้าไปใช้ในการวิเคราะห์ ก็จะพบว่าภายใต้มุมมองดังกล่าวมีวาทกรรมหลักในการจัดวินัยของคุณตามหลักทัณฑวิทยาอยู่ข้างหลัง ที่ว่าคุกเป็นพื้นที่ในการฟื้นฟูพฤติกรรมและเป็นที่ในการจัดระเบียบวินัยให้กับทั้งผู้ที่ประพฤติดี หรือแม้แต่การปราบผู้ที่ประพฤติดี

ภาพยนตร์เรื่องนี้ สร้างจากมุมมองของคุณด้วยการนำเสนอภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนภายในคุก ทั้งนักโทษและผู้คุม เรื่องราวต่าง ๆ ที่ค่อนข้างเป็นเรื่องราวเลวร้าย

4. กลวิธีการสร้างความสมจริงของภาพยนตร์ (Cinematic realism)

ภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย นอกจากจะสร้างมาจากจุดยืนของคุณแล้ว ภาพยนตร์เรื่องนี้ยังมีกลวิธีในการสร้างที่น่าสนใจ รวมถึงการสร้างภาพยนตร์ให้ดูสมจริง โดยใช้กลวิธีหลายรูปแบบด้วยกันเพื่อโยนไปสู่การให้ความชอบธรรมกับมุมมองจุดยืนของคุณ ดังนี้

1. การใช้คนจริง ๆ เข้าไปร่วมเล่นหรือร่วมแสดง ภาพยนตร์เรื่องนี้ใช้กลวิธีดังกล่าวในการสร้าง โดยใช้คนจริง ๆ เข้าไปแสดง และถึงแม้ว่าเรื่องนั้นจะเป็นเรื่องที่สมมติขึ้นหรือไม่ก็ตาม แต่เมื่อใช้คนจริง ๆ เข้าไปแสดงก็จะทำให้ดูเหมือนเป็นเรื่องจริง ภาพยนตร์เป็นสื่อชนิดหนึ่ง ซึ่งภาพที่ปรากฏจะเป็นภาพตัวแทนที่มีความสมจริง และเสียงที่ออกมาก็เป็นการผลิตซ้ำเสียงที่เหมือนเสียงจริงของสิ่งที่กล่าวถึง ยกตัวอย่างของภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย โดยใช้ตัวละครที่เป็น

คนจริง ๆ เล่นเป็นตัวแทนของนักโทษ ทำให้ดูเหมือนของจริงนั่นเอง การใช้คนจริง ๆ เข้าไปเล่นนั้นก็
จะหลีกเลี่ยงไปสู่การสร้างความสมจริงอย่างหนึ่งให้แก่ผู้ที่ได้ชมภาพยนตร์

กล่าวอีกนัยหนึ่ง กลวิธีดังกล่าวเสมือนเป็นการปฏิบัติการณ์ของอุดมการณ์
(ideological practice) โดยผสมกันระหว่างความจริงกับจินตนาการ (real-and-seemingness)
ในชีวิตประจำวันของเรานั้น มักจะเชื่อกันว่า มีการแยกกันระหว่างสองโลก คือ โลกแห่งความจริง
(The world of reality) กับโลกจินตนาการ (The world of imagination) แต่ หลุยส์ อัลตูแซร์ อธิบาย
ว่าแทนที่จะแยกระหว่างเรื่องจริงกับเรื่องลวงออกจากกัน การทำงานของอุดมการณ์จะใช้วิธีการ
ผสมเรื่องจริง ๆ กับลวง ๆ จนไม่สามารถแยกออกจากกันได้เลย ซึ่งวิธีการผสมผสานจริงลวงดังกล่าว
นี้ จะเกี่ยวข้องกับโลกของการสื่อสารเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะด้านหนึ่งสิ่งที่เราสัมผัสผ่านสื่อถือเป็น
โลกจินตนาการ แต่ในอีกด้านหนึ่งของเราในฐานะผู้รับสาร ก็มีโลกแห่งความจริงบางอย่างอยู่
ล้อมรอบตัวเรา แม้ในขณะที่กำลังเปิดรับสื่ออยู่ก็ตาม

อีกด้านหนึ่ง ภาพยนตร์ลบเส้นแบ่งของจริงกับของลวงด้วยการทำให้ตัวละครใน
จินตนาการนั้นแสดงโดยดาราที่มีเลือดเนื้ออยู่ในโลกความจริง เพราะฉะนั้น ภาพที่อยู่ในภาพยนตร์
จึงเป็นพื้นที่กึ่งจริงกึ่งลวง โดยมีการทำงานของอุดมการณ์การจัดระเบียบวินัยของคุกชุกซ่อนอยู่ใน
นั้น (กาญจนา แก้วเทพ และ สมสุข หินวิมาน, 2551, น. 223)

ทำนองเดียวกัน ภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย ก็ใช้ดาราที่มีเลือดเนื้อ ใช้ตัวคน
จริง ๆ ที่มีอยู่ในโลกความจริง แสดงเป็นตัวละครในภาพยนตร์ ทำให้ภาพที่อยู่ในภาพยนตร์ดูมี
ความสมจริงเช่นกันนั่นเอง

2. การสร้างตัวละครนักโทษแบบภาพสรุปเหมารวม (Stereotype) ซึ่งถือเป็นวิธีการ
สร้างความหมายให้กับอัตลักษณ์ที่ชัดเจนที่สุด การสร้างภาพตัวแทนของนักโทษในสื่อภาพยนตร์ เรื่อง
น.ช.นักโทษชาย ใช้การวิเคราะห์การสร้างภาพตัวแทนผ่านสื่อมวลชน และจุดยืนจากแนวความคิดของ
สำนักวัฒนธรรมศึกษาที่สนใจเรื่องการประกอบสร้างความหมาย (Constructionist Approach)
และได้รับอิทธิพลมาจากทฤษฎีปรากฏการณ์วิทยา (phenomenology) ซึ่งเชื่อว่า ภาพตัวแทนมิใช่
การสะท้อน/เลียนแบบ/ค้นพบ หากแต่เป็นการประกอบสร้างส่วนเสี้ยวหนึ่งของโลกแห่งความเป็น
จริง หรือ ที่รู้จักกันในชื่อแนวคิด เรื่อง การประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคม (Social Construction
of Reality) การประกอบสร้างความเป็นจริงนี้ ไม่ใช่การสะท้อนความจริงทั้งหมด เหมือนกับการ
สะท้อนภาพที่เป็นจริง (reflective approach) หรือไม่ได้สนใจวิธีการมองโลกของผู้หนึ่งผู้ใดเหมือนกับการ
ตั้งใจให้เป็นความจริง (intentional approach) หากแต่เป็นการเก็บเกี่ยว รวบรวม สัญญะต่าง ๆ ที่
ผู้คนในสังคมได้สร้างขึ้นมา แล้วรวมเอาความหมายเหล่านั้น ๆ บรรจุเข้าไปในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อให้เกิด
ความหมายใหม่ หากแต่ยังมีกลิ่นอายของสิ่งที่มีปรากฏอยู่เดิมแล้วในสังคม เพื่อให้เกิดความ

เชื่อมโยงกันของความหมายเดิมกับความหมายใหม่ แต่ความหมายใหม่ที่สร้างขึ้นมานั้น อาจเป็นสิ่งที่จริง หรือไม่มีอยู่จริง หรืออาจสร้างมาจากที่ไม่มีจริงอยู่แล้วและให้เป็นสิ่งที่ไม่มีจริงอีกครั้งหนึ่ง ก็เป็นไปได้ แต่ผลลัพธ์สุดท้ายของการสร้างก็คือ คนทั่วไปจะเชื่อว่าสิ่งเหล่านี้มีอยู่จริง (สมสุข หินวิมาน, 2548, น. 246-248; Hall, 1997, pp. 1-63)

ทั้งนี้ ในภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย ได้สร้างภาพตัวแทนของตัวละครให้เห็นใน 2 รูปแบบ ได้แก่ ตัวละครนักโทษที่เป็น “คนดีในคุก” หรือ “เหยื่อของระบบ” และ ตัวละครนักโทษที่เป็น “คนเลวโดยสันดาน” ว่านักโทษทั้ง 2 รูปแบบจะต้องมีบุคลิกลักษณะอย่างไร เช่น นักโทษที่เป็น “คนดีในคุก” หรือ “เหยื่อของระบบ” จะต้องมียุโรปรางหน้าตาที่ดี แสดงถึงการเป็นคนดี นิสัยที่แสดงออกมาแล้วแต่เป็นการแสดงถึงการเป็นคนดี ส่วนนักโทษที่เป็น “คนเลวโดยสันดาน” ภาพยนตร์ก็จะนำเสนอให้เห็นถึงบุคลิกลักษณะทางกายภาพในทางตรงกันข้ามกับนักโทษที่เป็น “คนดีในคุก” โดยนักโทษ “คนเลวโดยสันดาน” จะมียุโรปรางหน้าตาที่ดูน่ากลัว โหดเหี้ยม สักลายเต็มตัว สื่อให้เห็นถึงความโหดร้าย เป็นคนไม่ดี เมื่อมองยุโรปรางหน้าตาก็จะรู้ทันทีว่าเป็นคนเลว

3. มีการใช้วิธีนำเสนอเหตุการณ์ที่ปรากฏในภาพยนตร์ ซึ่งดูแล้วเสมือนจริง โดยในภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย ได้แสดงให้เห็นถึงเหตุการณ์ว่า นักโทษมีกระทำอะไรบ้างขณะที่อยู่ในคุก โดยกิจกรรมต่าง ๆ ที่ปรากฏนี้เองทำให้เรารู้ว่าเหมือนเป็นกิจกรรมในการดำเนินชีวิตจริง ๆ ในชีวิตประจำวัน ยกตัวอย่างเช่น กิจกรรมของนักโทษ ตั้งแต่ตื่นเช้า การออกกำลังกาย การอาบน้ำ ล้างหน้า แปรงฟัน การกินข้าว ล้วนแล้วแต่สร้างให้ดูเหมือนจริงทั้งสิ้น นอกจากกิจกรรมของนักโทษแล้ว การสร้างฉากคุก ก็สร้างเพื่อให้ดูเหมือนจริง

นอกจากเรื่องของกิจกรรมแล้ว การแต่งกายของตัวละครก็เช่นเดียวกัน มีการนำเสนอตัวละครแต่ละตัวในภาพยนตร์ โดยเฉพาะในเรื่องของการแต่งกายของตัวละคร ที่ทำให้ดูเหมือนเป็นของจริง เสื้อผ้าของนักโทษที่จะต้องเป็นแบบนี้ เสื้อผ้าของผู้คุมที่จะต้องเป็นแบบนี้ ทำให้ผู้ชมที่ชมภาพยนตร์เกิดความรู้สึกสมจริงกับเครื่องแต่งกายของตัวละคร

4. บทภาพยนตร์เรื่องนี้ ได้นำกลวิธีสร้างมาจากสารคดี เรื่อง “คุก ชีวิตในพันธนาการ” ของ อรสม สุทธิสาคร การนำมาจากสารคดี ก็เปรียบเสมือนการสร้างมาจากเรื่องจริง เพราะสารคดีเป็นวิธีการเขียนเรื่องจากเรื่องจริงที่เกิดขึ้น โดยจะเห็นได้ว่าผู้สร้างภาพยนตร์ได้พยายามเลือกที่จะดึงให้โลกแห่งภาพยนตร์เข้ามาใกล้ชิดกับโลกแห่งความเป็นจริงมากที่สุด โดยการนำสารคดี ซึ่งเขียนมาจากชีวิตจริงมาเป็นส่วนในการสร้างภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย

ทั้งนี้ข้อมูลที่จะนำมาประกอบสร้างในภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย จึงจะต้องผ่านกระบวนการทำงานอย่างละเอียดเพื่อให้มีความสอดคล้องกับข้อเท็จจริงให้มากที่สุด โดยการ

สืบค้นหลักฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ โดยเฉพาะข้อมูลจากสารคดีของ อรสม สุทธิสาคร ที่ภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย ให้ความสำคัญ

5. ภาพยนตร์เรื่องนี้ใช้วิธีการจับภาพในรูปแบบต่าง ๆ เสมือนกล้องมีอำนาจในการสร้างความหมาย เช่น การจัดวางองค์ประกอบของภาพ การจัดวางภาพต่าง ๆ ของภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย โดยเฉพาะการจัดวางภาพของคุณในลักษณะของการใช้อำนาจตามการจัดวางองค์ประกอบของภาพ ทำให้เห็นกลวิธีของภาพยนตร์อย่างหนึ่งที่ทำให้เหมือนผู้ชมเข้าไปอยู่สถานการณ์อย่างนั้นจริง ๆ โดยจับผู้ชมไปยืนอยู่หลังตัวละครเอกคือเรย์

นอกจากการใช้วิธีจับภาพ ในเรื่องของการใช้มุมกล้อง ทั้งมุมสูง และมุมต่ำ ที่ภาพยนตร์เรื่องนี้นำมาช่วยให้เห็นถึงอาณาบริเวณต่าง ๆ ภายในคุก รวมถึงเรื่องการใช้อำนาจที่มี การนำเสนอด้วย ยกตัวอย่างเช่น การใช้ภาพมุมสูง ในการจับจองตัวนักโทษ ส่วนภาพมุมต่ำใช้จับจองตัวผู้คุม หรือพัศดี เป็นต้น นอกจากการใช้มุมกล้องในเรื่องของภาพมุมสูง และมุมต่ำแล้ว ยังมีเรื่องของการนำภาพ close-ups ที่สามารถดึงดูดผู้ชมให้เข้าไปมีส่วนร่วมไปกับชะตากรรมตัวละคร เหมือนผู้ชมรู้สึกว่าการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นกับตัวเองโดยตรง

และในส่วนของการใช้วิธีการจับภาพ flashback ก็เป็นส่วนสำคัญที่นำมาใช้ในภาพยนตร์เพื่อให้เห็นเหตุการณ์ย้อนอดีต และปัจจุบัน ซึ่งภาพยนตร์เรื่องนี้ได้นำวิธีดังกล่าวมานำเสนอเพื่อให้ผู้ชมได้ย้อนภาพระหว่างอดีตกับปัจจุบัน เห็นถึงเหตุการณ์ สถานการณ์ที่มาที่ไปของตัวละคร

5. สรุปรูปภาพตัวแทนของคุณจากภาพยนตร์ เรื่อง น.ช.นักโทษชาย

เดิมทีสายนักภาษาศาสตร์จะให้ความสนใจในเรื่องที่เล่า แต่สำหรับนักทฤษฎีสายสื่อสารมวลชนนั้นจะไม่ได้ให้ความสนใจกับเรื่องที่เล่าเท่าใดนัก แต่จะให้ความสำคัญกับวิธีการเล่ามากกว่า และสำหรับการเล่าเรื่อง (Narration) ผู้วิจัยสนใจในเรื่องของการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ว่าจากความสนใจที่เรื่องเล่ามาสู่การเล่าเรื่อง (Narration) รวมถึงกลวิธีที่ใช้ในการสร้างความหมาย และจากการสกัดความหมายของ “คุก” จากการเล่าเรื่อง (Narration) ที่สร้างผ่านภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย ผู้วิจัยสามารถสรุปการสร้าง ความหมายของ “คุก” โดยแบ่งเกณฑ์การวิเคราะห์ออกเป็น 3 ประเด็น ได้ดังนี้

1. นิยามของคุณตามวาทกรรมหลักของหลักทฤษฎีวิทยา

จากการวิเคราะห์สรุปภาพตัวแทนนิยามของคุณตามวาทกรรมหลักของหลักทฤษฎีวิทยาสามารถแบ่งได้เป็น 2 หัวข้อ ดังนี้

1. คุณเป็นพื้นที่ในการฟื้นฟูพฤติกรรม ซึ่งเป็นการมองจากจุดยืนของคุณ หรือจากจุดยืนของระบบราชทัณฑ์ โดยจะเห็นได้จากการนำเสนอในภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย นั้น จะเห็นถึงภาพตัวแทนของคุณ ในการที่จะพยายามเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักโทษให้สามารถกลับเข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติ เช่น การจัดกิจกรรมให้นักโทษได้ฝึกฝนวิชาชีพของตามโรงงาน การสอนให้นักโทษทำเกษตรกรรม ปลูกผักสวนครัวและทำกิจกรรมอย่างอื่นมากมาย เพื่อให้ นักโทษปรับตัวได้

2. คุณเป็นพื้นที่ที่มีการจัดระเบียบวินัย เป็นการจัดระเบียบวินัยของนักโทษให้อยู่ในกฎระเบียบของทางคุก โดยเริ่มตั้งแต่ตื่นนอนจนถึงเข้านอน กิจกรรมต่าง ๆ ของนักโทษในการดำเนินชีวิตประจำวันภายในคุก เช่น การตื่นนอน การอาบน้ำ การกินข้าว การทำงานในโรงงาน การเดินขึ้นตึกนอน รวมถึงการตรวจสอบจำนวนนักโทษอยู่ตลอดเวลา ล้วนเป็นกิจกรรมที่มีการจัดระเบียบวินัยทั้งสิ้น ซึ่งภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวได้สร้างภาพของคุณให้เห็นถึงกิจกรรมของนักโทษด้วย

2. นิยามของคุณตามวาทกรรมหลักของการใช้อำนาจและการต่อต้านอำนาจ ของคุณ

จากการวิเคราะห์สรุปภาพตัวแทนนิยามของคุณตามวาทกรรมหลักของการใช้อำนาจและการต่อต้านอำนาจของคุณสามารถแบ่งได้เป็น 2 หัวข้อ ดังนี้

1. คุณเป็นพื้นที่ที่มีการใช้อำนาจ มีการช่วงชิงอำนาจ ทั้งอำนาจระหว่างนักโทษด้วยกัน และอำนาจระหว่างผู้คุมกับนักโทษ ในพื้นที่ของคุณเป็นพื้นที่ที่รวมคนกระทำความผิดแสดงถึงจำนวนนักโทษที่มีอยู่มาก การที่มีจำนวนคนอยู่มาก ก็เหมือนกับว่าเป็นสังคม หนึ่ง เป็นสังคมย่อย ๆ ภายในคุก จึงส่งผลให้มีการใช้อำนาจกันเกิดขึ้น โดยภาพยนตร์เรื่องนี้ได้สร้างภาพตัวแทนของคุณในเรื่องของการใช้อำนาจ ซึ่งได้แก่ อำนาจระหว่างนักโทษด้วยกัน ก็จะเป็นอำนาจในการแก่งแย่งความเป็นใหญ่ พวกราชใหญ่ แก่งแย่งช่วงชิงพื้นที่ของตนเอง เช่น การแย่งชิงพื้นที่ในการอาบน้ำ ถ้านักโทษคนใดเป็นพวกราชใหญ่ มีอิทธิพลก็จะได้อาบน้ำก่อนนักโทษคนอื่น ๆ ผลดีของการอาบน้ำก่อนก็คือจะได้อาบน้ำที่สะอาดเปิดจากก๊อกน้ำโดยตรง ถ้าอาบทีหลังน้ำก็จะค่อนข้างสกปรกหน่อย เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการใช้อำนาจระหว่างผู้คุมและนักโทษ เช่น ผู้คุมใช้

อำนาจในการจัดระเบียบวินัยกับนักโทษในเรื่องต่าง ๆ ที่เห็นว่านักโทษจะกระทำความผิดกฎของคุก เป็นต้น

2. คุณเป็นพื้นที่ที่มีการต่อต้านอำนาจ จากภาพตัวแทนของคุณในเรื่องของการเป็นพื้นที่ที่มีการจัดระเบียบวินัย เป็นพื้นที่ที่มีการใช้อำนาจ เป็นพื้นที่ที่ขาดอิสรภาพ และอื่น ๆ ส่งผลให้คุณจึงเป็นพื้นที่ที่มีการต่อต้านอำนาจ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ มิเชล ฟูโกล์ต์ ที่เสนอว่าแม้สังคมปัจจุบันจะถูก “ครอบงำ” ด้วยอำนาจอย่างมากมาย โดยเฉพาะอำนาจที่เกิดจากกลไกการสร้างวินัย แต่กระนั้นก็ตามมนุษย์หรือสามัญชนคนธรรมดา ก็ใช่ว่าจะไร้โอกาสต่อต้านขัดขืนอำนาจที่กระทำต่อ ดังเช่นที่ฟูโกล์ต์ได้สรุปไว้ว่า “ที่ใดมีอำนาจ ที่นั่นย่อมมีการต่อต้านขัดขืนต่ออำนาจ” นอกจากนี้ มิเชล ฟูโกล์ต์ ยังอธิบายถึงอำนาจและการดำรงอยู่ของอำนาจว่า “อำนาจมีอยู่เพราะมีผู้ใช้ และผู้ถูกใช้” และพื้นที่ของคุณจากภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย นั้น ก็แสดงให้เห็นถึงการต่อต้านอำนาจของนักโทษได้อย่างชัดเจน สังเกตได้จากการพยายามแหกคุกของนักโทษ ซึ่งก็เป็นวิธีการต่อต้านอำนาจของคุณอย่างหนึ่งนั่นเอง

3. นิยามของคุณตามวาทกรรมหลักชุดอื่น ๆ

จากการวิเคราะห์สรุปภาพตัวแทนนิยามของคุณตามวาทกรรมหลักชุดอื่น ๆ สามารถแบ่ง ได้เป็น 5 หัวข้อ ดังนี้

1. คุณเป็นแหล่งรวมคนที่กระทำความผิด ภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย สื่อให้เห็นความหมายของคุณ ในลักษณะของการเป็นศูนย์รวมของคนที่กระทำความผิด ไม่ว่าความผิดนั้นจะเป็นความผิดที่เกิดจากการกระทำโดยที่ไม่ได้ตั้งใจก็ตาม หรือว่าเป็นการกระทำความผิดที่เกิดจาก “คนเลวโดยสันดาน” แต่สุดท้าย คุณ ก็คือแหล่งที่รวมคนที่กระทำความผิดไว้ด้วยกัน

2. คุณเป็นสถานที่รวมของความเลวร้าย เช่น ยาเสพติด เป็นต้น ซึ่งเป็นความเลวร้ายที่เป็นภาพตัวแทนของคุณ ทำให้เห็นว่าคุณเป็นแหล่งที่รวมสิ่งเลวร้าย

3. คุณเป็นพื้นที่ของพวกที่มีความคิดหรือพฤติกรรมที่แปลกไปจากกฎเกณฑ์ทางสังคม เช่น พวกวิกลจริต รักร่วมเพศ เป็นต้น พื้นที่ของคุณนอกจากจะเป็นแหล่งรวมความผิดแล้วยังเป็นแหล่งที่รวมคนที่มีพฤติกรรมหรือความคิดที่ผิดไปจากมาตรฐานหรือบรรทัดฐานของสังคม

4. คุณเป็นพื้นที่ที่ขาดอิสรภาพ จากการดูภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย ได้นำเสนอภาพของคุณในการจำกัดพื้นที่ จำกัดบริเวณของคุณ จำกัดพื้นที่ให้นักโทษจะต้องอยู่ นอกจากนี้จะเห็นได้ว่านักโทษมีความพยายามที่จะแหกคุกอยู่ตลอดเวลาเท่าที่สามารถทำได้ ทำให้เห็นว่าการ

นำเสนอภาพตัวแทนของคุณดังกล่าว เป็นการนำเสนอภาพของคุณ ที่เป็นพื้นที่ซึ่งขาดอิสรภาพของนักโทษ

5. คุณเป็นพื้นที่ที่มีทั้งคนดีและคนเลวปะปนกัน จากการดูภาพยนตร์เรื่อง น.ช. นักโทษชาย จะเห็นได้ว่าการนำเสนอภาพของคุณในลักษณะที่มีนักโทษทั้งที่เป็นคนดี และนักโทษที่เป็นคนเลวปะปนกันอยู่ในคุก แสดงให้เห็นว่าคุณไม่ใช่พื้นที่สำหรับคนเลวเสมอไป แม้แต่คนดีที่เป็นเหยื่อของระบบ หรือคนดีที่กระทำผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็สามารถที่จะมาติดคุกได้เช่นกัน

จากการวิเคราะห์ภาพยนตร์เรื่อง น.ช. นักโทษชาย สามารถสรุปได้ว่า ในขณะที่โลกความเป็นจริงของ “คุก” มีการแสดงอำนาจกับคนที่กระทำความผิด หรือคนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากสังคมก็ตาม แต่ก็ดูเหมือนว่าในโลกสัญลักษณ์ หรือโลกแห่งภาพตัวแทนของภาพยนตร์ อำนาจดังกล่าวก็ถูกประกอบสร้างขึ้นมาในลักษณะของการจำลองให้เห็น เสมือนเป็นการย้ายจากคุกของจริงมาสู่คุณสัญลักษณ์ นั่นก็คือคุกในโลกของภาพยนตร์นั่นเอง

จากการวิเคราะห์ภาพยนตร์เรื่อง น.ช. นักโทษชาย อาจกล่าวได้ว่าคุกที่ปรากฏในภาพยนตร์เป็น “การลงโทษเชิงสัญลักษณ์” ให้กับคนดูที่อยู่ภายนอกคุก โดยเฉพาะผู้ที่ชมภาพยนตร์ว่า ถ้าคนภายนอกคุกกระทำความผิด หรือทำผิดกฎหมาย และเมื่อต้องมาติดคุกก็ต้องเจอภาพบรรยากาศหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่แสดงให้เห็นในการจำลองคุกของจริงซึ่งปรากฏให้เห็นในภาพยนตร์เรื่อง น.ช. นักโทษชาย อาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ภาพยนตร์ได้สร้างจากจุดยืนของคุณและเป็นการสร้างให้ผู้ชมได้เห็นถึงการ “ลงโทษเชิงสัญลักษณ์” โดยผ่านการจัดระเบียบวินัยของคุณในโลกของภาพยนตร์นั่นเอง